

פרשת שלח לך תשע"ח

לרפואת

שמריהו יוסף גסים בן בתיה

אלישבע יוספה בת רחל לאה, בן ציון בן לאה, משה בן אסתר, רפאל מאיר צבי בן ברכה בריינדיל,

ישראל מאיר בן פנינה, אילנה בת מרים, חיים אליעזר בן רייזל, רבקה בקי בת רחל

חיים ישראל יאיר בן חיה דבורה, ישראל בן לאה, דינה שרה לאה בת רייזל,

הילדים: ירחמיאל ראובן בן שרה, ורד בת שרה, מרדכי יוסף בן יעל

לע"ב

אלגריה בת לדיסיה, אסתר בת ר' עקיבא

להצלחת

שלום בן אברהם, חיה אסתר בת קלרה, יוסף חיים בן חיה אסתר, מרדכי בן זיקלה דינה

יצחק אהרון בן חיה שפרה, מנחם דוד בן חיה שפרה, אסתר גיטל בת שרה מרים, דוד בן אמליאה רחל

אפשר לשלוח וורטים יפים עד יום ד בבקר לפקס 6768204
או למייל r4130035@gmail.com

המחיר 15 ש"ח

הרב שלמה לוינשטיין

מאת:
נשלח:
אל:
נושא:

ch.kroizer@gmail.com
יום שישי 01 יוני 2018 12:05
leorhaner@enativ.com
שלום לכבוד הרב-שגגה

שלום

ראשית יישר כח גדול על השיעורים שלו שמעתי הרבה מהם ולאחרונה אני שומע ביום שישי את ההקלטה של חמישי בקול הלשון

כבוד הרב אמר בשיעור שמותר להציל ספר תורה לרה"ר מפני הדליקה ברשי על המשנה כתוב וכן כתוב במשנה הבאה שמותר רק למבוי מפולש [והקולא זה שאינו מעורב] לא פתחתי שו"ע אבל יש כאן אולי טעות?

בנוסף חשבתי להקשות מדוע צריך היה לאסור על כולם לטעום במן דברים מסויימים מדוע לא כל מי שזה מסוכן לא אוטמטית לא יחוש את הטעם השלילי? אמנם אם הנושא הוא ריח זה מובן כי זה משפיע בסביבה

אשמח מאד אם הרב יסמן לי שקיבל את ההודעה

חיים קרויזר
הרב וסרמן 40
מושב מתתיהו
טל' 052-7683578

בעזה"י שלהי סיון המוכתר התשע"ח

כבוד מעלת החכם המופלא, וכבוד ה' מלא.
דורש כתרי אותיות, כמגדל בנוי לתלפיות.

הרב שלמה לוינשטיין שליט"א.
רוב שלום טובה וברכה,

כת"ר הקשה מדוע ציין דוד המלך במזמוריו את שמות כלי הנגינה.

והנה מבואר ברש"י (תהילים פרק ה'), שנעימת המזמור היתה לפי שיר הראוי לאותו כלי. וכן הובא ברד"ק (ריש פרק ג'), וכן ביאר בספר מעם לועז (עמ' כ"א), שעם הכלים היו נאמרים השירים כל אחד כפי ניגונו המעורר את הנפש. וכן ביאר בפירוש נורא תהילות (מזמור ל"ב), יש מן הכלים שיעורר בכי, ויש שיעורר שמחה, ויש שיעוררו השכל להתבונן ולשוב בתשובה. עכ"ד.

ובספר אגרת האדם ליון (עמ' י"ד), ביאר שדוד המלך הזכיר את שמות כלי השיר, ללמדנו שבכח שירתו קידש את הכלים. עכ"ל.

והנלענ"ד לבאר דבריו ולהוסיף, שכידוע, כלים רבים מכלי הנגינה הינם מעשי ידי האומות, כגון "יובל הוא היה אבי תופש כל כנור ועוגב" (בראשית פרק ד' פסוק כ"א), ופרש"י, שהיה מזמר לעבודה זרה. וכן בעת ההקרבה למולך היו מתופפים בתופים ועל כן נקרא בשם "תופת" (רש"י ורד"ק מלכים ב' פרק כ"ג פסוק י'). וכן בספר דניאל (פרק ג' פסוק ה'), מסופר שהיו מזמרים בכלי נגינה בעת שהשתחוו לצלם. וכן מצאנו שהיו מנגנים בשעת נצחון ובעת שמחת חולין ועוד, וכיו"ב כלי הנגינה "גיתית", הינו כלי נגינה הבא מהעיר גת, וכנראה שעשאוהו הפלישתים, והיו מנגנים בו. וכן על זה הדרך, בכל שאר הכלי נגינה, שיתכן והיו מנגנים בו לא לשם שמיים. אך דוד המלך לקח את אותם כלים וקדשם לשורר ולנגן בהם שירות ותשבחות לה' יתברך, ועל כן ציין שמותם, להורות שקדשם לעבודתו וליראתו.

ועוד יש לומר בס"ד, שכידוע אצל העוסקים בנגינה, כלי הנגינה מחולקים לכמה חלקים: לכלי נשיפה, למיתרים, ולכלי הקשה, ולא ראי זה כראי זה, ולא כל אחד המנגן בקי ומבין בכולם. אך דוד המלך בחסד ה' ובדעת שחננו, הבין בכולם, וידע לנגן בהם היטב, והיה מבין בכל כלי הנגינה, וכבר בצעירותו נקרא בשם "יודע נגן" (שמואל א' פרק ט"ז), ועל כן ציין את שמות כלי הנגינה, כדי להודות לה' יתברך על חסדו ועל הדעת שחננו, להבין ולהשכיל לנגן היטב בכל הכלים הללו.

וה' יזכנו לראות בשירת הלויים ובנגינתם, ששים ושמחים בעבודתם. אכ"ר. בברכה רבה, כפיר ברוך מבורך דדון ס"ט- מבשרת ציון ת"ו.

הרב שלמה לוינשטיין

מאת:
נשלח:
אל:
נושא:

שלמה מרדכי <s3144429@gmail.com>
יום ראשון 03 יוני 2018 19:28
leorhaner@enativ.com
בעניין אריכות ימים בבבל

לכבוד הרה"ג רבי שלמה לוינשטיין שליט"א
ראשית ישר כוחכם על ד"ת מתוקים ומאלפים. חילכם לאורייתא !!
שמעתי את שאלתכם בעניין "למען ירבו ימיכם" - "על האדמה" כתיב. ושאלתם של הפסוקים, משמעות על האדמה
הוא על ישיבת הארץ ולא על אריכות ימים פרטיים.
[דרך אגב, אני ממש מתפעל משאלות כאלו המעידות על הבנה פשוטה בפשוטו של מקרא והבנת הדברים היסודיים בראשית].
ובכן, עיין פני יהושע על המקום שהבין כדבר פשוט על פי חז"ל בכמה מקומות ש"למען ירבו ימיכם" קאי על מצות מזוזה. ועיין שם
ובבן יהוידע מה שתירצו.

אך לגופם של דברים איני יודע מדוע כבודו התעורר לשאלה מקסימה זו רק כאן.
הרי רגיל הדבר אצל חז"ל לדרוש הפסוקים - לא כפשוטם - ומהם ללמוד הלכות, הנהגות ועובדות.
הנה לדוגמה רבן יוחנן בן זכאי השיב לקיסר, כי בוודאי מלך הוא שנאמר "והלבנון באדיר יפול", והוא בוודאי לא פשט הפסוק, כי
'לבנון' אינו המקדש ו'אדיר' אינו מלך לפשוטו, ולמרות זאת רביב"ז למד ודרש כך את הפסוק - כי שידע שאפשר, או כפי שקיבל
מרבתי - ולא היסס לראות בזה עובדה פשוטה שניתן אף לומר זאת לקיסר [ולא חשש להסתכן שמא לא יקרה כך וכדומה].
אף אנחנו נאמר אצל רבי יוחנן, שלמרות שוודאי שפשט הפסוק כפי שהבנתם [ונראה שגם חז"ל שהביא הפנ"י שקאי על המזוזה
כיוונו לדרשה - ויל"ע] מ"מ דרש ש"למען ירבו" "על האדמה" משמע אריכות ימים בא"י.

בתפילה שכיוונתי לאמתה של תורה
ושנזכה לאריכות ימים על האדמה
המעריך ומוקיר את מתיקות אור התורה שאתם מפיצים
שלמה מרדכי - מודיעין עילית

09:30 Powered by www.myfax.co.il

www.myfax.co.il

מה ששאלתם על למען ירבו
גם בגמ' קידושין ל"ד א' מפורש דלמען ירבו
ימיכם קאי על אריכות ימים, שאמרו שם גברי בעי חיי
נשי לא בעו חיי
והפירוש בפסוק הוא למען ירבו ימיכם ומי בניכם
באריכות ימים, וזה יהיה על האדמה ולא בגלות
וכן פירש החת"ס בתורת משה עה"פ למען ירבו
עפ"י דרכו עיי"ש

והנראה בעיני בלשון הכתוב, כי לא נמלך משה בשכינה, אבל טעם "שלח לך", כי הסכימו לשלוח מרגלים. והיה במנהג שישלחו שנים אנשים מרגלים חרש לאמר וישלחו מקצתם, והשם היודע עתידות צוהו שישלח איש אחד מכל מטות ישראל ושיהיו הנשיאים שבהם, כי חפץ השם שיהיו שוים בענין כל הגדולים אולי יזכרו וישומו אל ה', ואם אין שתהיה הגזירה שוה בכל העם. וזה טעם על פי ה' (פסוק ג), שיהיו במצות השם נשיאים וראשי בני ישראל:

①

והנראה אלי לפי פשט הכתוב, כי לא הזכיר השם למשה שאלתם ששאלו לשלח מרגלים ולא הסכמת משה עמהם, שאלו היה כן היה הכתוב מספר בכאן ויקרבו בני ישראל אל משה ויאמרו נשלחה אנשים לפנינו וגו' וייטב הדבר בעיני משה, ואח"כ היה כותב וידבר ה' אל משה לאמר שלח לך אנשים כאשר דברו אליך איש אחד וגו'. אבל היה הענין כך, ששאלו ישראל השליחות וייטב הדבר בעיני משה, ואחר כך בא הדבור אל משה כשאר הדברות ואמר לו סתם "שלח לך אנשים", וזה טעם ויתורו את ארץ כנען אשר אני נותן לבני ישראל, כי הוא מדבר בענין חדש לא סופר בו כלל. והיה כל זה, כי ה' חפץ למען צדקו שתהיה השליחות במצותו ושתהיה בכל שבטיהם ובגדוליהם, למען ינצלו:

וכן נראה עוד שהם שאלו ממה נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ (דברים א כב), והוא חפוש בדרכים ובענין הכבוש מלשון חפר אוכל (איוב לט כט), וזה טעם "לפנינו" שילכו הם אחריהם על דרכם, כלשון וארון ברית ה' נוסע לפניהם (לעיל י לג). אבל השם צוה "ויתורו את ארץ כנען", והוא כטעם ברירה כבאים לקנות דבר, מלשון לבד מאנשי התרים והסוחרים (דה"ב ט יד), וכן אל הארץ אשר תרתי להם (יחזקאל כ ו), וכן לתור להם מנוחה (לעיל י ג), ועל כן צוה אותן משה לפרוט הטובה היא אם רעה וגו' השמנה היא אם רזה וגו', והכל לשמחם כי צבי היא לכל הארצות, ויעלו בה בחפץ גדול. והנה נאמר כאן הענין בסתם כי כן היה, אבל במשנה תורה הזכיר להם משה כל הדברים מתחילתן, להגיד להם פשעם כי חטאו במה שבקשו ושאלו הם עצמם:

ועל דעת רבותינו חטאו באמרם נשלחה אנשים לפנינו, בעבור שהם רואים את ישועת ה' אשר יעשה להם תמיד, והיה להם ללכת אחרי הענן אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת. ומשה קבל מהם, למלאות תאוותם. והיה טעם וייטב בעיני הדבר (דברים א כג), שסבלתי רעתכם והוריתי לעשותו: והשם צוהו שישלח איש אחד מכל מטות ישראל ושיהיו הנשיאים שבהם, כי חפץ השם שיהיו שוים בענין כל הגדולים אולי יזכרו וישומו אל ה', ואם אין שתהיה הגזירה שוה בכל העם. וזה טעם על פי ה' (פסוק ג), שיהיו במצות השם נשיאים וראשי בני ישראל: והנראה אלי לפי פשט הכתוב, כי לא הזכיר השם למשה שאלתם ששאלו לשלח מרגלים ולא הסכמת משה עמהם, שאלו היה כן היה הכתוב מספר בכאן ויקרבו בני ישראל אל משה ויאמרו נשלחה אנשים לפנינו וגו' וייטב הדבר בעיני משה, ואח"כ היה כותב וידבר ה' אל משה לאמר שלח לך אנשים כאשר דברו אליך איש אחד וגו'. אבל היה הענין כך, ששאלו ישראל השליחות וייטב הדבר בעיני משה, ואחר כך בא הדבור אל משה כשאר הדברות ואמר לו סתם "שלח לך אנשים", וזה טעם ויתורו את ארץ כנען אשר אני נותן לבני ישראל, כי הוא מדבר בענין חדש לא סופר בו כלל. והיה כל זה, כי ה' חפץ למען צדקו שתהיה השליחות במצותו ושתהיה בכל שבטיהם ובגדוליהם, למען ינצלו:

** נא לשמור על קדושת הגליון / מתוך מאגר פרויקט השו"ת - אונ' בר-אילן**

① הוסיף רה"י הגר"ה ארנצ'ו בליון
 יתכן משום צע"כ נימך להקל בה,
 והשאר כשהיא במקצתם. [וטענתו והאמר את
 ש' העם הזה כבאים אחד אחד לא שייך לנאורה רק
 בקצתם] שאז יתכן שהנביא יתהיה [מוחלטים].

הרב שלמה לוינשטיין

מאת:
נשלח:
אל:
נושא:

<Emmanuel Hazan (Yahoo.fr) <Manu_hazan@yahoo.fr
יום רביעי 06 יוני 2018 09:32
'הרב שלמה לוינשטיין'
חידוש עצום לפרשת שלח לך

חידוש ששמעתי לפני שנים רבות בישיבה מהרב ירחמיאל קראם
חידוש אמת לאמיתה

יש מספר שאלות קשות על הפרשה והן :

1. המרגל אלי כהן עבד בסודיות מוחלטת עד שנתפס עד כדי כך שהוא היה משדר לאחיו שהיה עובד בשב"כ ואחיו ואשתו וילדיו לא ידעו שזה הוא המרגל.
איך משה רבינו שולח 12 מרגלים? איך משה ציפה שלא יתפסו אותם? איך זה שהיו לוויית בכל מקום עזר שלא יראו אותם? הרי קבוצה של 12 מרגלים זה לא דבר של מה בכך?
2. איך שלחו נשיאים? תתארו לכם שהיו שולחים חברי כנסת בתור מרגלים. מי לא היה מזהה אותם?
3. מדוע שבט לוי לא שלח מרגל?
4. שלחו את המרגלים בכ"ט סיון. איך כל השמות הוחלפו כל השמות של הנשיאים שהיו בחנוכת המשכן בחודש ניסן?
5. כששולחים מרגל הוא אמור לבדוק איפה הפרצות בארץ ואיפה נקודת התורפה להיכנס לארץ. מה קרה שמשה מבקש לבדוק את פירות הארץ ולהביא פירות וכו.. וכי מדובר בחקלאים או במרגלים?
6. מדוע יהושוע חזר על אותה טעות ושלה מרגלים. הרי הוא ידע מה גרמה שליחת המרגלים בזמן משה והוא בעצמו היה מרגל!
7. אם נגיד שהיה מוכרח לשלוח מדוע שלח שני מרגלים חרש לילה ולא שלח כמו משה 12 מרגלים שיביאו משוב הארץ וכו...
8. משה שוב שולח מרגלים בפרשת חקת: וישלח משה לרגל את יעזר. וכי למה לחזור על הטעות הזאת?
9. הסדר של המרגלים לא מתאים לא לסדר לידה ולא לסדר המסעות?
10. העבירה שעשו המרגלים היה שדיברו לשון הרע על הארץ. הרי הלשון הרע נמשך מקסימום רבע שעה. אם כן מדוע קיבלו עונש יום לשנה? העבירה לא היה הסיכוב בארץ אלא הדיבור על הארץ (שגם זה לא בטוח שזו עבירה)

תשובה אחת לכל השאלות

- מה ההבדל בין תייר למרגל?

מרגל: לוקח מצלמה ומצלם איפה יש בסיסים איפה יש חור בגדר וכו...

תייר: לוקח מצלמה ומצלם רק שהתייר מחפש יופי והמרגל מחפש הדברים הרעים של המקום

תייר בא לראות טוב הארץ ומרגל מחפש ערות הארץ

בני ישראל היו כמו מלכים מקבלים מן ומים מהבאר בלי לטרוח עם מיזוג אוויר מלא מענני כבוד. עכשיו מבקשים מהם להיכנס לארץ ולהתחיל לעבוד את האדמה לחרוש ולזרוע ולהתחלק עם האחרים וכל אחד מקבל אקלים שונה וכו.. הרגשה לא נעימה כזאת. יוצאים מחירות לעבודה מעייפת. לכן משה רצה לשלוח אנשים שיתורו את הארץ שיתנהגו כמו תיירים ויביאו צילומים יפים ופירות מהארץ ויתנו לאנשים חשק להיכנס לארץ. לכן משה שלח נשיאים שכל אחד מכובד בשבטו ויוכל לדבר על לבו של השבט על טוב הארץ. כל נשיא כזה הוא לא נשיא השבט אלא שר חקלאות של השבט. ובגלל זה סדר הנשיאים לא מתאים לסדר לידה או לסדר מסעם אלא לסדר חשיבותם בהכרת החקלאות. בגלל זה שבט לוי לא שלח מרגל כי ממילא לא קיבלו שטח בארץ.

הנשיאים פחדו שאחרי שיכנסו לארץ כבר לא נצטרך אותם ויוציאו אותם מתפקידם ואז הם נהפכו מתיירים למרגלים. והם התחילו לדבר רע על הארץ.

הלוויית היו לטובה כי מרוב לוויית היו מלא אנשים מגיעים מכל מקום בארץ בשביל הלוויית ואז אם רואים אנשים זרים מבינים שהם באו מרחוק ללויה.

לכן משה ויהושוע לא חזרו על אותה טעות אלא שלחו מרגלים חרש ולא תיירים. הם היו אמורים לדווח למפקד הצבאי מה הפרצה. לא לדווח לבני ישראל מה מזג האוויר בארץ.

ואחרון אחרון חביב העונש היה על ארבעים יום ולא על רבע שעה של לשון הרע. כי העונש הוא על ההסתכלות הרעה במשך 40 יום. שלחנו אתכם בתור תיירים ארבעים יום ונהיייתם מרגלים ארבעים יום

עמנואל חזן - ירושלים

הרב שלמה לוינשטיין

מאת: bzs <bzs@ar.co.il>
נשלח: יום שלישי 05 יוני 2018 15:11
אל: undisclosed-recipients:

שלח לך אנשים ס"ת חכם, אם נתבונן ונעיין נראה שהקב"ה אמר למשה רבינשלך לך אנשים ויתורו את ארץ כנען אשר אני נותן, ולפי פי רש"י לדעתך שלח אני במילא נותן אם תרצה שלח, ומשה רבינו ע"ה הוא אשר אמר למרגלים לעיין אם שמנה או רזה וכו' וכו', אבל מדברי הקב"ה הוא אתה יכול לשלוח אני במילא נותן. וידוע שצריכים לחיות באמונה פשוטה ולא לחקור וידוע אשרי אדם בוט'ח ב'ך, ס"ת חכם מי שבוטח האו החכם ולא מי שחוקר ודורש כי המרגלים הלכו וחקרו ולבסוף נשארו בוץ.

והנה לפעמים בעניני גשמיות ג"כ מתחילים לחקור ונדוע בסוף שלא היה מה לחקור כי הדבר היה פשוט מאוד וכמו שמוספר על החללית האמריקנית ריחפה לה אי-שם במרחבי החלל, כאשר סטיוארט, האסטרונוט הראשי, התיישב לכתוב את הדו"ח היומי הראשון שלו. לפני עשרים וארבע שעות שוגרה החללית מבסיס החלל שביוסטון, וכעת היא נעה בין הכוכבים. על פי ההוראות הקפדניות שקיבל, סטיוארט היה צריך לרשום דו"ח משימה מדי יום, הכולל את כל מה שהתרחש בחללית. היום הראשון עבר ללא שום תקלות, אבל בכל זאת, עליו לרשום דו"ח מפורט ולשגר אותו לבסיס החלל בכדור הארץ. אך לא חלפו כמה שניות, וסטיוארט הבין שהוא נתקל בתקלה הראשונה בטיסה: העט שהוא החזיק בידו סירב לכתוב, ולו אות אחת. סטיוארט נטל עט אחר וניסה לכתוב איתו, אבל גם העט הזה לא כתב, וכך גם העט השלישי והרביעי. סטיוארט בחן את העטים מקרוב, ולפתע הבין מה הבעיה: הדיו יורד בדרך כלל מהעט אל הנייר בכוח המשיכה! על פני כדור הארץ אין שום בעיה, אבל כאן, בחלל, בהיעדרו של כוח המשיכה, הדיו נותר תלוי בשפופרת העט, ופשוט לא יורד אל הנייר. במרכז החלל ביוסטון גיחכו בתחילה על התקלה המצחיקה, אבל עד מהרה הבינו שלתקלה הזו יש מחיר גבוה: כעת אין להם כל דרך לתעד את מהלך הטיסה החשובה בחלל. למרבה הפלא, הובא לידיעתם של אנשי החלל שהמתחרים שלהם, הקוסמונאוטים שנשלחים לחלל על ידי סוכנות החלל הרוסית, לא מתקשים לתעד את סדר יומם, והם משגרים מדי יום דו"ח כתוב לכדור הארץ. "זה לא ייתכן שלרוסים תהיה טכנולוגיה מתקדמת שאין לנו", נוף ראש סוכנות החלל באנשיו בישיבה מיוחדת שכינס. "אנחנו חייבים להשקיע את כל המאמצים כדי לגלות מה הפיתוח המתקדם שבעזרתו הרוסים יכולים לכתוב בחלל. תפעילו את כל סוכנויות הביון שלנו עד שנגלה את הסוד. אל תחסכו במשאבים". קהיליית המודיעין האמריקנית קיבלה את ההנחיות המתאימות להשיג את המידע בכל דרך אפשרית, ובמקביל, מהנדסי סוכנות החלל לא נחו ולא שקטו. הם עמלו יומם ולילה במעבדות המתקדמות של הסוכנות כדי להמציא עט שיכול לכתוב בחלל. מהנדסי מרכז החלל, זאת יש לדעת, אינם סתם מהנדסים, אלא טובי המוחות היצירתיים והמוכשרים שנאספו מכל רחבי ארצות הברית. רבות מההמצאות המלוות את האנושות בעשרות השנים האחרונות הומצאו על ידם - כמו הטפלון שמשוח על מחבתות, מתכת הטיטניום הקלה, נייר האלומיניום הדקיק ואפילו הסקוטש המשמש לרכיסת נעליים ומעילים. כל ההמצאות הללו הומצאו על ידי מהנדסים ביוסטון לצורך פיתוח החלליות ומעבורות החלל, ולאחר מכן נעשה בהם גם שימוש אזרחי. גם הפעם נערך גיוס כללי של כל טובי המהנדסים כדי לתכנן עט שיכתוב ללא כוח משיכה, ואכן לאחר כמה חודשים הוכתרו המאמצים בהצלחה. מהנדסי מרכז החלל המציאו עט בעל מנגנון היוצר לחץ אוויר בתוכו, שגורם לדיו להיצמד לצד התחתון, וכך ניתן לכתוב. בטיסה הבאה צוידו האסטרונוטים בעט החדיש, ואכן, הדו"חות זרמו למרכז החלל בלי שום בעיות. והנה, חודשיים בלבד לאחר ההמצאה הגדולה, הצליח סוף סוף סוכן חשאי של הסי-אי-אי להניח את ידו על הסוד הכמוס שהרוסים הסתירו כל אותו הזמן: כיצד מצליחים הקוסמונאוטים שלהם לכתוב בחלל בלי שום בעיות. הרעיון היה כל כך פשוט, עד שהאמריקנים נותרו פעורי פה מול התגלית המפתיעה. הרוסים פשוט כתבו ב...עפרון. לאנשים רבים יש נטייה לחפש לבעיות פתרונות מסובכים ומתוחכמים, וכאשר מציעים להם פתרון פשוט הם מבטלים אותו. אבל האמת היא שהפתרון הפשוט, הוא במקרים רבים הפתרון הנכון ביותר. כך הדבר גם בעבודת ה': הקב"ה לא מבקש מאיתנו להתחכם ולטפס מעבר ליכולותינו, אלא לעבוד אותו בפשטות, בצניעות, ומתוך תמימות. מי שהולך בדרך הזו, הוא הוא שיגיע בסופו של דבר להישגים, גבוהים, ויצליח בכל דרכיו. קולע בול.

שאלה

"שאלה לך אנשים" (י.ג.ד).
 "לדעתך, איך אינך מלכה זק" (ר.ש.י).
 השאלה מפורסמת, אגב ה' לא מלכה, מקום דכ"ס משה רבינו שאלה משה'ים?
 מהלך דבי משה ח"ם אורבטו (דספ"ו-פירוש הוי"ו) או הגמרה:
 "הואם לא משה שרצה לשאלה משה'ים קלוג ציוויי לא מקום, כמאמץ ב"ו שאלה
 לך לדעתך איך אינך מלכה לך. י' אינה זמן שכן אדם י' להם לעזר
 התקונים אמרה כפי שהקדמה יעשה עם הוא למעלה, דבאמצעות דלמא
 אשאר לעילא. אבל י' זמנים שכן אדם איך להם לעשה כלום, אלא להמתין
 שיעשה ה"ל השי"ת, ואז נאמר "למען זמני אעשה" (יש"ו מה"א). לפי
 שאל י' כה לפני אדם לעשה.
 משה כוונתו דלמחול המשה'ים הינה לעזור התקון אממטה כפי שיעשה אה"כ
 הקדמה למעלה, ולחטן הכנה ראוייה להכנה הסטרא אגרא, ולקיימה הי"ו.
 אלא הקדמה שיעשה שאלה היה זמן ראוי לעה, כיון שנחלש בוחם בעל, לכן
 לא רצה ללמוד לעה, שמהחול היה להניח לעשה ה"ל להקדמה, ולאו לעשה
 דכה העעעכה מתוק".

שאלה ארן אנשיים (י.ד.)

"לצורך, אנו אינן מצוה ארן. אם גרעה אלה (רש"י).
מנוע לא ציוה ה' ?

מחצית המלקיים (בספרו - ארץ חמה), שמונה מוטמנים דלילות המסלים,
היה כפי שנהגם יחצרו דריאים ואלמים, שאלו אחר מ'ולבי כעסן לא
הצוק ארם, יהיה זה האזה שאלדם נמס והאלו כדרי נכסיה לפניכם.
אלא יש בלל, "שאלו מצוה אינן נצוקים" (בסתיי ח.), אלן, אם היה ה'
מצוה לשלל מרשלים, לא הימך האזה בלל, מנן שש שלל ניצוקי, זה
דאלל המצוה. אלכן השאיר הקרה למשו לשלל, והיה זה דבר כשר,
וכן הימך האזה מנוע לב הכעצנים.

פרק י"ג פסוק ב'

"שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען וגו' איש אחד למטה איש
אחד למטה אבתיו תשלחו כל נשיא בהם".

ויש לדקדק מדוע נכפל הלשון "איש אחד איש אחד למטה".
ובירושלמי נחלקו בזה ר"ע ורבי ישמעאל (ירושלמי סוטה פ"ז
ה"ה) ר"ע אומר מכפילות הלשון מוכח שהיו עשרים וארבעה
מרגלים. ועל דעת רבי ישמעאל דברה תורה בלשון בני אדם. עוד
נראה לבאר על פי מה דמביא רש"י בפסוק ג' "כולם אנשים: כל
אנשים שבמקרא לשון חשיבות ואותה שעה כשרים היו". א"כ
רומז לו הקב"ה שאיש אחד למטה שזה כלב ואיש אחד למטה שזה
יהושע, הם נקראים בתורת אנשים מתחילתם ועד סופם, לפי שהיו
כשרים מתחילה ועד סוף.

הבחר 'עקב' ו'האל' ל'ינהוי'

שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען אשר אני נותן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבותיו תשלחו כל נשיא בהם.

צריך להבין מה הטעם לכפל "איש אחד איש אחד".

(ב) 'כל נשיא בהם' צריך ביאור מהו 'בהם'.

(ג) "כל נשיא בהם" קשה שהרי לא היו נשיאים כי אם מרגלים. ושמות הנשיאים התפרשו כבר בפרשת במדבר.

(ד) כיון שדעת ה' יתברך לא היתה נוחה לשלח את המרגלים וכמובא ברש"י שאמר למשה: 'אני איני מצוך. אם תרצה שלח'. אם כן - מדוע באמת משה רבנו שלח אותם.

(ה) מה שכתוב "כולם אנשים ראשי בני ישראל המה" ופרש"י: 'כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות, ואותה שעה כשרים היו'. אם כן מהו שבירך משה את יהושע י"ה יושיעך מעצת מרגלים' כמובא ברש"י, והלא כשרים היו באותה שעה ומהי עצתם הרעה. ואם ידע שהולכים בעצה רעה מדוע בכלל שלחם. והלא טוב יותר שלא ישלח ולא יברך את יהושע להינצל מעצתם.

(ו) מדוע בירך רק את יהושע ולא את כלב.

(ז) מאיזה טעם בירך את יהושע בשם י"ה - י"ה יושיעך מעצת מרגלים' ולא בשם הוי"ה שלם או בשם אחר.

(ח) מה שהלך כלב לבקש רחמים על עצמו בקברי האבות דיקא ולא בקבר רחל או בכל מקום אחר צריך ביאור, שהרי "מלא כל הארץ כבודו" ובכל מקום אפשר לבקש רחמים על עצמו.

ויתבאר על פי דברי רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' ט"ז) שיש בחינת תרין משיחין שאליהם העכו"ם ידרשו וימשכו את עצמם אליהם, כמו שכתוב (ישעיהו ב): "ונהרו אליו כל הגויים". וזה: 'תרי נהרות דסורא'. 'סורא' זה בחינת עכו"ם, על שם עבודה זרה, כמו שכתוב (שמות ל"ב): "סרו מהר מן הדרך", והם נכללים בשתי אומות: עשו וישמעאל. ועל ידי אלו תרין משיחין, שהם תרי אוסיא, בחינת (איכה ד): "רוח אפינו משיח ה'", על ידם יגאלו וימשכו כנהרות אצלם ללמוד דבר ה'. ותרין אומין,

עשו וישמעאל, אינון תרין עננין דמכסין על העינין, שאין יכולין להאיר תמיד בבחינת שמש. ובשביל זה צריך הצדיק לבטל את דבקותו, כדי שלא יתגברו האומין עשו וישמעאל על עיניו, ויתבטל, חס ושלום, חכמתו לגמרי. אבל על ידי תרין משיחין, שיפוצו מעינותיהם חוצה, ויהפך לכולם שפה ברורה, אז יתקים (ישעיהו ל): "והיה אור הלבנה כאור החמה", ואז לא יצטרך לבטל מדבקותו, עיי"ש היטב.

והנה קודם כניסתם לארץ ביקשו ישראל לשלוח מרגלים וכמובא כאן ברש"י לפי שבאו ישראל ואמרו "נשלחה אנשים לפנינו" וכו', עיי"ש. ועל זה נתן ה' יתברך עצה למשה רבנו 'איש אחד אחד למטה אבותיו תשלחו', ורימו לו בזה שהעיקר והטוב הוא לשלוח רק שני אנשים שעל זה בא הכפל 'איש אחד אחד'. וזה סובב על יהושע וכלב כמובא באלשיך הקדוש שאחד מהם מיהודה ואחד מיוסף.

וזה בחי' שני משיחים המוזכרים בדברי רבנו ז"ל הנ"ל, משיח בן דוד הוא בחי' כלב שבא משבט יהודה. ומשיח בן יוסף הוא בחי' יהושע שבא משבט אפרים שיצא מיוסף.

כי משיח יתקן את הכל ויושיב את ישראל בארצם וכמ"ש (יחזקאל לז, כה): "וישבו על הארץ אשר נתתי לעבדי ליעקב אשר ישבו בה אבותיכם וישבו עליה המה ובניהם ובני בניהם עד עולם". ועל כן קודם כניסתם לארץ היה צריך לשלוח איש אחד איש אחד למטה אבותיו שזה סובב על יהושע וכלב שהם בחי' משיח בן דוד ומשיח בן יוסף כנ"ל אשר "כל נשיא בהם". כי המשיח נקרא נשיא וכמ"ש בסוף הפסוק הנ"ל ביחזקאל: "ודוד עבדי נשיא להם לעולם". ולכן כשילכו יהושע וכלב לארץ ישראל יש בזה תיקון גדול, בבחי' משיח הכלול משני משיחים (עיי' בחי' מוהר"ן סי' ו': 'ויש צדיק אחד שהוא כלול מתרין משיחין יחדיו'), שזה פירוש 'כל נשיא בהם', בהם ממש - ביהושע וכלב כלול כבר כל בחי' נשיא שהוא משיח וכנ"ל.

ונמצא שרק אותם היה ראוי לשלוח כי רק הם יכולים להכניע את האומות שישבו בארץ ישראל, שזה בחי' עשו וישמעאל שינהרו וימשכו אחרי המשיח, בחי' יהושע וכלב כנ"ל ויתקיים "ונהרו אליו כל הגויים" כמובא בדברי רבנו ז"ל בסי' ט"ז הנ"ל.

אלא שמשה רבנו ידע כי 'אין שבט שומע לי לפחות משבטו' (עיי' ברש"י לעיל י"א, כ"ו) ולכן היה עליו לשלוח מרגל מכל שבט. ועל כן דקדק ה' יתברך בלשונו ואמר: "איש אחד איש אחד לשבט" ולא אמר "שני אנשים לשני שבטים" ויהיה ברור שהכוונה על יהושע וכלב כנ"ל, לצד שידע שגם שאר השבטים ידרשו נשיא משלהם ועל כן אמר בלשון המשתמעת איש אחד מכל שבט.

ובודאי שגם שאר המרגלים שנבחרו היו צדיקים גדולים ולכן באמת נבחרו, אלא שלא היו במעלת ודוגמת יהושע וכלב אשר הם בחי' משיח הכלול מתריין משיחין כנ"ל.

וזה שמשנה רבנו ידע שלמרות שהיו כשרים באותה שעה, אך לא הגיעו למעלת יהושע וכלב ולכן אין עצתם שלמה כעצת המשיח. כי רבנו ז"ל אומר (לקו"מ ח"א סי' ז') על הפסוק (ירמיה ב'): "ואנכי נטעתך שורק" בחינת הגאולה, כמו שכתוב (זכריה י') : "אשרקה להם ואקבצם", ועל ידי מה? על ידי: "כולו זרע אמת" (שם בירמיה סיום הפסוק "ואנכי נטעתך" הנ"ל). על ידי עצת הצדיקים תבוא לאמת. ועל ידי זה נקראת אמונה, כד אתחבר בה אמת, ועל ידי זה תבוא הגאולה כנ"ל, כי הוא מקבל טפי השכל של הצדיק על ידי עצה שמקבל ממנו. וזה: "הן אמת חפצת בטוחות" בכליות; "חכמה תודיעני" שאזכה לקבל טיפי המח, טיפי השכל, על ידי עצה שאקבל מהם; ואז אזכה לאמת, כי הטיפי השכל נקרא "כולו זרע אמת", עיי"ש.

נמצא שעל הגאולה נאמר 'ואנכי נטעתך שורק' על ידי 'כולו זרע אמת', שזה בחי' עצות אמיתיות שיגלה המשיח. כי עיקר העצה האמיתית והשלמה היא רק אצלו, ורק הוא יודע לתת עצה אמיתית על כל דבר.

נמצא שהעיקר מה ששלח משה רבנו את המרגלים היה בשביל יהושע וכלב, שזה בחי' משיח שצריך לתקן את האומות הכלולות בעשו וישמעאל ולהושיב את ישראל בארצם כנ"ל. אלא שידע שאר השבטים לא ישמעו לו לפחות מהם ולכן צירף מרגל מכל שבט. אך ידע והכיר שאין עצת שאר המרגלים מתוקנת כעצתם של יהושע וכלב שהם בחי' עצת המשיח שהיא העצה השלמה כנ"ל והתיירא שלא יבקשו עצה שאינה הוגנת ויגרמו לקלקול גדול.

כי הגם שתהיה עצתם טובה ככל שתהיה, אך עדיין אין בה שלמות כעצת המשיח שכולו זרע אמת. כי אפשר שתועיל עצתם לאותה שעה או באותו עניין וכדומה ריבוי החילוקים שיש על כל פרט ועניין כידוע, אך לעצה אמיתית אשר תיכון לעד, אי אפשר לזכות, רק על ידי בחי' משיח וכנ"ל. ועל כן צריך לבקש הרבה על עצה אמיתית בכל עת וכמו שביקש דוד המלך שממנו יצא משיח (תהלים יג) : "עד אנה אשית עצות בנפשי", "אברך את ה' אשר יעצני" (שם טז) וכן במקומות רבים שביקש על עצה אמיתית שתעמוד לנצח. ועל כן לשלמות העצה זוכה רק משיח וכל

ההולכים בדרכו שמרבים לבקש על זה. מה שאין כן שאר המרגלים לא היתה בהם שלמות העצה.

ועל כן בירך את יהושע י"ה יושיעך מעצת מרגלים, 'מעצת' דיקא וכנ"ל כי בכלליות אין עצת שאר המרגלים שלמה כעצתו וכנ"ל, הגם שכשרים היו באותה שעה. וכיון שיהושע בא מיוסף, שהוא בחי' משיח בן יוסף אשר מובא בכתבים (שער הכוונות דרושי העמידה, דרוש ו') לכוון להתפלל לה' יתברך על משיח בן יוסף שיחיה ולא ימות ע"י ארמילוס רשיעא כמ"ש רז"ל על פסוק חיים שאל ממך נתת לו כו' ונודע מספר הזוהר בר"מ פ' תצא (דף רע"ו ע"ב) דמשה סביל כמה מכתשין בגין דלא יתקטיל משיח בן יוסף, עיי"ש. לכן גם עתה התפלל משה על יהושע, בחי' משיח בן יוסף שינצל מעצתם שאינה שלמה כעצתו.

וזה שבירך משה את יהושע בשם י"ה דיקא. כי עיקר מלחמתו של יהושע היא בעמלק שכולל את כל הגוים וכמ"ש "ראשית גוים עמלק" וכמ"ש (שמות י"ז): "ויאמר ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע כי מחה אמחה את זכר עמלק מתחת השמים" ושם כתוב: "ויאמר כי יד על כס י"ה מלחמה לה' בעמלק מדור דור" ופרש"י: "ואף השם נחלק לחציו נשבע הקב"ה שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו".

(כי 'עמלק' עולה כמנין 'ספק' כמובא. הינו חלוקת העלה, כי מטיל ספק כיצד לנהוג).

ולכן בירכו בשם י"ה דיקא כי משה רבנו סביל כמה מכתשין בגין דלא יתקטל משיח בן יוסף כנ"ל ועל כן מרבה להתפלל עליו ולברכו. ועיקר ברכתו היא בשם י"ה, בחי' "כי יד על כס י"ה" כנ"ל, ומשם עיקר כוחו של יהושע להכניע את עמלק שהוא כלל הגויים שיש להכניע בארץ ישראל.

אך על כלב לא התפלל כי כלב בא מיהודה אשר לו המלוכה והעצה השלמה וכפי שבאמת עשה והלך לבקש רחמים על עצמו בקברי האבות כדי להתחבר איתם וכמו שעשה דוד שהוא משיח שבתחילה מלך שבע שנים בחברון כדי להתחבר עם האבות ובזה תיכון מלכותו כמובא (א).

וכי כלב הוא בחי' משיח בן דוד ולכן לא התפלל עליו כי ידע שאינו כריך לזה. כי משיח בן דוד יאחז בחרב התפלה שאיז כלי זינו וזכה יכבוש את הכל (לקו"מ ח"א סי' ב') וכמו שבאמת הלך כלב להתפלל בעצמו וניצל בזה תפלתו.

ובאמת יהושע וכלב ניצלו מעצת המרגלים והחזיקו בעצתם שהיא עצה שלמה ודיברו טוב על הארץ והיתה כוונתם להכניס את ישראל לארץ ישראל ובזה להביא

לתיקון השלם. אלא שישראל נמשכו אחר עצת המרגלים ומזה ארע מה שארע ונקבעה להם בכיה לדורות והוא בעצמו התיקון וכמו שאומר ר' נתן ז"ל (לקוה"ל הלכות נטילת ידיים לסעודה ובציעת הפת הלכה ו) : וזה בחינת בין המצרים שאז מתאבלין על חורבן בית המקדש שגרמו המרגלים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק, ויבכו העם בלילה ההוא, אתם בכיתם בכיה של חנם, אני אקבע לכם בכיה לדורות וכו' שזהו הצרה הגדולה מכל הצרות וכו'. ועל כן צריכין להתאבל מאד על זה. והעיקר לבכות על עוונותינו שגרמו החורבן והם מעכבים הגאולה. ועיקר הצרה הגדולה מן הכל הוא ההסתלקות וההעלמה של הצדיקי אמת שנסתלקו ונתעלמו בעוונותינו ואין מי יעמוד בעדינו, כי כל חטא המרגלים וכל חטא העגל שגרמו חרבן בית המקדש. וכן כל העשר נסיונות שניסו אבותינו את הקדוש ברוך הוא במדבר כולם היו על ידי פגם המחלוקת שחלקו על משה והתלוננו עליו ולא שמעו לדבריו. כמובן בכל פרשיות התורה המדברים מזה, כמו שכתוב שם בפסוק, וילונו העם על משה ועל אהרן וכו' וכן הרבה. וזה גרם כל החורבנות. וכן עתה עיקר אריכת הגלות הוא על ידי המחלוקת על צדיקי אמת והאמת נעדרת. ועל כן צריכין לבכות ולצעוק מאד על זה במר נפש, עיי"ש.

כי באמת משה רבנו הוא הצדיק האמת הכלול משני משיחין. וכשלא שמעו בקולו ובקול השליחים ששלח שהם יהושע וכלב, אזי בכו בכיה של חנם וכנגד זה קבע להם ה' יתברך בכיה לדורות שהיא התיקון. כי כעת ראוי לבכות על גודל ההעלמה והמחלוקת על הצדיק האמת, בחי' משה רבנו שעצתו שלמה והוא כלול משני משיחין והוא המשלחם. ועל ידי הבכי שבוכים על זה, יותר ויותר מתגלה קדושתו והולכים בדרך עצתו עד שיתגלה משיח ויתקן את הכל בעצה שלמה, והבן למעשה.

(א) זוהר ורא דף לא : כיון דמית שאול אמאי לא אמליכו ליה לדוד ולא קביל מלכו על כל ישראל, ואתא לחברון ומלכו קביל על יהודה בלחודרי שבע שנים, ואתעכב תמן כל הני שבע שנים, ולבחר דמית איש בושת קביל מלכו על כל ישראל בירושלים, אלא כלא הוא רזא קמי קודשא בריך הוא. תא חזי מלכותא קדישא לא קביל מלכו שלימתא עד דאתחבר באבהן, וכד אתחבר בהו אתבני בבניינא שלימו מעלמא עלאה, ועלמא עלאה אקרי שבע שנים, בגין דכלהו ביה.

***

"איש את איש אתה אמרתו משלנו כל נשוא דתם" (י"ג, ד).

אומר רבי יוסף שאריתא ז"ל:

"יבוא דמה שבת הרב נפש חיים נרו (מאור מ' את ק"ם) וזה אשתי:

מש"ג בן אפרים ומשיג בן דוד, הלצים בפני מש"גים יהיו מיוחדים ואפרים,

הוא מפי דפקט אפרים ויהודי לא תטאו דעל מופלים, ולכן דין הוא

דעם אע"ג דבוא תהיה על ידם גאולא ישראל ויבנו איכס אשתי, מפי

בת כי קיטין יקראו לה, ז"ל.

ונהי הרב מרנו הרב משה אשך רב, "איש אתו איש אתו היינו יהושע

וכל, יחזיק שמ. לפני דבריו יראה "איש אתו איש אתו" - דהיינו יהושע

ולד, "כל נשוא" - שיצאנו לישאל יהיה מתם"

הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

מח"ס "גם אני אודך"

דיבר לשון הרע בחלום

בפרשתנו פרשת שלח (במדבר י"ג, ב') כתוב, שלח לך אנשים, וגו',

וכתב רש"י, וז"ל: למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקתה על עסקי דיבה שדיברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. עכ"ל.

הסתפקתי מי שדיבר לשון הרע בחלום, מה דינו ותקנתו.

וידידי הגאון רבי ברוך דדון שליט"א מח"ס "גם ברוך יהיה", וש"ס, כתב לי וז"ל: הנה כבר נשאל בכיוצא בו הגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל בשו"ת חיים ביד (סימן נ"ב), אודות מי שנשבע לשקר גמור בחלום, האם צריך כפרה, והשיב דאינו צריך, לא מבעיא אם חלם שעושה מעשה עבירה, כגון שכותב בשבת וכדומה, אלא אפילו עבירה שבדיבור, כגון שבועת שקר, אין צריך כפרה, מאחר שהיה ישן, כנשבע לשקר, וכו', כי השינה עצמה חשיבא אונס גמור. עכת"ד, וכ"כ גם בספרו לב חיים ח"ג (סימן נ"ט) גבי החולם שבירך את ה', ר"ל. וכ"כ שם ח"ב (סימן ס"ז) גבי החולם שחילל שבת. וכ"כ גם בשו"ת באר משה ח"ג (סימן קע"ב) גבי מי שחלם שחילל שבת בהוצאה. יעו"ש.

ואולם הגאון רבינו יוסף חיים זצ"ל בשו"ת רב פעלים ח"ב (יו"ד סימן ל"ב) חלק על דברי הגר"ח פלאגי, וכתב שמי שחלם בשאר ימים שהוא יום כיפור ואוכל בו, וכן ראה שמחלל שבת, יש לו לחוש למראה חלום זה, אולי מראין לו כן להודיעו שחילל שבת מקודם, או יום הכיפורים בשוגג, והרגיש, ומורים לו מן השמים לעשות כפרה, ואף שחכם יפתור לו החלום בענין אחר, מכל מקום השתא דלית ליה פתרי, יש לחוש אולי פתרונו הוא כך, לעשות כפרה על קדמת דנא, וכן הוא הדין ברואה שנשבע לשקר, או עבירה אחרת, שיש לו לעשות כפרה, על עונו שעשהו, ולא אדעתיה, וצריך לו כפרה. יעו"ש.

והנלענ"ד בנידון דידן, אם דיבר לשון הרע בחלום, קיל טפי משאר איסורים עליהם דברו החכמים הנזכרים, דהא כל הטעם לאיסור לשון הרע הוא כדי שלא ירבו מחלוקות בישראל, וכמו שכתב הרמב"ן (דברים פרק כ"ג פסוק י'), וכן הביא בספר חפץ חיים (כלל י' בבאר מים חיים אות י"ח) גבי איסור רכילות. יעו"ש. וכאן מה מחלוקת הרבה, ? ומה נזק גרם לאותו האיש שדיבר או שמע עליו לשון הרע בחלום, ? והרי זה כמדבר בינו לבין עצמו, דלא הוסיף ולא גרע.

ומכל מקום אם דיבר או שמע לשון הרע בחלום, טוב ונכון שיהרהר בתשובה. ואם יודע שאכן דיבר לשון הרע במציאות, ולא בחלום, הרי זה שחלם מהרהורי ליבו, ובוודאי שיש לו לשוב בתשובה, ושב ורפא לו. (עכ"ל).

"שלח לך אנשים" (י"ג - ב')

למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקתה על עסקי דיבה שדיברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. [רש"י].
שואל האדמו"ר רבי ישראל מורגנשטרן מפילוב, וכי את גודל רשעתם בא הכתוב להשמיענו?

אלא רעיון עמוק גרמז בזה, מי שאינו רוצה לראות את האמת, לא מועיל גם כשמראים לו האמת במפורש, הוא עדיין לא רואה. וזו ההדגשה, ורשעים הללו ראו, הרי ראו בעיניהם ממש, לא מפי השמועה ולא מפי הכתב, ובכל זאת לא לקחו מוסר.

רבי נחמן מברסלב אומר, כתוב בפסוק ביחזקאל [א' - א'] "נפתחו השמים ואראה מראות אלוקים ר"ת אמונה, כשמאמינים רואים.

עזרה לרב אברהם
3/3

רשעים הללו לא לקחו מוסר!

מעשה בשליח מארץ ישראל שהגיע לעיירה וולוז'ין, בעת בה היה מכהן בעיר הנצי"ב מוולוז'ין הוא הגאון האדיר רבי נפתלי צבי יהודה ברלין זיע"א. כששמע הגאון כי הגיע שליח מארץ ישראל שמח שמחה רבה והזדרז להזמינו אליו. חיבה יתירה הראה לו רק משום שבא מארץ ישראל. שהרי אומרת הגמרא: "חד מינן דעייל להתם כתרי מנייהו שקיל" כלומר: אחד מאיתנו כיון שעלה לארץ ישראל מיד נהיה שקול כשניים מאיתנו! מחמת שאוויר של ארץ ישראל הקדושה מחכים. ערך לפניו שולחן מלא כל טוב, ועמד לפניו לשמשו ולהגיש לו מאכל ומשקה תוך שהוא ממלמל ללא הרף: "אורח.... אורח מארצנו הקדושה"... לאחר שסעד את ליבו ונרגע מטורח הדרך, פתח איתו הגאון הנצי"ב בשיחה אודות הנעשה בארץ הקודש, איך החיים בארץ ישראל... נאנח האיש אנחה כבדה והחל מספר בגנותם של תושבי ארץ ישראל, על הירידה הרוחנית של הדור האחרון... לפתע קפץ הנצי"ב ממקומו וקרא בנימת זעם לאורחו: "עצור את דבריך מיד! אין ברצוני לשמוע דיבת הארץ או דיבת יושביה רעה"!!! נענה האורח ואמר בהצטדקות: "יאמין לי רבנו, מספר אני לך דברים כהוויתם ללא שמץ של טעות או הגזמה, הכל כפי שקורה במציאות". אך הנצי"ב לא וויתר, "אם כך, נוהג אתה כמו שנהגו המרגלים. שהרי גם הם סיפרו את האמת כפי שראו אותה במשך ארבעים הימים בהם תרו אותה. שאם לא כן, הייתה התורה קוראת אותם "שקרנים" ולא "מרגלים". ואף על פי כן נענשו הם על דבריהם האמיתיים במלוא חומרת הדין! וכמו שכתוב: "וימותו האנשים מוציאי דיבת הארץ רעה במגיפה לפני השם". ואמרו רבותינו שנשתרבבה (התארכה) לשונם עד טבורם, ותולעים היו יוצאות מלשונם ובאות לתוך טבורם, ושוב מטבורם ללשונם... ייסורים קשים!

לכן עלינו ללמוד מהם מוסר השכל ולאהוב כל יהודי, ולדבר רק טוב על כולם, ואף על ארץ ישראל הקדושה, עלינו לרחוש לה אהבה בלי מיצרים, כאימא האוהבת את בניה ללא גבול ומידה ולא תסכים לשמוע או להשמיע גנותם בפני אף אדם!"

גידה לר"ן סלקוואר

סיפור בחירתו המיוחד של הגאון רבי שלמה קלוגר למגיד של ברודי כאשר הגיע הגאון רבי שלמה קלוגר לברודי השב להתפרנס כמלמד. כיון שבני העיר לא הכירוהו, אמר בלבו, שיאמר דרשה בבית המדרש, כך יכירו בני העיר שהוא למודן, ויבואו אליו תלמידים.

הלך למנהיג העיר, הנודע לשם ולתהילה, הגאון רבי אפרים זלמן מרגליות, ה"בית אפרים" וביקש רשות לדרוש, כי כן היה המנהג, אשר בלי רשות הרב אין לדרוש. רבי אפרים זלמן נתן לו הרשות. ביקש רבי שלמה קלוגר ממונו שאם אפשר שגם הוא בעצמו יבוא לשמוע הדרשה. אמר לו שאין דרכו לבוא לשמוע דרשות. אמנם, בענוונותו שאלו מתי מתכוון הוא לדרוש. השיבו שהיום, בין מנחה למעריב. אמר רבי אפרים זלמן, אם כך הלא מכילא אבוא לתפילת מנחה, אשאר ואשמע את הדרשה וכן היה.

המנהג היה בימים ההם, שאחרי הדרשה היה הולך הדרשן וסובב בכל בית הכנסת, והשומעים היו אומרים לו "ישר כח". סבב רבי שלמה קלוגר וכולם ברכוהו בישר כח, והנה כאשר הגיע למקומו של רבי אפרים זלמן לא אמר לו ישר כח...

תמה רבי שלמה קלוגר ושאלו: 'מפני מה לא אמר לו ישר כח?!' השיבו: 'כנראה לא כל השומעים הבינו דרשתך על בוריה... אפילו שיש כאן את חכמי הקלויז המפורסמים, עדיין צעירים הם ולא הבינוה, שהרי על פי דרשתך עולה שהיו עשרים וארבע מרגלים, והרי ידוע לכל שהיו רק שנים עשר מרגלים, ממילא יסוד הדרשה נופל'. כך אמר לו רבי אפרים זלמן בדרך צחות...

השתומם רבי שלמה קלוגר, ואמר: 'בוודאי, בוודאי כדברייכם, אבל האם לא ידעתם שזהו ירושלמי מפורש והביאו תוס' במסכת סוטה (ל"ד ע"א), שהיו עשרים וארבעה מרגלים ואתמהה על כבודו... הביא ספר והראה כדבריו.

כשמוע רבי אפרים זלמן את דבריו הכריז: "לא מלמד תהיו פה, אלא מגיד העיר!" כך החלה כהונתו של גאון ישראל רבי שלמה קלוגר בברודי... (שארית ישראל, הקדמה ל"בית אפרים" - ישיב לידו הרה"ג י"ו)

אודה לך סוקסרואו

איש אחד, איש אחד

מ"ר שלח מכל שבט איש אחד לתור את הארץ. שנאמר: "איש אחד איש אחד".

ולמרות שמתאים לשלוח אנשי ריגול מנוסים היו למשה רבנו סיבות רוחניות לשלוח אחד מכל שבט וזה מראה על חכמתו.

1=א	1=א
10=י	10=י
300=ש	300=ש
1=א	1=א
8=ח	8=ח
4=ד	4=ד

סה"כ: 648 כמניין תר וכמנין מח האנשים שהלכו לתור את הארץ נשלחו במח – בחכמה.

אפרים ברנשטיין [בן הרב יוסף מאיר] – קריית ספר

"וגם בני ענקים...."

במהלך התיאור שספרו המרגלים למשה רבנו על שהותם בארץ כנען הזכיר את "בני ענק מן הנפילים" ונשאלת השאלה: על איזה ענק דברו המרגלים שהם ראו את בניו? אלא יתכן שראו את הענק המפורסם והידוע זה ששרד עוד מימי המבול=עוג

והנה ראשי התיבות של **ענק מן הנפילים** עמ"ה – הם ראשי התיבות של: **עוג מלך הבשן**

וזה אם כן הרמז לזה שהמרגלים ראו את בני עוג מלך הבשן.

אפרים ברנשטיין [בן הרב יוסף מאיר] – קריית ספר

"כולם אנשים" (יג, ט).

"כל אנשים שמקרא לפני חסידים, ואמר שזה כשרים היו" (רש"י).
 קשה, הרי לקמן (פסוק כו) אמר רש"י "מהו וילכו, לבקש הליכתו לביאמן,
 מה ביאמן קצרה רצה, אל הליכתו קצרה רצה" ?
 מתר רבי אשר אנשי יהודה חזרו צ"ל, הרי אמרו חז"ל (קידושין מ.) שאמנם ה'
 לא מכלול המשנה וזה אמרה, אבל אם המשנה צרתי פרי, דהיינו שמה
 גם מצעה, אזי ה' מכלול את המשנה אמרנו למצעה.
 נחמנו לפי, שבאשר שלח משה את המרגלים, היו אמנם כשרים, הלא
 שכבר חזרו משנה רעה - לצדק סרה על אי, אבל צדק היה לו בענין
 המשנה, שאין ה' נלחם למצעה, ולכן נחשבו אנשים - כשרים.
 אבל לקמן, שכבר חזרו מתי והולכא משמש הרעה למצעה, אזי צ"ל
 ה' המשנה מתחילת יבאמם, ונחש גם הליכתו קצרה רצה.

הפסוק אומר (במדבר י"ג ט') לְמַטֵּה בְנֵי־מִן פְּלִטֵי בֶן רְפוּאָה וְעַל הַפְּסוּק (דברים ל"ב ז') זָכַר יְמוֹת עוֹלָם בֵּינוּ שְׁנוֹת דוֹר וְדוֹר אֹמֵר הַמְּדַרְשׁ (דברים ל"ב ז' תנחומא). לְעוֹלָם יִבְדֹּק אֶדְם בְּשִׁמּוֹת לְקָרָא לְבָנוּ, הָרְאוּי לְהִיּוֹת צְדִיק. כִּי לְפַעְמִים הָיָה גוֹרֵם טוֹב אוֹ גוֹרֵם רָע, כְּמוֹ שֶׁמְצִינֵנוּ בְּמַרְגְּלִים, וְכו'. פְּלִטֵי בֶן רְפוּאָה פְּלִט עֲצָמוֹ מִמַּעֲשֵׂים טוֹבִים וְרָפוּ יָדָיו שֶׁהָרִי מָת. וְעוֹד בַּמְּדַרְשׁ (במדבר י"ג ט' מדרש אגדה) פְּלִטֵי בֶן רְפוּאָה. פְּלִט מַעֲשֵׂיו הַטּוֹבִים שֶׁהָיוּ בִּידוֹ וְנַעֲשָׂה רְפוּי מִן הַמְּצוֹת.

מעשה בזקן

מעשה בזקן שהלך על המדרכה, למולו באו קבוצת אנשים שמילאו את כל רוחב המדרכה, כשראו אותו הצטופפו קצת והשאירו לו מקום לעבור בקצה המדרכה, ומאחר וראייתו לא היתה טובה במיוחד, שם רגלו רק בחלקה על קצה המדרכה, הוא מעד, נפל, נפצע קשה, הובילו אותו לבית החולים. שם נדבק בדלקת חמורה מהחיידיקים המסתובבים בבית החולים, ולאחר עמל רב ותקופה ארוכה הצליחו הרופאים להבריאו אותו. הוא חזר לביתו בריא ושלם.

הזקן שיחזר לעצמו מה שקרה לו ופנה לעיריה במכתב מנומק. הגה ידוע לכם אדוניים נכבדים ראשי העיר כי בעירנו קיימים כמה מאות אלפים אנשים. וכל המספר העצום הזה [חוץ מהנכים והתינוקות] הולך וצוועד מדי יום ביומו על המדרכות. לצערי הרב מעדתי מקצה המדרכה לרחוב, וכפסע היה ביני ובין המות באשר באותו רגע עברה מכונת ולולא תושייתו של הנהג הוא לא היה עוצר ודורס אותי. בנפילה זו נפצעתי קשות, ורק לאחר טיפול בבית החולים נשתחררתי. לכן עלה בדעתי הרעיון הפשוט, כפי שהתורה אומרת שעל כל גג צריך לעשות מעקה כדי למנוע אנשים מליפול, כך מוטל עליכם לפי הבנתי לעשות מעקות לכל המדרכות בעירנו, כדי שלא יקרה המקרה הזה לאף אחד ושורד ושובר לא ישמע בגבולינו. בתורה מראש אברהם הזקן.

מקדם בטיחות

מאחר ואנשי העיריה היו אנשים בעלי מידות טובות, הם לא השהו את התשובה, וכאשר שירות הדואר התפנה לעבודת חלוקת המכתבים, הזקן קיבל מהעיריה מכתב נכבד ובו נאמר: אדוני הזקן, קבלנו את מכתבך וקראנו אותו בעיון. שקלנו את הדבר והתייעצנו עם מומחים והם הסבירו לנו שהחיוב לעשות מעקה הוא רק במקרים דלהלן: כאשר יש גג שגבהו יותר מעשרה טפחים מעל פני הקרקע – יש לבנות מעקה שגבהו לפחות עשרה טפחים. בנוסף לכך העיריה מקפידה לבנות מעקות כאשר המדרכה גבוהה מחצר הבתים, [למרות שההלכה לא מחייבת את זה] וכדומה.

הרעיון בכך הוא שחיוב מעקה הוא במקום גבוה שאם יפלו ממנו הסכנה היא גדולה. בהליכה על מדרכה, הסכנה בדרך כלל לא גדולה, ולכן למרות שאנשים רבים הולכים שם, אין חיוב מעקה ואין אנחנו רואים צורך במעקה. מפני שהאפשרות שאנשים יפלו מהמדרכה נדירה ביותר, וגם אם זה קורה, נדיר מאד שאנשים יפצעו בצורה קשה. לכן לצערנו אין לנו אפשרות למלא את בקשתך. ומה שההלכה מחייבת לעשות מעקות לגגות, למרות שהנפילה משם היא נדירה מאד, כיון שהסכנה גדולה מאד, צריכים לעשות "מקדם בטיחות" ולמנוע בצורה מוחלטת את הנפילה מהגג.

זכרנו לחיים

אומרים הפוסקים (חיי אדם קל"ט ג') וכן כשאומר זכרנו לחיים וכו', לא יאמר לחיים בפתח תחת הלמ"ד אלא בשוא לחיים, דאף על גב דבכל השנה אומרים ה' בפתח על פי דקדוק, מכל מקום בימים אלו שתלוין ברין, צריכין לומר כנ"ל, שלא יוכל השטן לומר דמבקש לא חיים, דפתח בלמ"ד משתמע לא.

לפי האמור לעיל דברי החיי אדם מובנים. בימים הנוראים שהם ימי הרין, חיי האדם מוטלים על כף המאזנים, והאדם מוטל בסכנה גדולה. לכן צריך להזהר מאד להתרחק מהסכנה, ולמרות שכל השנה אפשר לומר לפי הדקדוק "לך לחיים ולשלום" בימים הנוראים צריך להקפיד יותר לא להכנס לספק בלבול בלשון ולכן יש לומר לחיים בשוא.

קריאת שמות

המדרש אומר שצריך להזהר בקריאת שמות לילדים, ומאחר והאבא של רפוא קרא לו "רפוא" לכן בנו נתרפה מהמצוות, ולאחר מכן נתרפו ידיו ומת, ומאחר ו"רפוא" קרא לבנו "פליטי" פלט עצמו ממעשים טובים והמעשים הטובים שהיו בידו נפלטו ממנו. ויש כאן לשאלה הרי השמות האלה יפים מאד. האבא של רפוא התכוין שכאשר יתגרה היצר הרע בבנו, אזי הוא יתרפה מלשמוע לו, ויתרפו ידיו מלעשות עבירות. וכאשר יגיע אליו איזה נגע או מחלה אזי רפוא ירפא. וכאשר רפוא קרא לבנו "פליטי" הוא התכוין שהוא יפלט מכל העבירות, ואם בכל זאת יעבור עבירה הוא יפלוט אותה, ואם יגיע לאיזו סכנה הוא יפלט ממנה. אם כן מה הרע בשמות אלו, אלא שהדברים כפי שהוסבר. מאחר וישנן למילים אלו שתי משמעויות, צריך להזהר מאד ולא לקרוא בשמות אלו, כי הסיכון גדול שהשמות יתפרשו בצורה הגרועה, כפי שראינו אצל המרגלים, שקריאת שמות אלו היתה הגורמת לכך.

שגגה שיוצא מפי השליט

הגמרא מספרת (כתובות ס"ב ע"ב) שהאמורא הקדוש יהודה היה חתנו של רבי ינאי. כל השבוע הוא למד בבית המדרש וביום ששי היה בא הביתה בשעה קבועה, והיו רואים עמוד אש הולך לפניו. באחד מימי הששי בשעה הקבועה לא ראו את עמוד האש, אמר רבי ינאי שבודאי הוא נפטר, כי אם היה חי הוא לא היה מאחר, ובגלל דבריו אלו שהיו "כשגגה היוצא מפי השליט" אכן נפטר יהודה.

ומבארים (כתובות ס"ב ע"ב קובץ שיעורים) כשגגה שיוצא מלפני השליט ונח נפשיה. הגה בכל מקום שמצינו כי ברכותיהן וקלותיהן של צדיקים מתקיימות הטעם פשוט, כי רצון יראיו יעשה, אבל הכא אי אפשר לומר כן, דהא לא היה רצונו כלל שימות, ומוכח מכאן, דהדיבור של פה קדוש פועל בטבע אפילו בלי שום כונה, כמו שכתוב (ישעיהו נ"א ט"ז) וְאֲשֵׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצֵל יְדֵי פְּסִיתֶיךָ לְנֹטַע שְׁמַיִם וְלִיסַד אֲרֶץ, והוא כמו הגרון החוצב גם בלא כונה רק מטבעו, כן הוא גם דיבור האדם, אלא שאם טימא שפתיו בדיבורים אסורים הוחלש כוחו, כמו הסכין שעלה עליו חלודה הרבה שאין בכוחו לחתוך עד שיסירו החלודה ממנו.

מעשה בגלגל

מספרת הרבנית שייך ע"ה (הכל לאדון הכל) שאביה היה מכניס אורחים גדול, והסוכה שלהם היתה על הגג ואת מגשי האוכל המרובים היו מעלים לגג עם גלגלת. בילדותה היה תפקידה למשוך בחבל ולהעלות את המגשים. העבודה הכבידה עליה והיא אמרה "הלואי שהחבל יקרע" ד' שמע את תחינתה, החבל אכן נקרע, והיה עליה להעלות את המגשים במדרגות לצורך האורחים. אמרה לה אמה, למה פתחת פה לשטן.

מסקנת הדברים

אף פעם לא לומר דברים רעים על יהודים, תמיד רק לברך, לעודד ולשמוח. כל אחד יכול לקוות שהברכה שלו תתקיים. באמירת דברים החשש הוא גדול, גם אם זה חשש רחוק, חבל להסתכן. ולילדים לקרוא רק שמות טובים.

קבוצה הרה"ג רבי שמואל פאנשלץ שליט"א
 בכתב ידו פ"ב ע"ב י"ב "א"א יוסף קובץ מנשר פ"ב אן סוס"
 וטעם: ר' שם מ' וויל (פ"ב):
 מילה - א"ר יוסף פאנשלץ שליט"א
 יוסף - פוסק מורה, מנשר קובץ מילין וכו' וכו'
 מילה - א"ר פאנשלץ שליט"א כותב "מילה":
 מנשר - הוא מנשר את ספרו קובץ מנשר פ"ב אן סוס!
 פ"ב - קובץ מנשר פ"ב אן סוס!
 אן סוס - א"ר פ"ב אן סוס, מנשר קובץ מנשר פ"ב אן סוס!

מנשר ר' שמואל

מנשר ומונשר

מנשר

(מנשר מנשר מנשר)
מנשר מנשר

על פרשת שלח

עלו זה בנגב - ז"ה בגימ' י"ב

הקדמת ספרא דצניעותא מהגר"ח מואלוזין

והתבונן בפלאות מאחת מהנה, שפעם אחד ציוס ראשון של פסח הוו יתצי גציה תרי תלמידי מתלמידי החשזים, ומאשר היו יודעים זה לרכו בקדש מעולם הפלגת שמחתו וחדות ה' מעוזו אשר היה שש ושמת ציוס טוב כמזוה עלינו בתורתו ית"ש אשר היה להפליא. וכאשר ראו אז שאין שמחתו במילואו וטובו כל כך כהרגלו, שאלו פיו הקדוש על זה ולא רצה להשיב, והפלירו בו מאד. לא יוכל להתאפק, אחר מוכרחני לגלות לכס מה שאין דרכי מעולם בזה לקיים מה שכתוב לאגה בלב איש שיחנה לאחרים, כי-בזו הלילה בא אלי אליהו (כמדומה בזכרוני שאמרו משמו שהיה אליהו ואפשר חד ממתניבתן עלאין) וגילה לי ספרא דצניעותא <הגר"א> אליהו בן שלמה זלמן (הגר"א) עמוד מס 12 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה עניינים וחידושים נוראים אין חקר בשם י"ב, על פסוק עלו זה בנגב. ובעמדי בבקר מרוצ הפלגת השמחה לא יכולתי להתאפק והרהרתי בהם קודם צרכת התורה. ונענשתי שתיכף נתעלמו ממני ואינם. (והוא לפי שיטתו הנקיה בשולחן ערוך אורח חיים שגם ההרהור בדברי תורה נאסר קודם צרכת התורה). וכחמיהו וברכו לו השי"ת יחזיר לרצונו את אצילותו. ואחר זמן מה שאלו אחד מהם אם כבר הוחזרה לו אצילותו. והשיב צ"ה שנתגלו לי שנית. והמה עשרים ושתים מאות ושישים אופכים, וכאשר ידעתי מפני מה נתעלמו ממני כן אכי יודע מפני מה נתגלו לי שנית. ואמר לו שבאופן אחד מהם אכי יודע כחות כל הצדיות וכל אבר מה עניינו.

ספרא דצניעותא <הגר"א> אליהו בן שלמה זלמן (הגר"א) עמוד מס 13 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

ד' - ח'

וראיתם את הארץ מה היא וכו' ומה הארץ השמנה היא אם רזה וגו'.

הנה ידוע מגודל קדושת ומעלות ארץ ישראל אשר אומר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' ט') שהיא בחי' אמונה ותפלה ונסים וכו', עיי"ש.

וכן אומר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' קנ"ה) ודע, שארץ אפים תלוי בארץ ישראל, כי שם זוכים לבחינת ארץ אפים. כי ארץ ישראל הוא בחינת אמונה, כמו שכתוב (תהלים ל"ז): "שכן ארץ ורעה אמונה", וכמו שאמרו חז"ל (כתבות ק"י): "כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוק". נמצא שארץ ישראל הוא בחינת אמונה, ועל ידי אמונה זוכין לבחינת אריכת אפים כנ"ל, דהינו שלא יוכל לבלבלו שום מונע ובלבול מעבודתו כנ"ל. נמצא שעיקר עבודת איש הישראלי, זוכין על ידי ארץ ישראל, שהוא בחינת אמונה, בחינת אריכת אפים, בחינת כח הגודל וכח הצומח, שעל ידי זה זוכין להתחזק בעבודתו, ולבלי להסתכל על שום מונע ומעכב ומבלבל, שאי אפשר לזכות לעבודת השם באמת כי אם על ידי זה וכנ"ל, עיי"ש.

נמצא שבארץ ישראל אפשר לזכות לארץ אפיים אשר הוא בחי' סבלנות וענוה וכמ"ש אצל משה רבנו "והאיש משה ענו מאד" ופרש"י - שפל וסבלן, וכל זה הוא בחי' ארץ אפיים שסובל את הכל ואינו כועס, וכמו שאמר על עצמו "ונחנו מ"ה". כי היה שפל בעיני עצמו ולא נחשב לכלום.

וזה שאמר להם משה רבנו: "וראיתם את הארץ מ"ה היא", 'מה' דיקא, בחי' ענוה ושפלות כי שם אפשר לזכות לזה כנ"ל.

ועל כן אמר כך בכל פרט: "ומ"ה הארץ אשר הוא יושב בה וכו' ומ"ה הערים וכו' ומ"ה הארץ" וכו'.

כי בארץ ישראל אפשר להשיג שלמות הענוה, בחי' מ"ה, ולא ישגיח על שום מונע ומעכב כנ"ל.

וזה רמז: "השמנה היא אם רזה". כי 'שמנה' אותיות משנה, בחי' פשט אורייתא. ו'רזה' אותיות 'הרז' שהוא בחי' סודות התורה וכמובא (זוהר - רעיא מהימנא פרשת פנחס רטו): 'דאור ר"ז אתקרי' [האור נקרא רז] שהוא רזין וסודות התורה.

וכשאדם זוכה לענוה ושפלות על ידי ארץ ישראל, יכול להשיג את כל התורה, הן בפשט והן בסוד וכמו שפירשו על המשנה (אבות פ"א, א): 'משה קיבל תורה

מסיני' שהוא בחי' ענוה ושפלות וכן נהג בעצמו ועל כן זכה לקבל את כל התורה על כל חלקיה. וכן אומר רבנו ז"ל (ספר המידות, לימוד סעי' מ"ה) : 'כשעושה אדם את עצמו הפקר ללמד תורתו לכל, התורה נתנה לו במתנה'. כי מה שעושה את עצמו הפקר ללמד לכל הוא בחי' ענוה ושפלות שאינו משגיח על כבודו, על כן זוכה לתפוס ולהשיג את כל התורה (וסיבב ה' יתברך שהסעיף הנ"ל בספר המידות יהיה סעיף מ"ה, בחי' 'ונחנו מ"ה' שהוא ענוה כנ"ל).

כי רבנו ז"ל אומר (לקו"מ ח"א סי' קס"ב) שבימי המגיד ז"ל היה איש עשיר ומיוחס, והיה מתנגד לאנשי המגיד, וסיפרו לו אנשיו מזה האיש, ואמר להם שיראו לקרב אותו אליו, ולהשתדל בזה מאד ולהתפלל לה' יתברך שיעזור להם, וכן עשו עד שעזרם ה'. שהביאו אותו להמגיד ז"ל, ונעשה איש כשר ירא שמים, אך התחיל לירד מנכסיו, ואמר המגיד ז"ל. שאלו שניהם אי אפשר שיהיו במקום אחד, היינו תורה וגדולה, כי הרוצה להחכים ידרים להעשיר יצפין (ב"ב כה ע"ב). נמצא כשרוצה להחכים עומד לדרום. על כן אי אפשר לו להעשיר, כי כשהוא בדרום אזי איננו בצפון ועשירות בצפון, וכן להיפך. כי אם, אם הוא בתכלית העניות שהוא אין ממש, אזי אינו עומד בשום צד כי אי אפשר לומר עליו שהוא בצפון או בדרום מאחר שהוא אין ואפס ממש, על כן אפשר שיהיה תורה וגדולה במקום אחד, כגון משה רבנו ע"ה ורבינו הקדוש.

נמצא שכשארם הוא ענו אזי הוא בלתי גבול (עיי' לקו"מ ח"ב סי' ע"ב) וממילא יכול להשיג ולתפוס את כל התורה אשר היא בלתי גבול ואינה תופסת מקום כי כולה רוחניות (עיי' לקו"מ ח"א סי' ק"י).

על כן אמר להם "ומ"ה הארץ" ובזה רימזו שיתבוננו בשפלות שאפשר להשיג בארץ ישראל, בחי' מ"ה כנ"ל, אשר על ידי זה יוכלו להשיג את כל חלקי התורה מהפשט ועד הסוד, וזה : "השמנה (אותיות משנה) אם רזה (אותיות הרז)".

כי המרגלים התייראו מזה שאם יכנסו לארץ לא יוכלו לעסוק ברוחניות של התורה, כי אם במצוות מעשיות כזריעה, חרישה וכו' כמובא (עיי' בלקוטי תורה על הפרשה). ועל כן רימזו להם כנ"ל, להורות שאדרבה, דיקא שם ישיגו את השלמות, אך שגו ולא הבינו ועל כן הוציאו דיבת הארץ רעה.

אך יהושע וכלב זכו להרגיש גודל קדושתה ועל כן אמרו כי 'טובה הארץ מאד מאד', אשר זה בחי' 'מאד מאד' הוי שפל רוח'. הינו שטובה הארץ להשיג 'מאד מאד' הוי שפל רוח' וממילא יתפוס את כל התורה מהפשט ועד הסוד, והבין.

ובזה יובן מאמר הכתוב (דברים כט) : "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם וכו' מחוטב עציך עד שואב מימין", אשר לכאורה קשה מה מעלה יתרה יש בשואב המים על פני חוטב העצים עד שהתורה מפליגה ביניהם במילת 'עד' שפירושה מחוטב העצים הפשוט עד לשואב המים המופלג.

אך הוא בבחי' הנ"ל. כי חוטב עצים הוא בחי' פשט. כי המשנה היא בסוד עץ הדעת המעורב טוב ורע כידוע (א) והוא פשט התורה אשר צריך לדעת את האסור והמותר, הכשר והפסול, הטמא והטהור. וכשאוחז בזה עדיין אין עצתו שלמה כי מעורב טוב ורע.

ושואב מים הוא בחי' סודות ורזין דאורייתא אשר הם עצה שלמה ומתוקנת וכמו שאומר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' ס"א) שמי שכבר נשקע במותרות, יש מים שהוא מטהר מזאת הטינופת, בבחינת (יחזקאל ל"ו): "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם". ואזי בא לעצה שלמה, בבחינת (שם ל"ז): "ולא יחצו לשתי ממלכות עוד, ולא יטמאו עוד בגלוליהם". שעל ידי שנטהרין מהגלולין והטינופת הנ"ל, על ידי זה, ולא יחצו לשתי ממלכות, בבחינת עצות, כמו שכתוב (דניאל ד): "מלכי ישפר עלך", הינו שזוכה לעצה שלמה. כי על ידי המים הנ"ל, נעשים אצלו עצות שלמות, בבחינת (משלי כ): "מים עמוקים עצה בלב איש" וכו', עיי"ש.

כי אלו המים נמצאים בלבו של הצדיק אשר עצתו שלמה וצריך לשאוב ולדלותם ממנו. על כן נקרא זה העוסק בסתרי תורה, בחי' נסתרות ורזין הנמצאים עמוק בלבו של הצדיק בשם 'שואב מימין' והם עצות שלמות.

נמצא שהפרש גדול יש בין חוטב עציך - בחי' פשט, לבין שואב מימין - בחי' רזין ונסתרות. וכולם נצבים לפני ה', ודו"ק.

(א) עיין קהלת יעקב ערך זמ : זמ"ן נק"ט הן ששה סדרים משניות שראשי תיבות שלהם ז"מ"ן נ"ק"ט וכמו שכתב בתיקונים (הקדמה ה). סימן זה דזמן נקט, ונראה לי רמז הסימן הלז כי משנה הוא סוד עץ הדעת טוב ורע שכלול מאיסור והיתר, וכבר ביארנו בערך עץ הדעת דמחזה ולמטה מתחיל עץ הדעת, וכן כתבתי לעיל דזמן נקרא מחזה ולמטה, וזה שאמר זמן נקט שנקט בבחינת עץ הדעת שהוא בבחינת זמן, ועל ידי שלקח אדם הראשון מעץ הדעת על כן יש לנו משנה מטוב ורע, אסור כשר, עיי"ש.

***

"והמתקבץ ולקבץ מברי הארץ והימים ימי דיבורי צנקים" (י.ג.כ).
 וקשה, א. מאי נפקא שהימים ימי דיבורי צנקים?
 ב. המתקבץ שואל, מהו "ולקבץ" ולא "ומקבץ". אמרו המתקבץ,
 שהיה ומלא זכוב אמור, לכן אמר "ולקבץ" דייקא, דכנסל.
 אלא דר קשה, הרי אזי מתקבץ הוה מספיקא (פי קיט.), ואז
 אין כאן משום גסל, ומדוע לא לרבו דחנים?
 אמר רבי יהודה אסמך בצל, שאמרי אזי הקבץ שייך לנו, אלא
 הפייה שיהם, ולכן קני דכנסל.
 אלא ט' זה רק דפיוה שמיים צריכים לקבץ, אלא דפיוה הרביבים
 לקבץ, הרי הם כקרקע, ולכן אמר "והימים ימי דיבורי צנקים", דהוה
 שופייה כדו גלים, ואזים צריכים לקבץ, ולכן צריך "ולקבץ" כנסל.

פרשת שלח

ויבוא עד חברון (יג, כב)

תפילה על קברות הצדיקים

מימות עולם ועד היום נהגו בכל קהילות ישראל לבוא ולהשתטח על קברי הצדיקים ולעורר רחמים על עצמם ועל כלל ישראל בכל צרה שלא תבוא. מנהג זה נהוג מימי אבותינו הקדושים. מובא בפסיקתא רבתי (פרשה ג' אות ד') שיעקב אבינו קבר את רחל בדרך אפרת עפ"י הדיבור שצפה ברוח הקודש שהגליות עתידין לעבור דרך שם והם באים ומתחבקיין בקבר רחל והיא מבקשת רחמים עליהם. וכך מובא במדרש רבה (בראשית פ"ב) ומסיים המדרש וזה מה שנאמר "קול ברמה נשמע רחל מבכה על בניה", כמו"כ מצינו בעת שהגיעו המרגלים ששלח משה לארץ ישראל נאמר על כלב בן יפונה במסכת סוטה (ל"ד ע"ב) עה"פ "ויעלו בנגב ויבוא עד חברון", ויבואו מיבעי ליה? אמר רבא מלמד שפירש כלב מעצת מרגלים והלך ונשתטח על קברי אבות, אמר להם אבותי בקשו עלי רחמים שאנצל מעצת מרגלים.

מובא בגמרא תענית (דף כ"ג ע"ב) שאנשי הנשיא היו מצערים את רב מני, הלך רב מני לקבר אבא ר' יונה השתטח על הציון ואמר אבא אבא הללו מצערים אותי ונענתה תפלתו שנענשו המצערים והפסיקו לצערו. התוספות בסוטה (ל"ד) מקשים על זה שכלב התפלל על קברי אבות בחברון והרי אין המתים יודעים מהנעשה בעולם כמובא בברכות (ל"ח ע"ב)? ותרצו התוס' שע"י התפילה על קברו של הצדיק מודיעים לצדיק שקבור שם על התפילה שהתפללו על קברו כדי שיבקש רחמים על המתפלל.

בדרשות הר"ן (דרוש ה') כתב על דברי הגמרא בסוטה הנ"ל ומפני זה אמרו חז"ל שראוי להשתטח על קברי צדיקים ולהתפלל שם כי התפילה במקום ההוא תהא רצויה יותר להימצא שם גופות אשר חל עליה כבר השפע האלקי. ובס' חסידים (סימן תש"י) כתב כנ"ל -

המדרש

ומבקשין לנשמתן טובה מטיבים להם באותו עניין וגם כשמבקשים עליהם הם מתפללים על החיים וכלב בן יפונה נשתטח על קברי אבות. מוצאים אנו שגם המאמינים היו עולין לא"י להשתטח על הקברים כמובא (הוצאת מקיצי נרדמים) סימן תר"ל שרב האי גאון היה עולה בכל שנה לירושלים מבבל והיה שם בחג הסוכות כי היו מקיפין את הר הזיתים בהושענא רבה ז' פעמים, ולביקור והליכה על הקברים היו קוראים הקפה מפני שהיו מקיפין הקפה סביב הקבר כמו שהיו עושין לעזרה שבביהמ"ק וכו"כ האגודה במסכת שמחות פ"ו הל"א (עי' בשו"ת המב"ט ח"ב סימן ר"כ ובהלכות קטנות סימן קע"ז).

במסכת ב"מ (דף פ"ה ע"ב) מובא - ריש לקיש היה מציין מערתא וכתב שם בחידושי הרש"ש - בכדי שיוכלו להתפלל שם, וכו"כ היעב"ץ בחדושו - כי היכי דלידעו אינשי ואתו לצלויי על קברוה. וביינו נמי דרב בנאה היה מציין מערתא (עי' ב"ב דף נ"ח) יוצא מכ"ז שנהגו לעלות על קברים של צדיקים לבקשת תחנונים. וכך מובא ברמ"א (אר"ח סימן תקפ"א סעיף ד') שמרבים בער"ה בתחינות על קברי צדיקים. וכן לגבי ת"ב מביא הרמ"א (בסימן תקנ"ט) שהולכין אל הקברות. וכן בסימן תר"ה לגבי עיר"כ שיש מקומות שנוהגין לילך אל הקברות. וכתב המג"א (סימן תקפ"א ס"ק ט"ז) שמה שהולכים לבית הקברות היינו להשתטח על קברי צדיקים.

וכתב בשו"ת ברוך השם (סימן פ"א) להסביר עניין של להרבות בתחנונים בבית הקברות לקברי צדיקים דהנה מובא במגילה (כ"ה ע"א) דביהכ"ס ובית הקברות אין נוהגים בהם קלות ראש. וכתבו התוס' (שם) דאפ"ה הם חלוקים דביהכ"ס משום קדושה וביה"ק לאו משום קדושה דאין בו קדושה מקום ורק משום כבוד המתים. אבל מוצאים אנו חידוש גדול בשלטי הגיבורים בסנהדרין (סוף פרק נגמר הדין) דגם בית הקברות יש בו קדושה וטהרה כמו בית כנסת דהמקום נתקדש והמתים יוצאים מקברם לשוט בכל המקום שהקצו והקדישו לשמם. ולכאורה יש להבין איזה כח וקדושה יש בביה"ק, אולם יש להסביר עפ"י דברי המהר"ל הלכות ראש השנה והובא דבריו בבאר היטב סוף סימן (תקפ"א ס"ק י"ז) דבית הקברות הוא מקום מנוחת הצדיקים ומתוך כך הוא מקום קדוש וטהור והתפילה מתקבלת יותר. וזה מה שביאר השלטי גיבורים דהוא שוה לקדושתו של בית כנסת. וכיון שהמתים הקדושים מקדשים את המקום, א"כ כל שיש בבית הקברות אדם יותר קדוש וטהור שקבור שם גם המקום נהיה יותר מקודש והולכים שם להרבות בתחנונים.

והנה יש שכתבו דאם הולכים לבית קברות להתפלל הוא כדורש אל המתים וכן מביא הש"ך יור"ד (סימן קע"ט) בשם מהר"ח וכן הב"ח ביור"ד (סימן ר"ז) מביא תשובה מהרב

חיים פלטיאל, ומה שכלב נשתטח על קברי אבות התפלל שם במקום קדושה, כדי שתהא תפלתו נשמעת, אך אנשים רגילים שאינם יודעים זה הליכתן למה? אולם הב"ח מסיים שם שכבר החזיקו במנהג זה ואין איסור בדבר וצ"ע מש"כ הר"ח פלטיאל דלא הלך כלב רק כדי להתפלל במקום קדוש דהא מבואר שביקש מאבות שיתפללו עליו ואפשר דהיה לו גירסא אחרת בגמ' בסוטה.

ונראה דאף שכתב הב"ח להצדיק מנהג זה אין הכוונה שמבקשים מהצדיקים שיושיעו אותם מצרתם. אלא הכוונה שמבקש מהקב"ה שיושיעו מצרותיו בזכות אבותיו או הצדיקים ולא לבקש מהם כלום שיהיו סגורם להקב"ה שאין להקב"ה צורך במלאכים או בצדיקים להיות לפניו סגורם אלא יתפלל להקב"ה בזכות הצדיקים. וכך כתב במפורש במשנה ברורה (ס"ס תקפ"א ס"ק כ"ב) דבית הקברות מנוחת הצדיקים ולא ישים מגמתו אל המתים, אך יבקש מהשי"ת שיתן עליו רחמים בזכות הצדיקים שוכני עפר. ומה שכתב בגמ' תענית (דף ט"ז) שהולכים לבית הקברות שיבקשו עלינו רחמים ומשמע שמותר לבקש מהם, וי"ל שאינו מבקש מהם רק מתפלל לה' והמתים שומעים ומבקשים רחמים, וזה מה שעשה כלב להשתטח על קברי אבות רק להודיע מצבו אבל לא אמר להם לבקש רחמים עליו. וכך משמע מדברי הלבוש (סוף סימן תקע"ט). וכך פסק בחכמת אדם (כלל פ"ט סעיף ז')

אך מצינו שיש חולקים ע"ז, דמלשון הספר חסידים (סימן ת"ג) שכתב - וכשמבקשים מהם הם מתפללים על החיים משמע שמותר לפנות למתים שיתפללו עבורינו וכך פסק בדרכי תשובה יר"ד (סימן קע"ט ס"ק ל"ז) וכן בחדרי דעה (יור"ד קע"ט ס"ק י"א) שאין שום בית מיחוש לזה. (ע"י שר"ת יב"א חיו"ד ח"ד סימן ל"ה). וכן בשו"ת מנחת אלעזר (ח"א ס"ס ח') כתב שלכאורה מדברי הגמ' בסוטה משמע מכלב שביקש מהאבות "אבותי בקשו עלי רחמים" וכך משמע בגמ' חגיגה (כ"ב ע"ב) ועוד, ולכן כתב המנח"א, דאין כלל חשש דורש אל המתים, וכל עניין של דרישה אל המתים אמור רק בעניין הלן בבית קברות כמובא בסנהדרין (ס"ה) ובשלחן ערוך (יר"ד קע"ט). ואה"ג גם לדעת המהר"ל שפיר יכולים לפנות למת שיבקש רחמים עליו ובזה אין איסור וכל דברי המרה"ל לאסור, היינו דלא ישים מגמתו שהמת יושיעו באיזה כח, דזו בודאי עוון פלילי אך לעשותו שליח מותר (ע"י מש"כ בזה בשם מהר"ם שיק אר"ח סי' רצ"ג ובש"ד חמד כ' ט' עמוד 35).

והנה אף שמצינו שיש עניין להתפלל בקברי צדיקים יש לברר האם יש מצוה בהשתטחות או לא. מלשון בעל כפתור ופרח עמוד מ"ח שכתב על חשיבות הביקור בציוני הצדיקים כתב שראוי לעשות כן ותו לא. משמע דהוי רק רשות ולא מצוה. ובשו"ת 32 משפטי צדק (ע"ד) כתב שלא ידע מה מצוה יש בזה. וכ"כ בשו"ת פרי הארץ (ח"ג חיו"ד סימן

ז), אולם בשו"ת שדה הארץ (ח"ג אבן העזר סימן י"א) כתב שאולי יש בזה מצוה אך ישתדל שלא יגרום לבטלו מעבודת השי"ת וכן הביא השדה חמד (כרך ו' עמוד 137), וכך כתב במפורש בבן איש חי (שנה שניה פרשת ראה סעיף ו') והנ"מ תהיה האם מותר להשתטח על קברי צדיקים בחו"ל שהרי יש איסור יציאה לחו"ל. (עי' בשו"ת תשובות והנהגות ח"ג סימן ס"א שו"ת בצל החכמה ח"ה סימן קס"ה ובח"ד סימן ז' בסופו. ובשו"ת אגרות משה אר"ח ח"ה סימן מ"ג).

ונראה דללכת לבית קברות בשבת כדי להתפלל על קברי צדיקים אין היתר, וכ"כ בשו"ת דברי יואל האדמו"ר מסטמאר זצ"ל (יור"ד סימן צ"ט), וכך משמע מדברי המג"א (סימן תר"ה סק"ה). ולפי"ז נראה דה"ה בכל חול המועד אין הולכים. ואח"כ מצאתי ש"כ בשו"ת באר שרים (ח"ד סימן ח'), וכתב לציין מש"כ בס' חיים וברכה למשמרת שלום הלכות אבלות (מערכת אות ה' כ"ט) שכתב ובחודש ניסן אין המנהג לילך אל ביה"ק להתפלל על הקבר ולומר תחנונים כשאר ימים כי חודש ניסן הוא כולו קודש ומי שיש לו חולה בתוך ביתו והוא חולה שיש בו סכנת היום מותר לילך לביה"ק להתפלל על קבר אבותיו או צדיקים אף בר"ח וחול המועד ושבת, הרי דבלא עניין של סכנה אין הולכין לביה"ק. וכן מתבאר בשו"ת מנחת אלעזר (ח"ה סימן ס"ז) שכתב עפ"י ס' מגיד מישרים למרן הב"י בפרשת אמור שהלכו לקברי צדיקים בחול המועד כאשר השעה היתה צריכה לכך. וכ"כ בס' דברי תורה להאדמו"ר ממונקטש זצ"ל (מהדורא א' אות צ"ו) (עי' בשו"ת תשובות והנהגות ח"ב סימן ס"ה שדן בזה ולענין אם עולים לקבר צדיק בר"ח לכאורה לפי שהבאנו שביום שאין אומרים תחנונים אין עושין א"כ ה"ה ר"ח עי' בשו"ת שערי עזרא (בצרי) ח"א סימן כ"ז שכבר דן בזה).

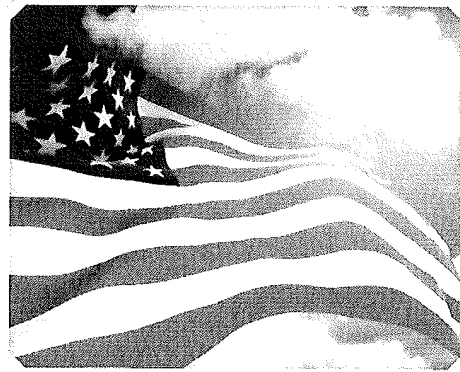
כיצד דיווח העיתון הרוסי על המפלה הצורבת מול ארה"ב?

מי עומד מאחורי הכותרת הראשית? • הכל עניין של הסתכלות!

ומה דיווח בעיתונות באירופה? "3 ישראלים ופלשתינאי אחד נרצחו בתקרית אלימה על רקע לאומני בתל-אביב"...

האם אחד הדיווחים שקראתם זה עתה שיקרי? - לא. ממש לא. האם אחד הדיווחים סטה, ולו במילה אחת, מהאמת? - לא ולא. השאלה היא שאלת ההתייחסות, היחס והזרקור שניתן לכל דבר. הכתב והעורך בוחרים, מתוך אינטרס ברור ביותר, להאיר באופן מיוחד מידע מסוים ולהפנים מידע אחר, לפאר רב או נציג ציבור אחד ולהקטין את האחר. לדווח בהרחבה על מה שחשוב בעיניהם ולהמעיט בחשיבות הדיווח של הדברים הפחות חשובים, או אלו שיוכלו להביך אותם או להפריע למהלך משנתם הסדורה. הכל נכון, הכל אמיתי, אך הכל בעיני המתבונן, הכל נמצא במשקפיים שלו, וביכולתו להחליט מה להדגיש ומה להקטין, מה חשוב ומה לא. המרגלים, עליהם אנו למדים בפרשת השבוע, לא שיקרו. הם דיברו דברי אמת. משה תבע

מהם דיווח על המתרחש בארץ. והם הגישו דו"ח מפורט ונאמן, המדויק בפרטיו. אולם, הם הוסיפו מילה אחת, המובלעת ומצנעת בדבריהם. מילה, המסגירה את נבכי ליבם. מילה זו הינה המילה - "אפס", "אפס כי עז העם". המרגלים לא הסתפקו רק בתיאור העובדה כי "עז העם", בעוד את הערכת המצב ישאירו בידי משה. לא. הם הכריזו באוזני

העדה כולה: "אפס כי עז העם". כלומר, אנו מרמזים לכם בזאת, כי לא נוכל לנצחו בקרב, כי אין לנו סיכוי לכבוש את הארץ. בתוספת מילה זו, העניקו כיוון לדיווח המודיעיני, מסכו רפיון וחסרון אמונה בקרב השומעים, ובנו רקע נוח להמשך מתקפתם הפסיכולוגית. מתקפה, שמטרתה להניא את לב העם מעלות ארצה ומלכובשה. המרגלים הוסיפו משפט נוסף: "וגם ילדי הענק ראינו שם", כדי להגביר את אפקט הפחד. וכן גם "עמלק יושב בארץ הנגב". והמילים, כך אמרו חז"ל הקדושים, נבחרו בקפידה:

"מה ראו לפתוח בעמלק? משל למה הדבר דומה, לתינוק שסרח ונלקה ברצועה, כשמבקשים להפחידו, מזכירין לו הרצועה. כך היה עמלק רצועה רעה לישראל" (ילקוט שמעוני במדבר, רמז תשמ"ג). ניצול אמצעי הפחדה מרומזים, העלאת שמו המעורר חלחלה של אויב, שאותו כבר פגשו בשדה הקרב מיד בצאתם מארץ מצרים. וכך, למרות הדיוק במסירה "אובייקטיבית" של מראה עיניהם בארץ, הם טמנו בלבבות את זרע הפורענות, שהכשיר את הרקע לדיבור גלוי יותר.

"כך דרכם של מספרי לשון הרע: פותחין בטובה ומשלימין ברעה". ואמרו חז"ל: "וכל לשון הרע, שאין בו דבר אמת בתחילתו, אין מתקיים בסופו" (סוטה לה, א).

זהו סגנון הדיבור הקלוקל של: "כן, אבל"...

כיצד נבחרין באמת?

השוחד מעוור עיני חכמים ואדם לא רואה חובה לעצמו, אם כן,

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

עורכי העיתון הרשמי של ברית המועצות "פראודה" ("אמת" ברוסית, כאשר לא רק תוכן העיתון היה שקרי ומסולף, אלא גם השם שלו...), לא ידעו כיצד לדווח למליוני הקוראים על המפלה הצורבת של ברית המועצות במירוץ המכונניות, שנערך יום קודם. בתחרות הגמר של מירוץ המכונניות השתתפו הרוכב האמריקאי, נציג הקפטליזם "המרושע", למול הרוכב "המהולל" מברית המועצות, נציג האימפריה הקומוניסטית. הנהג האמריקאי הוא זה שניצח, ואם כן, כיצד מדווחים על המפלה הצורבת? ב"פראודה" העלו רעיון גאוני, וכך נכתב בעיתון הרוסי, שחור על גבי לבן: "בתחרות מירוץ המכונניות שנערך אמש, הגיע הרוכב הרוסי למקום השני, בעוד שהרוכב האמריקאי הגיע למקום אחד לפני המקום האחרון"...

...

"כמליון יהודים שומרי תורה ומצוות יצאו אמש לרחובה של ירושלים עיר קדשנו, כדי למחות, לזעוק ולהתחנן אל הקב"ה ית"ש, כדי שיצילנו מזרועותיו של בית משפט העליון, השולח את טלפיו אל קדשי ישראל" - דיווחה העיתונות החרדית, לאחר עצרת התפילה הענקית שהתקיימה, לפני מספר שנים, בשערי ירושלים כמחאה על החלטות הבג"צ, המכרסמות בנשמת היהדות בכל פסק ופסקה - "מליון יהודים, חרדים לדבר ה' ולתורתו, הביעו קול מחאה והתפללו במשך זמן ממושך, קראו פרקי תהילים וסליחות וקיבלו על עצמם עול מלכות שמים, בקריאה הניצחית של "שמע

ישראל" ו"ה' הוא האלוקים". היה זה מעמד מופלא, מרומם ונעלה מאין כמותו, של קידוש שם שמים לעיני רבבות אלפי בני ישראל". "רבבות לובשי שחורים הפגינו בירושלים נגד בית משפט העליון, כאשר לטענתם מונע הבג"צ מהחרדים תקציבים ועוצר את תהליך ההתחרדות של המדינה" - דיווחה העיתונות החילונית - "למרות הכוונות הגדולה להתפרעויות של חרדים, עברה ההפגנה בשקט יחסי וכמעט ולא נרשמו אירועי אלימות מיוחדים, למעט שריפת מספר עגלות אשפה וקריאות גנאי לכיוון השוטרים". עיתון חילוני אחר דיווח על "ירושלים פקוקה: במשך 4 שעות היתה ירושלים חסומה לתנועת רכבים, לאחר שאלפי חרדים הפגינו נגד ה"השתלטות החילונית" לדבריהם. מאות נהגים ממורמרים עמדו בכבישי העיר הפקוקים והביעו את זעמם על סגירת העיר. "אם החרדים רוצים להפגין", אמרה נדיה, תושבת העיר, "שיפגינו במאה שערים. הם לא צריכים לסגור את כל ירושלים בשביל לקרוא את התפילות שלהם"...

ערבי ישראלי בן 48 יצא למסע ג'אהד ברחובות תל אביב. הוא דקר ורצח שלושה יהודים ופצע ארבעה. תושבי תל-אביב רצו בעקבותיו ואחד המאבטחים שלף את אקדחו, ירה בו והרגו. מה תדווח העיתונות הישראלית? "שלושה הרוגים וארבעה פצועים בפיגוע מחריד בתל אביב. המחבל נוטרל". וכיצד תדווח העיתונות הערבית? "לוחם חופש פלשתינאי נרצח על ידי ישראלים, לאחר ששלושה ישראלים מצאו את מותם בתקרית עם לוחם החופש"...

בעניין שילוח המרגלים כמש"כ "שלא לך לדעתך", ועל כן כל עוצם חכמת משה רבינו טעה בדקות ההיא, כי לא יכול להרגיש בה. ומעתה נתבונן, אם משה רבינו ע"ה לא נתפס על טעות זו, היאך נתבעו עליה ישראל? הרי מכאן לימוד גדול כי אפילו טעות כזו, שלא יוכל להרגישה משה רבינו על אחרים, הרי בעצמם יכולים לראותה במבט האמת שלהם, רק אם ירצו. לכן מוטל על האדם - כותב ב"ילקוט לקח טוב" - להתחזק במידת האמת וכך יוכל הוא להביט בכל דבר ועניין בראיה מפוכחת ונכונה.

...

שניים נכנסו לאותו כולל אברכים, כדי ללמוד יחד מספר דקות, עד לתחילת הפגישה ששניהם היו אמורים להשתתף בה. אחד נכנס ונפעם, נרגש כולו ממאות האברכים השוקדים על תלמודם במרץ בלתי נדלה, פותחים ספרי ראשונים ואחרונים, מתווכחים בלהט, צוללים לעומקי הסוגיות. ואילו השני רואה את שני האברכים המפטטים בצד, את ההוא שיצא החוצה להפסקת סיגריה ואת ההוא שנרדם על הסטנדר שלו.

אצל הראשון האברכים הלומדים הם פסגת העולם כולו, אנשים שמוכנים לכלכל את משפחתם הענפה באלפי שקלים בודדים. רק כדי לקיים את רצון ה' יתברך על הצד הנעלה ביותר. הוא רואה, באמת, רק את המאות שלומדים. והשני? הוא מזלזל באברכים.

בתוכי תת ההכרה שלו הוא מקנא שהוא לא מסוגל ללמוד יום שלם כמותם ולחיות ללא מותרות מיותרות. הוא באמת רואה רק את האברך שמתבטל כעת או את זה שנרדם על משמרתו.

יענקל מתעב את הנואם שניצב לפניו, ולכן הוא יספר על שגיאות הדיבור והטעות שלו בדרשה, כאשר אחרים, שהקשיבו לאותה הדרשה עצמה ואוהבים את הנואם, נהנו מכל רגע ואפילו התמוגגו מאותה שגיאה נחמדה של הדרשן ואיך הוא יצא ממנה, באילתור מעניין.

מי שהצביע נגד ראש העיר, ימצא תמיד פגמים בהתנהגותו. מי שהצביע בעדו, יברך על אותה ההתנהלות

עצמה. כך בכל דבר ועניין שאנו עסוקים בו. כמובן, ישנה ביקורת אמיתית ועניינית, אך אם נתמיד לעקוב אחר תחושות לבבנו, נופתע... ויותר מכך. מתוך ההסתכלות והביקורת שלנו, אפשר לגלות עלינו עצמנו. כפי שאמרו חכמים: "הפוסל - במומו פוסל". אתה רואה שחורות? כי אתה שחור. אתה רואה ורוד? כי אתה ורוד.

--- ושתמיד נסתכל במשקפים ורודות על גדולי התורה, תלמידי החכמים, ועל כל היהודים כולם.

**מי שהצביע נגד
ראש העיר, ימצא
תמיד פגמים
בהתנהגותו. מי
שהצביע בעדו,
יברך על אותה
ההתנהלות
עצמה. כך בכל
דבר ועניין שאנו
עסוקים בו**

כיצד יתכן שנבחין באמת? הרי הו... לות שלנו כל כך סובייקטיבית וצרה? התשובה, כותב הגר"א דסלר זצ"ל במכתב מאליהו (ח"א עמוד 161), שהנגיעה אינה מכסה לחלוטין על האמיתי גם לאחר שהיצר הרע מפנה את האדם ומטעה אותו לחשוב שההסתכלות השיקרית שלו, אמת היא, מכל מקום יודע הוא בעצמו שדרך האמת היא בכל זאת אמיתית יותר, ואת השקר מחשיב רק כתחליף לאמת. מחסדי הבורא יתברך הוא שלא נתן ליצר רשות לכסות את האמת לגמרי. כל אדם יכול להבחין בליבו - בדרך כלשהי - באמת הצרופה. כמו שנאמר לגבי גלות הגוף "לא מאסתים ולא געלתים לכלותם", כך הוא גם בגלות הנפש, אין הכרת האמת כולה לגמרי בתוך גלותו של הסיטרא אחרא, לכן צריך האדם להתבונן תמיד ולזכור כי רק האמת היא המציאות ואשר ידמה אליה שקר הוא ואינו כלום. אחר שישירש בעצמו הכרה זו ישתמש בהתבוננות היראה כדי להינצל מן השקר ולהבחין בינו לבין האמת. אדם הבודק את פעולותיו וענייניו על פי הסתכלות זו, זה אשר הרגלנו לקרוא שהוא מביט במבט אמת. אנו למדים מכאן דבר נפלא, לראות עד כמה כוחו של מבט האמת, וכמה האדם אחראי אפילו על טעות דקה מן הדקה, מכיון שיכול לבררה במבט האמת.

במאמר "הבטחון וההשתדלות" (מכתב מאליהו חלק א' עמ' 187) כותב הגר"א דסלר זצ"ל בעניין המרגלים, כך: "זה לשון הילקוט ריש שלח: "אמרו ישראל משה רבינו, נשלחה אנשים לפנינו, אמר להם למה? (שקודם חטא המרגלים היה דבר פשוט שאין לעשות השתדלות כזו...) אמרו לו שכבר הבטיחנו הקב"ה שאנו נכנסים לארץ כנען ויורשים כל טוב... והרי שמעו שאנו נכנסים... אם מטמינים הם את ממונם... ולא נמצא כלום, נמצא דברו של הקב"ה בטל, אלא ילכו מרגלים...". נתבונן נא, הלא דור דעה היו ולא בקל היו טועים, ואף על פי כן חשבו בדעתם שכל חפצם לשלוח מרגלים אינו אלא למען קידוש השם. דור מקבלי התורה עם כל עוצם הבנתם, לא עמדו על טעות זו.

גם משה רבינו לא היה יכול לעמוד בזה שאין כוונתם לשם שמים ממש, כפי שמסיק בילקוט שם "כיון ששמע (משה) כן נלכד בידם שנאמר וייטב בעיני וכו'". והנה משה רבינו בעוצם חכמתו היה מכיר כל אדם בתוך תוכו על פי כל צדדי כוחות נפשו, אפילו הטמונים ביותר כמו שכתוב "ואתה תחזה מכל העם" ואמרו חז"ל שמשא הבחין בכל אחד על פי חכמת הפרצוף. ואחר כל אלה לא עמד משה על טעותם של ישראל. כיצד יתכן דבר כזה? בעל כורחנו צריכים אנו לומר שהטעות היתה דקה כל כך עד שאפילו משה רבינו לא היה יכול להרגיש בה, כי הקב"ה תבע חטא המרגלים מישראל ולא ממשא.

רבינו הגר"א ז"ל (באדרת אליהו פ' דברים) כותב שהיו באים ישראל אל משה לשאול כל אחד על עבודת ה' הפרטית שלו, ומשה היה מלמדם את העצות והדרכים לכל אחד בענייני הפרטי על פי ה'. הרי כי בחכמה היותר גדולה אי אפשר להבחין בדקותם של כוחות הנפש, ורק על פי ה' בנבואה בירר להם. ובעניין המרגלים כבר נכתב במאמר הנ"ל שלא רצה ה' לגלות למשה את האמת

מידע

שיעורים

עדכונים

נוכחין בקרב השיעורים של דעת

077-2613337

שבטליתו.

י"ד-כ"ג וצ"ל פ"ה

רב מוכר פירות

רבי חיים, רבה של סנו, ישב בביתו בערב-שבת עם חצות, לאחר שבא מבית-הטבילה, והתקין עצמו לקבל שבת-המלכה.

נכנסה אצלו אשה אחת וכלכלה של תפוחים בידה והתחילה מסיחה לפניו את צערה:

— רבנו, קדוש ישראל! אשה עניה אנכי, תגרנית, מוכרת תפוחים בשוק. היום יום ערב שבת קודש וכבר עבר רבו של יום ועדיין לא מכרתי אף שוה פרוטה ואין לי לצרכי-שבת.

קם רבי חיים על רגליו, לבש את הזופיצ"ה של שבת וחבש את השטריימי"ל לראשו ואמר לאשה:

— בואי עמי.

יצא עמה לשוק, עמד על-גבי כלכלת-התפוחים והתחיל מכריז בקול:

— פירות לשבת! יהודים, פירות לשבת!

נעשה רעש בשוק: רבי חיים בכבודו ובעצמו עומד
זמוכר תפוחים. ומי זה לא יראה זכות לעצמו לקנות מידו של
הצדיק? מיד צבאו עליו המון קונים וקונות וברגע אחד נמכרו
כל התפוחים.

נתן רבי חיים את המעות לתגרנית ואמר לה:
— הרי שלך לפניך. מהרי, צאי והכיני צרכי־שבת.

1234567

מאת:
נשלח:
אל:
נושא:

י"ג - כ

<bzs <bzs@ar.co.il
יום רביעי 06 יוני 2018 00:08
:undisclosed-recipients
שתיקת כלב

ויהס כלב את העם. לכאורה השתיק את העם ודיבר האם רק זה עשה בן עמרם, למה מציינת התורה את ענין השתיקה שעשה ואח"כ התחיל לדבר מה זה משנה איך התחיל, אלא כלב רצה ללמדניו שסיג לחכמה שתיקה, שקודם כל דבר צריכים לדעת לשתוק ורק אח"כ מה שחייבים תדבר, והנה זה גם מרומז בתחילת הפרשה שלח לך אנשים ס"ת חכם, שהקב"ה ביקש שישלח חכמים ומיהו חכם זהו השותק.

ומסופר על אחד שהוא לא היה חכם גדול וגם לא טיפש קטן. הוא בדרך כלל עשה בדיוק את מה שאמרו לו, הוא למד שאם הוא מנטרל את המוח ועושה את מה שאחרים אומרים לו זה מונע כל מיני בעיות. אף אחד לא יכול לצעוק עליך כשעשית בדיוק את מה שהוא אמר. וכך הוא התרגל לאמץ את מדיניות הראש הקטן בלי לחשוב אפילו מילימטר אחד קדימה. יום אחד ביקר בביתם בן הדוד, רווק בן שלושים וחמש. לפני צאתו ברכה אותו האימא בהתרגשות: 'שתתחתן בקרוב אמן. שתמצא אישה טובה וכולנו נרקוד בחתונתך. אמן' מצאה הברכה חן בעיניו והוא יצא אל הרחוב משנן אותה לעצמו. מפתח הבית הסמוך יצא בדיוק השכן ואחריו צעדה אשתו בפסיעות מדודות. הוא קפץ לקראתו בהתלהבות: 'שתתחתן בקרוב אמן. שתמצא אישה טובה וכולנו נרקוד בחתונתך. אמן' כעסה האישה, כעס גם השכן. נזפו בו ושילחו אותו מעל פניהם בגערות. חזר הביתה לסינרה של אמו ודמעות גדולות בעיניו. הוא סיפר לה את שהתרחש ואמו נאנחה בצער וניסתה להחכים אותו: 'בני, לא כך אומרים. כשרואים זוג הולך יחד מברכים אותם לשלום ומאחלים להם, שיהיו ביחד תמיד ולא ייפרדו לעולם'. שמע הקשיב והפנים. יצא החוצה ונתקל בהלוויה. ראה את הבעל מקונן על אשתו המוטלת מתה ודמעות בעיניו. יהי רצון שתהיו ביחד תמיד ולא תיפרדו עוד לעולם', בירך אותו בחום, וזכה לקיתונות של בוז. כמעט ורגמו אותו באבנים. ושוב, הוא חזר הביתה בככי, לא מבין מה השתבש. הרי הוא עשה בדיוק את מה שאמרו לו. 'לא כך, בני', ניסתה אמו להחכימו שוב, 'כשרואים לוויה אומרים: 'ינוח בשלום על משכבו ויזכה לקום בתחיית המתים!'. שמע הקשיב והפנים. למחרת נכנס אצל דודו החולה, ניגש למיטתו ליטף את פרק ידו ואיחל לו בלבביות ובחום: 'ינוח בשלום על משכבו, ויזכה לקום בתחיית המתים!'.
גירשו אותו משם במקלות ובצעקות. הוא חזר הביתה מתייפח ועצוב. ושוב ניסתה אמו להחכים אותו ולהכניס לו קצת תבונה לראש: 'זה לא מתאים בני. כשרואים חולה מאחלים לו שיתחזק, שיתגבר, ובמהרה יוכל לרוץ לכל מקום בקלילות ובמרץ!'. יצא החוצה להפיג את עצבותו, והנה בקצה הרחוב הוא רואה מהומה גדולה. 'מה קרה כאן?' הוא מתעניין. 'פרצה שרפה', אומרים לו, 'ודוחפים לידו דלי של מים. 'שתתגבר, שתתחזק, שתוכל במהרה לרוץ בקלילות לכל מקום!'. אם לא היו האנשים עסוקים בכיבוי השריפה, ספק אם היה יוצא משם חי. כל עוד נפשו בו ברח הביתה מזעמם של האנשים. וסיפר לאמו את מה שהתרחש היום. 'כשרואים שריפה מכבים!'. הורתה לו אמו. 'לא מברכים, לא מאחלים, ולא מדברים. מכבים!'. שמע הקשיב והפנים. למחרת יצא שוב לרחובה של עיר. ראה בית נמוך וארוכה עולה מגג הבית, ומתוך הארוכה מסתלסל לו עשן לבן ומתפשט אל על. ניגש אל הכרז חיבר את הצינור, טיפס על הגג, התכופף אל תוך העשן והחל מתיז מים אל פתח הארוכה, ישר אל תוך האח, מכבה את האש הבוערת ומחממת את הבית, מרטיב את העצים וגורם לסלון הבית להשחיר. יצאו בני הבית בבהלה החוצה. ביקשו לראות מי מתנכל להם. מה קרה לתנור החימום שלהם. והנה הם רואים את הצעיר עומד על הגג ומתיז במרץ, מכבה את השריפה הדמיונית. סילקו אותו משם בצעקות ובכושפת פנים. הוא חזר הביתה רטוב, עצוב ומבויש. הפעם, כבר התייאשו ממנו. 'אם רצונך לצאת בין הבריות, מוטב שתתקן ולא תאמר דבר'. אם אתה לא יודע מה לומר. מוטב שתשתוק. כבר אמרו החכמים במסכת אבות: 'סייג לחכמה שתיקה!'. פתגם עממי אומר: 'כשהפה שותק, המוח עובד', אדם שעוסק בדיבור, אין לו זמן לחשוב, לכל דיבור צריך להקדים מחשבה, כדי שהדיבור אכן יהיה במקומו וישיג את התועלת הרצויה. בדרך הפוכה אמר שלמה המלך (משלי יז, ח): 'גם אויל מחריש, חכם יחשב', כשהטיפש שותק אפשר לחשווד בו שהוא חכם, כי השתיקה ממידתו של

החכם. וככל שנרבה לשתוק כך נרבה לחשוב. וזהו האנשים האלו שהיו צריכים לשלוח חכמים ואלו חכמים היודעים לשתוק.

יהודי חשוב ביקר אצל רבינו והוגש כיבוד קל, וכאשר קם האורה ללכת הבחין רבינו שישכח לברך ברכה אחרונה. ביקש להזכירו, אך חרד שלא יוכלם. עשה אפוא כחכמתו, אחז רבינו ראשו בחוכך בדעתו להיזכר ושאל בקול: "האם ברכתי ברכה אחרונה?"

כ"ק אדמו"ר ה'באר יעקב' מגדבורנה זי"ע, בזהירות מופלגת בכבוד הזולת

דאורייתא. ואז, בתוך הדברים, העיד רבינו על עצמו: "לפעמים רואה אני אדם שיש לי כל כך הרבה מה להגיד לו, על מצבו ועל מעשיו, דברי מוסר ותוכחה. אולם אני מתחזק בכל כוחי שלא לומר מילה, חס ושלום שלא לפגוע. הוא בא לבקש ברכה, ולא שאדריכו בדרכי מוסר, ולכן אני מתאמץ וכובש בלבי את מה שיש לי להגיד". באחד הימים אמר רבינו לבנו: "היום רציתי להעיר לפלוני על דבר מסוים, והאמת שכבר למעלה מעשר שנים אני ממתין לו עד שאמצא הזמן הנכון והראוי שאז אני יכול להעיר ולהשפיע עליו" פעם אף התבטא בזה הלשון: "ישנם דברים שמפריעים לי כבר שנים, ולמרות שעושים לי אותם מדי יום ביומו, אף על פי כן לא אעיר עליהם עד יומי האחרון". וטעמו ונימוקו עמו ובסודו מי יעמוד, מה הם אותם דברים שכבש את מוסרו ולא העיר עליהם אף לא פעם אחת.

כשבאו ואמרו על פלוני שנוהג בדבר מסוים שלא כשורה וביקשו מרבינו שיוכיחו לשנות דרכו, השיב: "כבר שמונה עשרה שנה שיודע אני מזה, ועדיין מתלבט אני אם להעיר לו על כך". לפליאת הנוכחים, ביאר רבינו, כי דבר זה למד ממורו ורבו הגה"ק מהרי"ץ דושינסקיא זצוק"ל, שמדד במשורה דקדקנית את הערותיו ולא היה נבהל להוכיח על כל דבר הטעון תיקון.

***

פעם ניזון על שולחנו ענייניו של אדם שעבד באחד המוסדות הק', ואנשי הצוות הרגישו שאינו מועיל לאווירת הישיבה. אמנם לא מצאו בו נזק, אבל חשו שהעדר התועלת מצדיק את הרחקתו. כבר היו תמימי דעים שיש לפטר, ורק נצרכו להביא את הדברים לפני רבינו כדי לקבל את אישורו, למרבה הפתעתם, סירב רבינו בתוקף לדון בפטוריו, באומרו: "בעצמכם אומרים אתם כי אינכם חוששים שיזיק, אלא שלא נוח לכם עם שיגו ושיחן. אדרבה, אם יודעים אתם את טיבו וטבעו, תוכלו להתמודד עמו וליצור את המסגרת הנאותה לעבודתו באופן שיצמיח תועלת. הרחקתו לא תועיל לו, וגם תפגע בשמו הטוב, ובנוסף מי יודע מה יהיה מקום עבודתו הבא ואם שם יידעו כיצד להתמודד עמו בצורה נכונה". במשך תקופה ארוכה דאג רבינו לאותו אדם, כשהוא פוקח עין על תהלוכותיו, ואדהכי והכי נמצא לו מקום עבודה אחר שהתאים לו בצורה מועילה.

***

ניצב רבינו ליד ציון אביו הקדוש, כ"ק הרבי הידבר חיים זי"ע, הטמון בהר הזיתים, וסביבו נאספים בחורי הישיבה הק', שזכו לעלות

"ייהם פלב את העם" (במדבר י"ג, ל')

עמלו בעבודת המידות החל בשנות ילדותו ולא פסק עד זקנה ושיבה, ובהזדמנויות נדירות זכו לשמוע מפי קדשו שהעיד על עצמו בכגון דא. כן העיד הגה"ח רבי אברהם מנשה הלטובסקי שליט"א, ששמע מפי רבינו כהאי לישנא: "בהיותי ילד כבן שש קיבלתי על עצמי שלא לפגוע בשום יהודי, ואכן יכולני להעיד על עצמי שמגיל שבע לא פגעתי מעולם בכבודו של אדם". ואם בפי אינשי דעלמא המושג 'לפגוע בזולת' נצבע בגוונים עזים של מחלוקת, הרי שאצל רבינו נראה דקדוק כחוט השערה בכל הקשור לכבוד הבריות, והיה נזהר בגדרי גדרים שמעשיו לא יולידו פגיעה עקיפה. כשאחד מנכדיו ביקש שרבינו ילמד עמו בחברותא, כמעט והסכים לבקשתו,

אך מיד אמר: "והרי אינני יכול ללמוד עם כל הנכדים, ואם כן מיהו עלול להיפגע". ולמותר לציין שמיד הזדרז וביקש את סליחת הנכד על שלא מילא מבוקשו. ואילו באזני חתנא דבי נשיאה, מורנו הגה"צ ראש הישיבה שליט"א, העיד רבינו, כי עמל קשות מנעוריו לחנך את עצמו שלא להקפיד על זולתו, להוציא ולשרש מלבו כל סרך

של טינא וקפיידא. ומקצת שבחו הגיד בעצמו, שכן צחצח רבינו את מידותיו בתכלית העידון והביאן לפסגות האצילות האנושית, ולא זו בלבד שלא הקפיד על זולתו, אלא שתקועה היתה אהבת הבריות בלבו ולא היה דבר בעולם שהיה יכול להזיזה או להחלישה. היו מידותיו הטובות מתעדנות באצילות מזוככת, כשעליהן חופפת ענוותנותו המופלגת, עד כי נחזתה דמותו בעיני רבים כמופת של 'אדם השלם'.

***

תחת אחד השיחים בהם האריך אומר בנושאים שבין אדם לחברו, ציין באזני שומע לקחו, כי הוא מצר ומלין על כך שאנשים יראים ושלמים מקפידים בדקדוקי וולכה שבין אדם למקום, וגם בדברים שאינם עיקרי העיקרים מחשיבים אותם להקפיד עליהם, ואילו בדברים שבין אדם לחברו נכשלים ומזלזלים אף בעיקרי מצוות

בברכה אחרונה. עוד בטרם הורגשה מבוכה על פני החתן האורח, הזדרז רבינו להגיש לו סידור כדי שיברך מתוך הכתב. ובטרם יחוש אי נעימות על שרבינו חושש שברכה מעין שלוש אינה שגורה על לשונו, הוסיף רבינו במתק: "כשאדם נמצא במקום שאינו רגיל, מצוי הדבר שמחמת כך הוא עלול להתבלבל באחת התיבות, ולכן לרווחא דמילתא כדאי לברך מתוך הכתב". כל זאת כדי להפיס דעתו של חתן צעיר שעוד לא מלאו לו ח"י שנים ---

***

אף בעקיפי עקיפין נמנע שלא תתקיים פגיעה בזולת בגינו או במחיצתו, וגם כאשר איש מן הנוכחים לא העלה בדעתו שיש פגיעה במעשה כלשהו, הקפיד רבינו ונשמר מאד ברגשותיהם של אחרים. על דוגמא נפלאה לדבר מעיד אחד מאנ"ש, שבשולחן הטהור שערך רבינו בחמשה עשר בשבט תש"ע, כאשר נשא כבר את חליו וסבל יסורים קשים, אזי לאחר סיום השולחן החל רבינו בחלוקת הפירות והגבאים האיצו בקהל הקודש להזדרז ולא לעכב את רבינו. בין הציבור הנדחקים ועולים לפני רבינו ניצבו שני אחים, קרובים בלב ונפש, אשר יחדיו עמדו ב'טיש' ובצוותא ניגשו אליו, אך מחמת הדוחק יצא שהאח הצעיר הקדים את אחיו הגדול. למרות חולשתו הניכרת, אחז רבינו בידו של האח הצעיר ואמר בחיוך: "לרבות אחיך הגדול", ותוך כדי שהוא אוחז ביד שמאלו את ידו של הצעיר, הזדרז וגדש את יד ימינו בפירות ונתן בידי האח הגדול, ולאחר מכן ביד האח הצעיר.

(מתוך 'אביהם של ישראל')

עמו להשתטח ולשאת תפילה. רבינו עובר לפני התיבה, וכמקובל סיים כל פרק בפסוקו האחרון בקול רם. והנה באחד הפרקים שינה רבינו ממנהגו והחל מאמצע הפרק להגיד בקול. הנוכחים לא הבינו מדוע משמיע רבינו בקול עוז את אותו פסוק שבאמצע הפרק. רק בחור אחד הבין מיד את כוונת רבינו... שכן הלה ניצב בסמיכות מקום, ורבינו הבחין שהוא שוגה חמורות בהגיית אחת התיבות, באופן שמשנה את משמעותה לגמרי. "שבשאת כיון דעל על" לימדונו חז"ל (פסחים קיב.), ורבינו ביקש לתקנו כדי שמכאן ולהבא ייטיב לקרוא לפי הניקוד הנכון. במקום להגיד לו בהזדמנות כי הבחין בטעות שהורגלה על לשונו, בחר בדרך מחוכמת זו והחל לקרוא מאותו פסוק בקול ובהטעמה.

מקרה דומה אירע, כאשר יהודי חשוב ביקר אצל רבינו והוגש כיבוד קל לשולחן, וכאשר קם האורח ללכת הבחין רבינו ששכח לברך ברכה אחרונה. ביקש להזכירו, אך חרד גם לכבודו שלא יוכלם. עשה אפוא כחכמתו, ובעודו מתכונן לקום ממקומו ללוותו, אחז רבינו ראשו כחוכך בדעתו להיזכר ושאל בקול: "האם בְּרַכְתִּי ברכה אחרונה?", ומיד 'נזכר': "כן-כן, בְּרַכְתִּי" - ואגב כך נזכר האורח שלא ברך.

אחד הנכדים שזכה להינשא ולהיכנס בבית רבינו מעיד מאשר בדידיה הוה עובדא, כאשר עוד היה חתן סמוך לנישואיו והוזמן לבקר אצל רבינו. תקרובת הוגשה לשולחן, ורבינו עודדו לברך ולטעום, ואילו רבינו עצמו נהג כדרכו בבחינת הכתוב (ויקרא כו, ה) "ואכלתם לחמכם לשובע", שהוא אוכל קמעא ומתברך במעיו. קודם שנפטר ממנו, ביקש רבינו מהבחור החתן שיואיל להוציאו

ויוציאו דיבת הארץ אשר תרו אותה אל בני ישראל (יג, לב)

איסור גילוי סוד

כתוב בס' משלי (יא) "הולך רכיל מגלה סוד ונאמן רוח מכסה דבר", מי שמגלה סוד דומה להולך רכיל ועוונם שוה. בגמ' סנהדרין (כס.) מובא שאסור לדיין לגלות לאחר הדין מי היה המזכה ומי היה המחייב, וז"ל - לא יאמר אני מזכה וחברי מחייבים אבל מה אעשה שחברי רבו עלי, וע"ז נאמר "הולך רכיל מגלה סוד". בגמ' סנהדרין (לא.) מובא סיפור על אחד מתלמידי בית המדרש שגילה דבר שנאמר בבית המדרש לאחר עשרים ושתים שנה והוציאו אותו מבית המדרש, רב אמי הסביר הטעם לכך "איש זה מגלה סודות", וכתב רש"י שם - ודבר לשון הרע היה. אולם ביד רמה שם כתב דהיות והדברים נאמרו בבית המדרש בתור סוד והתלמיד גילה את הסוד, הוא נענש על כך.

בשו"ת הראנ"ח (סי' ק"א) כתב לענין אחד מטובי הקהל שהיה מגלה סודות מהדיונים שהתנהלו, ופסק שאותו אחד נפסל ויותר לא יוכל להמנות עם טובי העיר, ומקור לכך מביא את דברי הגמ' בסנהדרין הנ"ל. וכך כתב בספר חסידים (סי' תס"א) לגבי אחד שהזדמן לביהכ"ס ובאותו זמן ישבו טובי העיר לדין והשאלה היא האם מותר לו להתפלל שם וע"כ ענה וז"ל - אחד התפלל בחצר בית הכנסת והיו ראשי הקהל יושבין בישיבה, אמר לו החכם מוטב לך להתפלל בבית שמא ראשי הקהל מדברים דבר שאינם רוצים שידע אדם, ורואים מכאן כמה צריך להזהר שלא יתגלה סוד. וכ"כ רבינו יונה (ש"ג ר"ה) וחייב האדם להסתיר הסוד אשר יגלה אליו חבירו דרך סתר. ובחפץ חיים (הלכות איסורי רכילות כלל ח' ס"ה) הוסיף - ודבר זה חמור הרבה יותר מסתם אבק לשה"ר ורכילות, ולכן י"ל לגבי הדלפות מענינים בטחונים ושאר סודות יש מן החובה לשמור סודות. ובפרט מנהיגי ציבור המשרתים את הציבור, ובפרט שזה גם יכול להזיק לכלל.

האזנת סתר

רבינו גרשום מאור הגולה החרים שלא להסתכל במכתב של חבירו ללא רשותו. וכך מובא בשו"ת מהר"ם מרוטנבורג (סי' תתרנ"ב, ע"ב באר הגולה י"ד ס"ס של"ד). ולכן י"ל שבכלל איסור להסתכל בדבר חסוי של חבירו ה"ה אסור להאזין בכוונה תחילה לשיחות אישיות הנעשות בין אנשים שונים בצנעה באמצעות טלפון והם לא מעונינים שידעו על תוכן השיחה אפילו אם לא יגרם לבעלי השיחה נזק ממוני, עם הסקרנות לדעת תוכן השיחה

של השנים יש בכך איסור חמור, עי' בסנהדרין (פ"ז מ"י) שמותר להציב עדים במקום סתר ואז יוכלו להעיד על מי שמסית לעבוד עבודה זרה, וז"ל המשנה - כל חייבי מיתות שבתורה אין מכמינין עליהם חוץ מזו (מסית לע"ז), ולכאורה משמע שאסור להאזין לשיחותיו של השני גם אם זה לצורך. (עי' ס' החינוך מצוה תש"ב, ובשר"ת רא"ם סי' ח').

פתיחת מכתבים

כפי שהבאנו אסור לראות מכתב של חברו שלא ברשות, היות ואין הכותב חפץ שידעו את תוכן המכתב. בשו"ת הלכות קטנות (ח"א סי' רע"ז) כותב הטעם לכך וז"ל נראה שיש איסור לבקש ולחפש מסתורין של חברו ומה לי לא תלך רכיל לאחרים או לעצמו. כלומר בכלל האיסור של רכילות כלול אפילו אם אדם מרכיל כדי לקבל מידע חסוי לשם סקרנות בעלמא אפילו אם לא יספר זאת לאחרים. ובשו"ת הלכות קטנות (ח"א סי' ב"ט) דן באדם שמצא אגרת פתוחה בשוק ועליה הכתובת "ופג"ן דרגמ"ה" (ופורץ גדר ישכנו נחש - נדוי ח"ם ש'מתא), האם מותר לקרות האגרת, וענה על כך דאמנם זה שקיבל השליך אותה לרחוב שאינו מקפיד על תוכן המכתב, אבל שולח האגרת הוא אינו רוצה שידעו את עניניו הפרטיים. וז"ל בשו"ת חקקי לב (פאלג'י, חיל"ד סי' מ"ט).

בשו"ת תורת חיים (למהר"ש, ח"ג סי' מ"ג) כתב שצריך להעניש את מי שפותח מכתב של חברו וז"ל - כש"כ בנידון כזה שאדם כותב סודותיו באגרת חתומה ואסר לזר והוא ג"כ חרם קדמונים, הגם שבעוונותינו רבו המתפרצים לפתוח בסתר כתב של אחרים, מ"מ ראוי לגדור ולייסר למי שעושה זאת.

אולם בשו"ת קול גדול למהר"ם בן חביב (סי' ק"ב) משמע דלא כמש"כ החקקי לב הנ"ל, שנשאל המוצא אגרת פתוחה בשוק וכתוב עליה פג"ן, אם מותר לקרותה, והשיב שכתוב בשו"ת מהר"ם דאם זרקו מותר, משמע דהמוצא אגרת בשוק פתוחה מותר לקרותה, ואין לומר דלא התירו אלא כשרואים שזרק האגרת אבל המוצא בשוק חוששים שמא נפל ממנו שלא בידיעתו ועדיין הוא מקפיד שלא יראנה חברו, ספק חרם הוא ספיקא דאורייתא, דזה אי אפשר לומר כן דמלשון התקנה שאמרו חרם שלא לראות בכתב חברו ששולח לחברו, דמשמע דוקא בשעה ששלחה לחברו גזרו בשעה שהאגרת ביד שלא יקראנה שלא ידע סודות חברו, אבל בשעה שהיא מושלכת בשוק פתוחה חזקה שנפלה מידי מי שנשתלחה לו, וכיון שראה שאין בה שום סוד שמקפיד חברו לא נזהר בה בשמירתה. וכתב בשו"ת שבט הקהתי (ח"א סי' שט"ז) דנראה היינו דוקא שמוצא בשוק, אבל כנהוג היום שאין זורקים מכתבים ברחוב במקום שמוצאים אלא באשפה דאין דרך לחטט

באשפה, א"כ מזה שזרקו לאשפה אין ראייה שהוא לא מקפיד לראות, צ"ל דבאמת הוא כן מקפיד אלא חושב שאף אחד לא יחטט באשפה, ולכן נראה דאין להסתכל על הפתקאות שנותנים בכותל המערבי היות ואדם מקפיד שלא יראה חבירו בפתקה שכתב.

וכתב בדעת קדושים (יר"ד סי' של"ד) דבניו ואשתו של הנשלח יכולים לקרוא את המכתב על סמך דברי הגמ' "כל המפקיד על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד", א"כ ה"ה לגבי קריאת מכתב אומרים שבניו יכולים לקרוא, וה"ה אבא ואמא יכולים לראות מכתב של בניהם, כפי שמובא בחו"מ (רצ"א סעי' כ"ג) דאומרים על דעת הוריו הוא מפקיד. (לענין פתיחת מכתבים סודות מסחריים, עי' בכסף הקדשים על חו"מ סי' קפ"ג ס"ד).

ונראה שלפעמים מותר לקרוא מכתב של השני, והוא שלמחנך מותר לפתוח מכתב של תלמיד כשרואה איזה דבר קלוקל בשליחת המכתב וזה עלול להביא לתוצאות חינוכיות שליליות ביותר. כתבו האחרונים אף לדעת הסוברים שתקנות רבינו גרשום מאור הגולה עומדות גם במקום מצוה, על"פ פשוט שבמקום עבירה לא גזר כלל ועיקר, אולם שרק המחנך בעצמו הוא לבדו רשאי לקרוא במכתב ואין לו לגלות לאיש את תכנו. וכך משמע בשו"ת מהר"ם אלשקר (סי' צ"ה) וז"ל - מי הוא זה שיעלה על רוחו או יכנס במוחו לחשוב שתיקן רבינו גרשום מאור הגולה תקנה במקום שיש חשש איסור או נדנוד עבירה, זה לא יעלה על הדעת ואין זה צריך לפניו ולא לפני לפניו, וכך משמע בשו"ת נודע ביהודה (מהדר"ת אה"ע"ז סי' ו'). בקונטרס חקרי הלכות והליכות שכנים (סי' י"א) מביא הגר"י זילברשטין שליט"א וז"ל ושמענו שהגר"ח מוואלזין הורה למזכירו שיפתח את כל המכתבים שהגיעו לתלמידי הישיבה, שמא יש בהם תלמיד שאינו הגון ויכול להוכיחו. (עי' שדי חמד ח"ו אסיפת דינים מערכת אישות סי' קכ"ד).

פרסום חשד

זה ברור שאסור לפרסם חשדות כנגד אישי ציבור כל זמן שלא נפסק גזר דינו לחובה או לזכות. ואף שיש איזה חשד אין מפרסמים זאת בראש כל חוצות אלא לצנועים וכך כתב בשו"ת מהר"י וויל (סי' קמ"ג), ובפרט שע"י הפרסום הוא נפגע ביותר, וכפי שכתב בעם ס' החינוך (מצוה ר"מ) - לפי שהבושת צער גדול לבריות אין גדול ממנו, על כן מנענו הקב"ה מלצער בריותיו כל כך. וכך פסק הרמב"ם בהלכות דעות (פ"ו ה"ח) - וצריך האדם להזהר שלא לבייש את חבירו ברבים בין קטן ובין גדול וכו' ולא רק הביוש נאסר אלא אף הצער, וגדול עוונה של אונאת דברים דהיינו שלא נאמר לישראל דברים שיכאיבוהו ויצערוהו 44 ואין בו כח להעזר מהם וזה יותר גרוע מאונאת ממון, שלפעמים מלה אחת נאמרת לאדם

וזה משבר את כוחו והרגשתו עד שיהא קשה מאד ללב הבריות. (עי' גמ' ב"מ ג"ח ע"ב, ובחינוך מצוה של"ח). וכתב החפץ חיים בהלכות לשון הרע (כלל י"ב) ובהלכות רכילות (כלל ט' י"א) דמותר לפרסם על אדם שאינו נוהג כשורה רק אם בטוח שהדבר אמת, ולהוכיח תחילה את החוטא באופן אישי אולי יחזור למוטב. (עי' שו"ת באר משה ד"ו סי' קס"א, ובשו"ת עטרת יצחק סי' מ"ז).

בשו"ת נתיבות שמואל (כרך א' נתיב ט') כתב בנידון רואה חשבון בשכר הרגיש שהמזכיר של חברה יהודית מועל בכספים ומזייף הפנקסים לבל יודע הדבר, וגם לאחר שהוכיחו על פניו והתרה בו שאם לא יחזור בו יפרסם את הדבר ברבים, הכל ללא הועיל, רשאי ומותר לרואה חשבון לפרסמו ולביישו ברבים, בשאי אפשר להציל רכוש החברה בענין אחר שהרי הוא מחוייב לעמוד על המשמר ולמנוע נזק מכספי החברה והוא גם כשומר שכר על כך. (עי' בשו"ת חמדת שלמה א"ח סי' ט"ז, ובס' זה השלחן ח"א עמ' 20). ולכן כתבו האחרונים באדם שחולה ל"ע במחלת הנפילה ורוצה להשיג רשיון במשרד התחבורה, יש חובה להודיע למשרד רישוי על מחלתו כדי שלא יגרם נזק או סכנה לציבור, ומפרשים בכך את הפסוק "לא תלך רכיל בעמך לא תעמוד על דם רעך" כלומר אעפ"י שאסור לך להיות רכיל ולגלות סוד חברך וכמו שנאמר "הולך רכיל מגלה סוד" מ"מ לא תעמוד על דם רעך ועליו להודיע לציבור כשהאדם הוא מסכן את הציבור. וכ"כ בס' פתחי תשובה (א"ח סי' קנ"ז) ובשו"ת משכנות יעקב (ח"מ סי' נ"ב). (עי' שו"ת ציץ אליעזר ח"ג סי' פ"א וסי' ק"ד).

אם רואה באחד שרוצה לקנות סחורה ויודע שהמחירים בחנות יקרים יותר מאשר בחנות אחרת, אם היוקר הוא רק עד כדי הונאה, שהמוכר מוסיף במחיר עד שישיית מערך המקח, יותר ממה שנמכר במקום אחר, שבדיני הונאה אין הקונה יכול לתבוע את המוכר להחזיר לו תוספת זו - אסור להודיע לקונה, שמוכר זה מוכר יותר ביוקר, אבל אם מוכר יותר משישית הונאה - אין איסור להודיע לו שמוכר ביוקר, וכך כתב החפץ חיים הלכות רכילות פרק ט' סעי' י'. וכתב בספר משפט האבדה להגר"מ גרוס שליט"א (בפתיחה דף ח'), דאם המוכר מרמה במידות ובמשקלות גם בפחות משישית - צריך לומר לקונה.

כתב בשו"ת משנה הלכות (מהדר"ת ח"ב סי' שצ"ה) בענין בחור שעשה היזק בישיבה והראש ישיבה ביקש שמי שידע יאמר לו מי שעשה ההיזק, הוא חייב לספר זאת ואין בכך משום הולך רכיל, דזה ברור אם יש ב' עדים ע"כ אם לא יגידו עוברים על לאו דאם לא יגיד, אלא אפילו שרק הוא ראה חייב להגיד, ואם לא, חייב בדיני שמים, וכן משמע בגמ' ב"ק נ"ה ע"ב.

לספר לחולה על מצבו

במקרה והרופא אבחן שיש לחולה מחלה ממארת האם להודיע על כך לחולה? כתבו האחרונים דזה ברור שאם ידע שהוא חולה ויפול ברוחו וזה עלול לסכן את חייו אין לו לספר על מצבו והמספר עלול להכנס בגדר של "שופך דמים" (עי' מלכים ב' פ"ח פסוקים ז' ח' ובמצודות דוד שם). אולם אם הרופא מעריך שהחולה הוא בעל כוחות נפש גדולים ויוכל לסבול את הידיעה המרה בלא שיפול ברוחו, ויותר מזאת תחול בו התעוררות רוחנית והוא עשוי לנצל את שארית חייו בתשובה ובמעשים טובים לצרכי הכלל אז ברור שצריך לספר לו. (עי' בביאור הלכה סי' שכ"ח ד"ה ורופא אחד אומר).

ולענין האם מותר לספר על אחד שחולה בעניני שידוכים, עי' בשו"ת משנה הלכות (ח"ב מסימן רע"ח - רפ"א) משכב"ז.

כתב בשו"ת שבט הקהתי (ח"א סי' שכ"א) לענין האם מותר לומר על בעל תשובה פלוני ראו איך עבר עבירות כך וכך ועכשיו הוא בעל תשובה, נראה דתלוי דאם ידוע לכל שהוא בעל תשובה או שהוא מפרסם שהוא בעל תשובה, מותר לומר איך עבר עבירות ונעשה בעל תשובה, אך אם הבע"ת אינו מפורסם שהוא בעל תשובה אפילו אם הוא מכויין להרבות בשבחו עי"ז, מ"מ במציאות רואים דמי שמוחזק שלא עבר עבירות חמורות ומגלין שעבר עבירות חמורות בילדותו אע"ג דעכשיו הוא בעל תשובה נתמעט כבודו בעיני השומעים והוא נכלל בכלל לשון הרע כמש"כ הרמב"ם בהלכות דעות (פ"ז ה"ב) דאסור לומר כך וכך היו אבותיו, משום דעי"ז מתמעט כבודו, וזה יכול גם להזיק לו בשידוכין.

עניני שידוכין

איש ואשה שהשתדכו זה עם זה והרופא יודע שלאחד מהם יש מחלה משמעותית והצד השני אינו יודע על כך ואילו היה יודע לא היה מתרצה לשידוך, יש לגלות לצד השני את המידע שיש בידו, וכך נפסק בחפץ חיים (כלל ט' סעיפים ד' - י'). כן אנו מוצאים בשו"ת חלקת יעקב (ח"ג סי' קט"ו), ובשו"ת באר משה (ח"ח סי' נ"ט) שדנו על רופא חרדי ששאל האם מחוייב למסור מידע רפואי למשפחת הכלה המאורסת לבחור החולה במחלה ממארת אשר לדעת רופאים לא יחיה יותר מאשר שנה שנתים, ופסקו שלא רק שאין איסור על הרופא לספר את המחלה אלא שהוא מחוייב לעשות כן מצד איסור של "לא תעמוד על דם רעך". (עי' בשו"ת בצל החכמה ח"ב סי' נ"ה, שו"ת תשובות והנהגות ח"א חר"מ סי' תתס"ט, מאמרו של הגר"י זילברשטיין בקובץ קול התורה ניסן תשל"ח).

וכן קיינו כְּעִינֵיכֶם שִׁמְעֵנו אֲמֵרִים זֶה לֹא כַמְלִים
 יֵשׁ בְּכַרְמֵיכֶם כְּאֲנָשִׁים יֵשׁ לְרַקְדָק דְּקָרָא כְּתוּב
 וְנָכִי כְּעִינֵינוּ כְּחַנְבִּים וְכֵן קֵיִן כְּעִינֵיכֶם קֵיִן כְּחַנְבִּים
 וְנִרְאָה לְיוֹשֵׁב דְּהַרְגֵשׁ לְרֵשׁׁוֹ דְּקָרָא קוּלֵּל וְנָכִי כְּעִינֵינוּ
 כְּחַנְבִּים וּבְעִינֵיכֶם וְכֵן קֵיִן מִוֹתֵר לֹא כֵּן דֵּשׁׁי
 לִמַּר וְכֵן קֵיִן כְּעִינֵיכֶם עַל כַּמֵּת קִטְטַחֵם וְסִיִּינוּ
 בַּעֲמֻת מַחְנָבִים אִיֵּן דְּקָשָׁה דְּמִתְקַר שְׂרִיזוֹ חַנְבִּים
 כְּדַמְתָּ אֲנָשִׁים וְרֵאִי דְּיוֹסְחִיתוּ אִתְּ וְכוּלֵם וְאִתְּ כְּרַמֵּיכֶם
 וְלִמַּם לֹא הַמִּיתוּ אֲוֹתָם לִזְׁלָא וְכֵן קֵיִן כְּעִינֵיכֶם כְּמַלְוִים
 דְּאִינוּן מִזִּיקוּם חַס בְּחַסְדֵי ה' שְׂנַדְמוּ בְּמַלְוִים וְלֹא
 קָמִיתוּ אֲוֹתָם וְעִיּוֹן לְחַדְרָאִים זְׁלָל וְהַגֵּם דְּהַמְלִים
 אֲרַעְתָּא לְמוֹכֵל אִיֵּן שׁוֹם לְנוֹת חַנְבִּים וְפִשְׁעֵי

י' ע"א

לצמוח מתוך הקושי

אפי' כפי' נני' במה' י

באתי מבית חילוני קשה יום, בגיל ההתבגרות התחברתי לחברה שלילית, יום אחד תפסה אותנו המשטרה "על חם", וכך מצאתי את עצמי במקום שלא האמנתי מימי שאגיע לשם, לבית הסוהר. הורי שבאו לבקרני בכו עימי. בבית הסוהר פגשתי גנבים ידועים שלמדוני תכסיסים ורעיונות איך לא להתפס בפעם הבאה לאחר השחרור. שבוע לפני שהשתחררתי הגיע לבית הסוהר הרב ג., הרבה אסירים ואני בתוכם החליטו לנצל את ההרצאה כדי להתפטר מהעבודה השגרתית שהיתה בעוכרנו. הרב היה אדם רציני וטוב לב, הוא התחיל את ההרצאה הקצרה שלו בסיפור: "בחו"ל התגורר יהודי שהיה לו יהלום נדיר במיוחד, נדיר בגודלו ונדיר עוד יותר בניקיונו. היהודי שמר עליו מכל משמר וסיפר פעם אחת לחברו הטוב על היהלום שברשותו, החבר היה סקרן ביותר לראות את היהלום והפציר בו ללא הרף, היהודי נעתר לבסוף ופתח את הכספת שבתוכה היתה עוד כספת, החבר עקב בהשתהות אחרי בעל היהלום שהוציא כדור ספוג גדול והסיר את הכיסויים, ועד מהרה התגלה למול עיניהם היהלום במלוא הדרו וברקו. הניצוץ היה כ"כ חזק עד שהיהודי מצמץ בעיניו מול האור והיהלום נשמט מבין ידיו לארץ. שני החברים פרצו בצעקה נוקבת, בעל היהלום הרימו וגילה בו חריץ רציני, אי אפשר לתאר את עומק צערו ואת חוסר הנעימות של החבר. כל המומחים אמרו שצריך לחתוך את היהלום לשניים ואז יהיו שני יהלומים, אמנם גדולים אבל בהחלט לא נדירים ושונים הרבה פחות מן היהלום הגדול. בצר לו החליט בעל היהלום ללכת לרב, הרב בחן את היהלום היקר, הסתכל על היהודי בחיוך ואמר: "מה שמך?" "דניאל". השיב בעל היהלום כשהוא אינו מבין את השאלה. אמר לו הרב: "עשה חריץ נוסף כלפי מטה כך שעל היהלום תהיה כתובה האות הראשונה של שמך. העצה היתה גאונית ופשוטה ואחרי החריטה נשא היהלום את האות ד ומחירו לא רק שלא ירד אלא נסק כלפי מעלה.

הרב סיים את סיפורו והמשיך בפנותו אל האסירים, "הסיפור הזה הוא בעצם משל של המגיד מדובנא, [כמעט כולנו לא ידענו מה זה משל ומי זה המגיד מדובנא], תראו, לרבים מכם יש עבר עם חריץ, מעדתם, לא עמדתם במבחן היושר או מבחן אחר שהעמידו לכם משמים. אתם מרגישים גמורים, יש לכם חריץ, הערך שלכם ירד גם בעיני עצמכם וגם בעיני הסובבים. אתם מוכנים לצאת החוצה ולחזור על אותו מעשה כי בין כה וכה אתם פגומים. אז תדעו לכם שכולכם יהלומים, ומכל חריץ אפשר להעלות את הערך, איך? ע"י לימוד תורה, התנהגות בדרך התורה ושמירת הדת. תעשו עם החריץ שלכם מה שתרצו, או שתעלו רמה או שתרדו, אבל תדעו שאפשר לעלות ובגדול!" הרב סיים את דבריו, נפרד לשלום ועזב.

הרגשתי איך שהדברים נחרטו בתוכי והחלטתי שלא לחזור לעולם הפשע. יצאתי מן הכלא ושיניתי את שמי כדי שה"חברים" לא ידעו היכן אני. הפנו אותי לרב מסוים ושם התחלתי את דרכי הארוכה אל עולם התשובה. נישאתי לבעלת תשובה והקמתי בית יהודי נאמן, יש לי 8 ילדים וכולם לומדים בבית יעקב, בסמינרים ובישיבות.

יום אחד כשהלכתי לשיעור קבוע ראיתי את הרב מטיבי שבזכות סיפורו חזרתי בתשובה, בסיום השיעור נגשתי אליו: "כבוד הרב לא מכיר אותי, אבל אני מכיר אותו", "מניין?" ביקש הרב לדעת בחביבות, "מהסיפור עם היהלום והחריץ", אמרתי והרכנתי את ראשי, הרב ג. נזכר מיד הוא היה מאושר וברך אותי בכל הברכות שבעולם.

בדרך הביתה חשבתי בדיוק על אחד התלמידים שאני מלמד ושסרח לדרך הרעה וכאשר גערתו בו הוא אמר לי: "בין כה וכה יש לי שם גרוע, אז לא נורא אם אקום מאוחר או לא אהיה בשיעור... גם אשתי שהיא מורה במקצועה נתקלת לא מעט בבנות שאומרות "אין לי זיכרון אז לא שווה להשקיע בכל הלימודים..." או "חושבים שאני בת מקולקלת כי הבית שלי שונה במקצת אז מותר לי ללבוש את החצאית הזו, זה לא ישנה הרבה את שמי..." ואז הגעתי למסקנה שאפשר לעשות שימוש בחריץ לא רק אצל אסירים אלא אצל כולנו. סיפורתי לאשתי את המשל, היא התפעמה מאוד וכבר למחרת סיפרה אותו לבנות הנכונות בכיתה, אני פעלתי עם המשל הזה הרבה בקרב התלמידים שלי.

אני חושב שאחרי שהדליקו את האור שלי, הצלחתי ברוך ה' להצית אורות רבים, והחלטתי לפרסם את סיפורי כדי שכולם ידעו, שמחריץ אפשר לעלות את הערך. שכישלונות לא ירפו את דרככם, אלא רק ייקרו אתכם, אם תדעו להתמודד איתם נכונה! (מרה לצמח)

עופה לני פוקסקרואר

מאמרים
על עשיית

להיות פנימיים ועצמיים ולעשות לעצמנו את החיים. סגור לחיים לחיים!

יש מי שאחרים עושים לו את החיים, יש מי שמסתכל אחרים
חיים - יש מי שעושה לעצמו את החיים. אנהנו רוצים להיות עצמיים,
שרצינו.

יותר. המאמץ החוצה מבזבז לנו את האנרגיה וגם לא מביא אותנו אל המקום
רגע, אין לי זמן לזה...". מרוב עצים לא רואים את היער, ומרוב עבודה החוצה
בעל הבית, "השחזת את הגרון?". והוא ענה: "עבדתי כל היום! ניצלתי כל
עצים כל היום. הוא הלך לבעל הבית ושאל אותו מה קורה פאן... שאל אותו
שנים-עשר עצים. למחרת הוא קם שעה מוקדם יותר ועדיין חטב רק שישה
יותר, ולכן למחרת קם מוקדם בכוקר ועבד קשה כל היום, אך בקושי חטב
הוא עבד קשה וחסד שמונה-עשר עמים. הוא הוא החליט שמחר יצליח
וספר על מישור שלש וחסד שלש וחסד שלש וחסד שלש וחסד שלש וחסד שלש

שם חסד שלש וחסד שלש וחסד שלש וחסד שלש וחסד שלש וחסד שלש

שם

שם

ז ויאמרו איש א אחיו נתנה ראש ונשוכה
מלרימה אפשר לפרש בדרך
הלנו עפ"י מ"ש הרב החסיד בק' אוק"ח ז"ל בפ'
בא כפסוק החדש הזה לכם ראש חדשים וז"ל
קובה עוד ירמנו כי בחדש הזה לכם ראש פי'
שיהיה לישראל כינוי בחינת ראש שלא יהיה עוד
גבוים ושפלים וע"ש וז"ש ויאמרו איש א אחיו נתנה
ראש ר"ל נניח ראש שיהיה לנו כשינאנו ממלרים
ונשוכה מלרימה הגם שנהיה שם נכזים ושפלים כמאז
ומקדם ורוק .

3-3'

הרב איננו

בוורשה התאכסנו שניהם, רבי עקיבא איגר ורבי יעקב ליסא, בפונדק אחד. ומכל קצות העיר באו רבים להקביל את פניהם של שני גדולי-ישראל.

יום אחד בא אדם אחד אל הפונדק בשעה שרבי יעקב ליסא יצא ורבי עקיבא איגר היה לבדו. עמד האיש בפתח ולא העז לגשת עד שיטול רשות.

— מה רצונו של מר? — שואל אותו רבי עקיבא איגר.

— באתי — אומר האיש ביראת-הכבוד — לראות את

פני רבנו.

— רבנו — משיב רבי עקיבא איגר — איננו, מיד יכנס.

3 - ה

ויפאל לשה יאזיהוין
אל פניהם

לא נבה לבו

כשנתבקש רבי פינחס לשבת על כסא־הרבנות בפרנקפורט,
יצאו כל בני העיר להקביל את פניו ולחלוק לו כבוד רב. והיה
הקהל מרובה, צפוף ודחוק - ים של בני־אדם.
לאחר זמן שאל אדם אחד את רבי פינחס:
- יאמר לי, רבנו, במה היה מהרהר באותה שעה?
- מהרהר הייתי - השיב רבי פינחס - שאני מת ונשוא
על כתפים וכל הקהל הרב מהלך אחרי מטתי.

א' - 3 - ה

ו' פול אש ו אהרון
על פנייהם

שְׁלוֹ וְשָׁלָה

רבי הירש'ל, רבה של סְלַנט, היה מגאוני הדור, גדול בתורה וחסיד בכל מעשיו. כל ימיו ישב על כסא-הרבנות בסלנט הקטנה. כמה קהלות חשובות, ערים גדולות וידועות, כבדוהו לשבת על כסא-רבנותן ורבי הירש'ל, מחמת ענותנותו הגדולה, סרב ולא קבל.

פעם אחת באו אליו טובי העיר מינסק וכתב-רבנות בידם. רבי הירש'ל, כדרכו בקודש, לא רצה לקבל. התחילו טובי מינסק מפצירים בו ומרבים עליו דברים. שלח אותם רבי הירש'ל לאשתו הרבנית, ישאלו את פיה תחלה, אולי לא תאבה ללכת למינסק. נכנסו השלוחים אצל הרבנית, הראו לה את הכתב ואת השכר המרובה הנקוב בו, לא הטסה והסכימה.

חזרו ונכנסו השלוחים אצל רבי הירש'ל ובשורה בפיהם: — הרבנית מסכימה, עכשיו אין הדבר תלוי אלא ברבנו. — אף אני אומר לכם — מחזיר להם רבי הירש'ל תשובה — זוגתי, תחיה, ראויה להיות רבנית במינסק, כשם שהיא רבנית בסלנט, ואילו אני, הקטן והדל, אין אני ראוי להיות רב אף בקהלת סלנט הקטנה, קל-וחומר לקהלה גדולה וקדושה כמינסק...

י' 3-ח

בס"ד

יום ג' י"ט סיון התשע"ז

לכבוד הר' שלמה לווינשטיין שליט"א

בפרשת השבוע, פר' שלח, מסופר על המרגלים שהוציאו את דיבת הארץ, ויהושע וכלב אמרו את מעלותיה של הארץ "ויאמרו אל כל עדת בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה טובה הארץ מאד מאד" והם ממשיכים את דבריהם "אם חפץ בנו יהוה והביא אתנו אל הארץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר הוא זבת חלב ודבש", ובפסוק הבא "אך ביהוה אל תמרדו ואתם אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם סר צלם מעליהם ויהוה אתנו אל תיראם" ובעצם זה דיבור אחד וקשה מאוד להבין למה דבריהם הופסקו ע"י חילוק עליה: "ז} ויאמרו אל כל עדת בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה טובה הארץ מאד מאד: ח} שלישי אם חפץ בנו יהוה והביא אתנו אל הארץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר הוא זבת חלב ודבש: ט} אך ביהוה אל תמרדו ואתם אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם סר צלם מעליהם ויהוה אתנו אל תיראם:" הרי זה הפסק ממש בתוך דבריהם!

ונראה לי לומר כך, שעם ישראל הרי לא רצה לשמוע את דבריהם, וההוכחה היא שבפסוק הבא כתוב שרצו לרגום אותם באבנים: " ויאמרו כל העדה לרגום אתם באבנים וכבוד יהוה נראה באהל מועד אל כל בני ישראל" וזה מה שמסמל פיסוק העליה שלמרות שעמ"י הפסיק אותם פעם אחר פעם, הם לא שתקו עד שסיימו דבריהם.

כן נראה לי בחסד ה' עלי

דוד וייס

050-4130066

נ.ב. ישר כח על השיעורים הנפלאים שהרב מוסר מידי שבוע בשבוע, מתי שאני שומע אותם אני מרגיש אחרת בקריאת התורה, אני פשוט מבין מה שהתרחש שם, ועל כך תודתי הכנה.

- (כב) ותקרבון אלי כלכם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ וישבו
אתנו דבר את הדרך אשר נעלה בה ואת הערים אשר נבא אליהן:
- (כג) וייטב בעיני הדבר ואקח מקם שנים עשר אנשים איש אחד לשבט:
- (כד) ויפנו ויעלו ההרה ויבאו עד נחל אשכל וירגלו אתה:
- (כה) ויקחו בידם מפרי הארץ ויורדו אלינו וישבו אתנו דבר ויאמרו טובה הארץ אשר
יקוק אליהנו נתן לנו:
- (כו) ולא אביתם לעלת ותמרו את פי יקוק אלהיכם:
- (כז) ותרגו באהליכם ותאמרו בשנאת יקוק אתנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אתנו
ביד האמרי להשמידנו:
- (כח) אנה אנחנו עלים אחינו המסו את לבבנו לאמר עם גדול ורם ממנו ערים גדלות
ובצורת בשמים וגם בגי ענקים ראינו שם:
- (כט) ואמר אלכם לא תערצון ולא תיראון מהם:
- (ל) יקוק אלהיכם ההלך לפניכם הוא ילחם לכם ככל אשר עשה אתכם במצרים
לעיניכם:
- (לא) ובמדבר אשר ראית אשר נשאך יקוק אלהיך כאשר ישא איש את בנו בכל
הדרך אשר הלכתם עד באכם עד המקום הזה:
- (לב) ובדבר הזה אינכם מאמינם ביקוק אלהיכם:
- (לג) ההלך לפניכם בדרך לתור לכם מקום לחנותכם באשו לילה לראתכם בדרך אשר
תלכו בה ובענן יומם:
- (לד) וישמע יקוק את קול דבריכם ויקצף וישבע לאמר:
- (לה) אם יראה איש באנשים האלה הדור הרע הזה את הארץ הטובה אשר נשבעתי
לתת לאבותיכם:
- (לו) זולתי כלב בן יפנה הוא יראנה ולו אתן את הארץ אשר דררה בה ולבגיו יען אשר
מלא אמרי יקוק:
- (לז) גם בי התאנף יקוק בגללכם לאמר גם אתה לא תבא שם:
- (לח) והושע בן נון העמד לפניך הוא יבא שמה אתו חזק כי הוא ינחלנה את ישראל:
- (לט) וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה זבניכם אשר לא ידעו היאם טוב ורע המה יבאו
שמה ולהם אתוננה והם יירשוה:
- (מ) ואתם פנו לכם וסעו המדברה דרך ים סוף:
- (מא) ותענו ותאמרו אלי חטאנו ליקוק אנחנו נעלה ונלחמנו ככל אשר צונו יקוק
אליהנו ותחגרו איש את כלי מלחמתו ותהינו לעלת ההרה:
- (מב) ויאמר יקוק אלי אמר להם לא תעלו ולא תלחמו כי אינני בקרבכם ולא תנגפו
לפני איביכם:
- (מג) ואדבר אליכם ולא שמעתם ותמרו את פי יקוק ותזדו ותעלו ההרה:
- (מד) ויצא האמרי הישב בהר ההוא לקראתכם וירדפו אתכם כאשר תעשינה הדברים
ויקתו אתכם בשעיר עד חרמה:
- (מה) ותשבו ותבכו לפני יקוק ולא שמע יקוק בקולכם ולא האזין אליכם:

(מו) וַתִּשְׁכְּבוּ בְקִדְשׁ יָמִים רַבִּים כִּי יָמִים אֲשֶׁר יִשְׁבַּתֶּם:

** נא לשמור על קדושת הגליון / מתוך מאגר פרוייקט השו"ת - אונ' בר-אילן**

(ה) ויפל משה ואהרן על פניהם, פה לא נזכר מה שאמרו להם ונזכר זה במ"ת ואומר אליכם לא תערצון ולא תיראון ה' אלהיכם ההולך לפניכם הוא ילחם לכם ככל אשר עשה אתכם במצרים, הודיע להם שהכבוש הזה לא יהיה בכחם ע"י מלחמה רק בדרך נס ופלא ע"י ה' ונגד ה' לא יועיל להעמים חזקם וגבורתם. אולם מדוע לא שמעו ישראל לדבריו אחר שכבר ראו מעשי ה' ונפלאותיו אשר עשה נגדם עד הנה, הוא מפני כי היה פלא בעיניהם מדוע לא הנחילם את ארץ מצרים שהיתה ג"כ ארץ טובה והם ענו אותם ועבדום והיה ראוי שתחת זה יירשו את ארצם, וע"כ חשבו עתה שהכבוש יהיה הטבעי בדרך מלחמה ושהי' בלתי אפשר שיכבשו את מצרים בדרך מלחמה כי היו גבורים ועצומים וממלכה עצומה וגדולה, משא"כ ארץ כנען יוכלו לכבוש בדרך מלחמה כי חלשים הם מהם, אבל עתה ששמעו שגם ארץ כנען לא יוכלו לכבוש בדרך מלחמה רק ע"ד הפלא והנס, אמרו נתנה ראש ונשובה מצרימה, שאם ירצה ה' לכבוש הארץ לפנינו בדרך נס יוכל לכבוש גם ארץ מצרים, ואם לא, נהיה עבדים לפרעה ולא נמות, ובשגם שאמרו להם שהיא ארץ אוכלת יושביה וטוב שינחילם את ארץ מצרים.

** נא לשמור על קדושת הגליון / מתוך מאגר פרוייקט השו"ת - אונ' בר-אילן**

י' - 3 יח

אוריאל אפ"מ

"אבל אצלנו נהגו ארבעה ימים..."

ומעשה שהיה: רבינו שב לביתו לאחר שיעור מתיש בן ארבע שעות בישיבה, ותפילת מנחה בעבודה שבלב, בריכוז עצום והשתפכות הנפש. לאחריה ליווהו שואלים ודורשים בהלכה ובלימוד. בהגיעו לביתו רעדו ברכיו מחולשה, והוצרך להתמך בקיר, והטלפון צלצל - ומי על הקו, שואל מחו"ל בהלכות טהרה: כמה ימים יש להמתין. "חמישה", ענה רבינו. כפסק הרמ"א (יורה דעה קצו, יא) וכדעת רבים מפוסקי הספרדים (ויעוין ב"אור לציון" ח"א, יורה דעה סימן ו. וח"ב, מבוא, ענף ג).

"אבל אצלנו נהגו ארבעה ימים", ענה השואל, שהפך למשיב.

"כבודו טעה בכתובת", השיב רבינו בנועם.

"זה לא ביתו של חכם בן ציון? תמה הלה.

"כאן בן ציון אבא שאול, אבל אם כבודו רוצה לקבל את התשובה שהוא חפץ בה, ירשום לפניו את מספר הטלפון הבא: אפס שתיים", הלה קטע את הדברים בשאלה בהולה: "רגע, רגע, של מי הטלפון?" ורבינו ענה: "של חכם, שיענה לכם כרצונכם!"

מהאפרכסת נשמעה מחאה: "לא, לא! רצוני לדעת דעתכם!" ורבינו השיב: "אמרתי, חמישה". חזר הלה ואמר: "אבל נהגנו ארבעה".

ורבינו התעניין, בנועם: "יואיל מעלתו להסביר לי עבור מה התקשר. אם לספר לי על מנהגו, שמעתי. אם לשאול האם יש לו מקור, יש שפסקו כך. אם לשאול לדעתי, הרי אמרתי: חמישה. אם לשאול מדוע, משום שכן פסק ב'זבחי צדק' (ח"ב, יורה דעה טו. ח"ג, יורה דעה צח) וכתב שכן המנהג בכל העולם, וב'בן איש חי' (שנה ב, פרשת צו, ז-ח), ועוד, וכתב (בשו"ת 'רב פעלים' ח"ד, יורה דעה סימן כ) שהרב המורה להקל בזה, פורץ גדר. ועתה, הבה ואשמע לשם מה התקשר". והלה ענה: "כדי לדעת מה דעת הרב". רבינו: "יפה, דעתי היא: חמישה ימים". הלה: "אבל נהגנו ארבעה"...

שש פעמים חזר על שאלה, שש פעמים קיבל אותה תשובה, וחמש פעמים חזר על מנהגו, עד שהודה וסיים את השיחה. רבינו הניח את השפורפרת והפטיר: "אם היום תהיה עבד לעם הזה" (מלכים א יב, ז. ויעויין הוריות י"ב)...

ויצויין, שאותו היום היה יום שמחת לבו, ערב נישואי בנו יחידו הגאון רבי אליהו שליט"א, ועם זאת שרוי היה רבינו באורך רוח וסבלנות מופלגת...¹⁶

מתיק
ה"אור
א"כ
אזכור
אזכור

פרק ג'

נפילת אפים

א. כחה של נפילת אפים

יב.

אמא-שלום, אחות רבן גמליאל הנשיא, הייתה אשתו של רבי אליעזר זן הורקנוס. מהיום שבו נידו חכמי ישראל את רבי אליעזר צעלה (ע"י בגמ' ב"מ גט:) היא נהגה לשמור עליו שלא יפול על אפיו. היא ידעה את כחה של נפילת אפים וחששה שצרגע שיפול רבי אליעזר על פניו ויתרגש במפילתו, יענש אחיה רבן גמליאל, שהרשה לנדות את גיסו.

יג.

הרב מורינו ר' נחמן קאסווער ז"ל היה מתנגד להצעל שם טוב (והבעש"ט היה מנשמת דהע"ה והרב מוהר"ן מנשמת שאול המלך ע"ה גלל בן היה עוין את דוד כל הימים). פעם אחת אמר הצעש"ט, הרב מוהר"ן רודף אחרי להמיתני (כידוע שיש כוונה בנפילת אפים להרוג השונא), אבל לא ישיגני צעז"ה. שבחי בעל שם טוב, עמ' 62, לאדו' תרפ"ז

ב. נפילת אפים בבוונה

יד.

שמעתי סיפור מעשה שהיה אלל הרה"ק מוהר"י מצעלוא ז"ל, וגופא דעוצדא הכי הווא.

ביום אחד טעמה האשה, בחשבה את ערב ראש חודש לראש חודש שבו אין אומרים תחנון. ויש אומרים, שעני שדפק צדלת הוא שהסית את דעתה. מכל מקום, הדבר שממנו חששה האשה קרה, ולחרדתה מצאה האשה את צעלה נופל על אפיו. קום צעלי, לעקה האשה בהתרגשות, כבר הרגת את אחי. ואכן כך היה, לאחר זמן קצר שמעו מצית רבן גמליאל קול שופר שהכריז על פטירתו של רבן גמליאל.

יהודי אחד היה לו צית מרזח (קרעטשמע בלע"ז) ואליו באו, כרגיל, הגויים שגרו בצביצה ועוצרי אורח לשמות משקה וכדומה. פעם אירע שגוי אחד השמכר מאוד ונפל ארצה ומת שם במקום. היהודי הנ"ל נבהל מאוד ופחד עד מאוד פן יחשדוהו שהוא הרג את הגוי, ומורא עלה על ראשו

בבא מציעא נ"ט:

היה בא עליו אלמלא הנס הגדול הזה שקרה לו, והחליט לנסוע בשנית להרה"ק מצעלזא, להודות לו ולספר לו על הנס הגדול שהיה לו.

והיה זהיום היהודי אלל הרה"ק מצעלזא, והודה לו על הישועה הפרטית הלזו, שאל היהודי את הרה"ק מצעלזא, אם אכן אמירת תחנון היא כ"כ ספונה ומשונה, א"כ למה באמת החסידים מוזלים כ"כ באמירת תחנון, וע"י כל טכדקי מדלגים הם על אמירת תחנון. ויען לו הרה"ק מצעלזא בצדיחותא: מה אמה רוצה, שכל הגוים יקומו למחיה [וואס ווילסטו, אז אלע גוים זאללין לעבעדיג ווערין]. שמעתי

מאימת המלכות, בחילה לא ידע לשיח עצות בנפשו איך ינצל מאסון זה, והנה עלה רעיון לבדו להשיח זערו באזני הרה"ק מצעלזא. חיבף ומיד סגר הדלת אחריו והשאיר את הגוי מוטל על הרצפה ונסע צמהירות להרה"ק מצעלזא. כשהגיע למחוז חפזו ונכנס החדרה, פרץ בצכי גדול וסיפר את כל אשר קרהו וציקש בתחנונים שיפעל לישועתו להנצל מעלילה והלשנה עליו ועל משפחתו.

הרה"ק מצעלזא הרגיעו ואמר לו שיסע חזרה לבימו, ולמחרת בחפילת ¹²³⁴⁵⁶⁷ שחרית יאמר בכוונה גדולה נפילת אפיס ומחנון, והשי"ת יעזור לו. החסיד הנ"ל שמע לקול רבו בלא תהיות ומקירות ושז לבימו.

ויהי ממחרת בעת אמירת תחנון שפך את מר לבו בקול חוצב להבות אש ואמר נפ"א צדמעות שליט וכו', מחוך אמונה כנה בצרכמו של אומו לדיק שישועתו קרובה לבוא ע"י אמירת תחנון בכוונה.

אחר התפילה שב היהודי לחנותו, והי כאשר פתח את הדלת קם הגוי המת על רגליו וינס וינא החונה וירץ עד לבימו. והי כאשר אך דרכו רגליו על המפתח, כרע נפל ושכב מת במקום ההוא.

היהודי הנ"ל שמח שמחה גדולה שהקצ"ה הצילו מהאסון הגדול

62 שפקדו ועזר לו להחלץ מהגורל המר שח"ו

פרק ט'

לא לזלזל באמירת תחנון

א. חומר ביטול אמירת תחנון

אוצר החכמה

ק"ג.

אספרה מה שמעתי מפ"ק אדוני
 מו"ר הגאון הנדיק והקדוש
 רבי חיים אהרן דוד דייטש ז"ל אב"ד
 צאלשא-יארמוט יע"א, שמר חומנו הגאון
 העצום רבי ישעיה זילברשטיין ז"ל, בעמ"ח
 מעשי למלך על הרמז"ם, אבדק"ק וויילן,
 נתוועד יחד בעת מלחמת העולם הראשונה
 עם כמה גדולי ישראל מפליטי פולין שהגיעו
 לעירו, ונשאו ונחנו מה הסיבה שנגזר על
 קהלות קדושות שצפולין גלות ואבדן רכושם
 וכו', ואילו צארץ הגר נשארו הקהלות
 קדושות איש על מחנהו ודגלו כרמו וביתו
 [מלבד אנשי הצבא שגויסו לצבא]. ואחרי
 מו"מ ממושך נענו כולם, יען צפולין ההמון
 עם מזוללים באמירת תחנון באמתלאות
 שונות ולא כן בקהלות שבהונגריא שאומרים
 תחנון בכל ימי השנה מלבד הימים הכתובים
 בשו"ע או"ח (סי' קל"א) שאין לומר בהם
 תחנון. ע"כ.

והמשביל יצין עד כמה חשוב בשמים
 אמירת התחנון בנפילת

אפים, וזפרט כשאומרים אותו בנחת
 ובכוונה כראוי.
 מתוך מכתבו
 של הג"ר יוחנן סופר שליט"א, גאב"ד ערלוי, אלי,
 אור ליום עש"ק פר' בראשית תש"ן

ק"ד.

שמעתי מאת הרה"צ המקובל ר' יעקב
 מאיר שכטר שליט"א, מירושלים.
 שהאריז"ל מציא בספרו שעליית הפילה היא
 בעת אמירת תחנון, וירידת השפע היא בעת
 אמירת הפילה לדוד שאחרי הפילת וצא לציון.
 והוסיף על זה הרב שכטר שליט"א, שהיזה"ר
 מצא עצה נפלאה להכשיל את ישראל, ח"ו,
 שצמקום שיחטקם להכשיל כל אדם בנפרד
 ולהפריעו בחפילתו וכן להפריעו בכל קטע
 מהחפילה, הוא עשה ענין גדול צאי אמירת
 תחנון לכבודו של צדיק, וצוה תופס בפעם
 אחת את כל אנשי ציהכנ"ס וגונז מהם כל
 החפילה. והיזה"ר אומר: כרגע שציטלתי לך
 עליית החפילה וירידת השפע, עכשיו אתן לך
 להחפיל חפילו כל היום (נמסר לי מפי הר"ר
 יוסף שמעון ברזעסקי נ"י, תלמידו של הנ"ל.
 מונטריאל חודש מנ"א תשנ"ט).

קלג.

באשר ¹²³⁴⁵⁶ הרבי הר"י"ל [מליוצאויטש] היה
צאטוואלנק, אירע פעם שצא
להתפלל מפילת מנחה יחד עם ה"תמימים",
תלמידי ישיבת "תומכי תמימים". היות
שהדבר היה נדיר (בדרך כלל לא התפלל הרבי
יחד עם תלמידי הישיבה), החליט השליח ציבור,
אחד התלמידים, שלא לומר מחנון, וכך אכן
עשה: לאחר חזרת הש"ץ אמר מיד קדיש
"תתקבל ו"עלינו".

לאחר התפילה, כשיצא הרבי, נעמד ליד
השליח ציבור ושאל: מדוע לא אמרו
היום מחנון. דממה השתררה לרגע בצית
הכנסת, ואז אזר השליח ציבור עוז ונפשו
וענה: כאשר הרבי כאן, לא אומרים מחנון...

נענה הרבי ואמר: כאשר הרבי כאן - זוהי
סיבה שלא לחטוא, אך אין זה סיבה
שלא לומר מחנון. שבועון כפר חב"ד,

גליון 590, עמ' 9, ו' במרחשון תשנ"ד

קלז.

פעם **זא** **נהרה"ק ר' דוד מטאלנא ז"ל**
לעיר אחת, וכמוצן לא אמרו שם
תחנון, כדרך החסידים שאין אומרים תחנון
צבוא אליהם אורת גדול כזה. לא הייתה דעתו
הקדושה נומה מזה, אשר צשצילו יצטלו
מאמירת תחנון, ויאמר אליהם צצדיחומא:
הנה הטעם שאין אומרים תחנון כאשר זא
אורת, הוא משום שהוא זר צמקום הזה ואין
מכירים אותו היטב, ומוששים שפן צעת נפילת
אפים, כשאין רואה, יטול צגניצה איזה דבר,
צרם אני מצטיחכם שאינני גנב, ואל לכם
לחשוש לכלום, ויכולים אחס לומר תחנון...

תולדות אלעזר, בתוך הספר פקודת אלעזר, שיחות
קודש, עמ' קי"ח, להרה"ק ר' אלעזר טווערסקי
ז"ל מפאלטישאן, נדמ"ח ברוקלין תשס"ד

ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ כי כל האנשים הנראים את
 כבודי... אכן יראו את הארץ אשר נשבעת לאבותם וכל המשכילי
 לא יראוה' (יד, כא-כג).

קרה, מרדכי אמר ה'י אני", היה יכול אמר "סלחתי כדמנך ואלוהי כל האנשים נבד' ?
 מרדכי רבי חיים יוסף דוד אגלויץ זצ"ל (דספרו - פני דוד), עם דברי חז"ל
 (צרכן טו:), שאכן הרע הדעת אשה, האומיו, המקלו והנאמר עליו. ופסוק המעלה
 דברו אהרן אז הקלו כפיכא "כי חנך הוא ממנו" וכדברי רש"י. אלא לא
 שכן כן מורה אלא רק דשנים האומיו והמקלו.

אכן אמר הקדמה "ואלוהי חי אני", שדברי "כל האנשים" - בלא ישראל
 שדקלו, וכן "כל המשכילי" - המעלה שבעו את ה'ה', "לא יראוה'".
 אלא "ואלוהי חי אני"...

מתוך העלון "תורה"
"ביאורו של תורה"

"השארתי ס"מ אחד נוסף בחצאית שלך כדי לשמור על בתך..."

"ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וגו', והביאותיו אל הארץ אשר בא שמה וזרעו יורישנה" (יד, כד)

לפי פשוטו "רוח אחרת" היינו שלא נטה כלב אחר רוח המרגלים ולא נגרר אחריהם, אלא "רוח אחרת" נשבה בו ועמד בעוז כנגד הזרם, ולא כפר בחסדי ה' ולא הוציא את דיבת הארץ. ואמנם רש"י פירש "רוח אחרת" שתי רוחות אחת בפה ואחת בלב. למרגלים אמר, אני עמכם בעצה, ובלבו היה לומר האמת ועל ידי כן היה בו כח להשתיקם, כמו שנאמר (לעיל יג ל) ויהס כלב, שהיו סבורים שיאמר כמותם". וביאר השפתי חכמים, שרש"י פירש למאן את המושג "רוח אחרת" כפשוטו, מכיון שאף ליהושע היתה רוח אחרת משל המרגלים ומדוע רק כלב נשתבח בכך. אולם הרמב"ן תירץ קושי זה בדבריו: "לא הזכיר יהושע, כי פירש לכלב שכרו שיוריש הארץ אשר בא שמה, ושכר יהושע אינו ראוי לפרשו עתה, שיהיה הוא במקום משה". ולפי זה הרמב"ן חולק על רש"י ומפרש "רוח אחרת" כפשוטו וכנ"ל. ולאור זאת האיר הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל ראש ישיבת חברון בספר שם דרך על התורה, שמכלב נלמד כמה גדול כוחה של שחיה כנגד הזרם, ועד כמה רב בעיני ה' ערכו של מי שעומד על עקרונותיו גם כשהאווירה מסביבו נוטה לקלקול והשתתה. שהרי כאן העיד השי"ת שהשכר הרב שיקבל כלב אינו על עצם מה שעמד בנסיון, ולא על כך שעמד בחירוף נפש להשפיע על העם לבטל את עצת המרגלים נראה רש"י יג, ל], אלא עקב הרוח האחרת שהיתה עמו. ואף מה שזכה שקראהו ה' בתואר "עבדי כלב" הוא בעבור אותה רוח אחרת. והגם שעצם מה שלא נכשל במה שנכשלו המרגלים הוא דבר גדול ובודאי שקיבל על זה שכר, מכל מקום העמידה כנגד הזרם והשפעת החברה היא נסיון גדול עוד יותר.

ב. ובדורנו שבו רוחות עזות של כפירה וטומאה נושבות בחוצות נדרשים
אנו ללכת בדרכו של כלב ששחה נגד הזרם ואחז בעוז ברוח אחרת. ושנו
שחיה זו כשכר כלב- "זורעו יורישנה", כי אב ואם שהם עצמם אינם
נגררים אחר הרחוב במעשיהם בהנהגתם ובלבושם, וגודרים את ביתם
מפני ההשפעות הרעות שמבחוץ, בודאי שמסוגל הדבר להשפיע על זרעם
אחריהם ולחסנם מהשפעות הרחוב.

אמא שיודעת להגיד "לא" לכל מה שמסמל הרחוב, משפיעה וגורמת
בכך שגם לבניה יהיה את הכח והיכולת לצאת כנגד הזרם ולומר "לא"
לרחוב. אך מי שמודעת למה שנכון וראוי לבת ישראל, אך לבה נמשך אחר
ביגוד והופעה שאינה הולמת, כיצד תעשה תפילותיה פלסטר ותבקש בנים
שמאירים את העולם בתורה ויראת שמים, בשעה שהיא בהנהגתה
והליכותיה אינה משמשת כדוגמא לכך.

וכמו כן, אב שיודע כמה חשובה ויקרה התורה, ורוצה שבניו יהיו
תלמידי חכמים, אך הוא עצמו אינו אומר "לא" לרחוב, ומחזיק בכיסו
מכשירים טמאים ופסולים, כיצד אם כן יהיה לבניו את הכח לומר לא
לרחוב ולהיות תלמידי חכמים.

אב ואם יקרים, אל תצפו שבניכם יהיו מחמירים ופרושים יותר מכם, כי
כלל הוא שיש ירידת הדורות, והדור הצעיר מסתכל על הדור הקודם
כמחמיר, ומרשה לעצמו להקל יותר. ולכן כשאנו באים להקל באיזה דבר,
אנו יכולים אמנם להקל ראש ולהסתכל במבט מצומצם ולומר "זה מה
שנוח לי וזה מה שאעשה", אך עם זאת כל נשכח שעל צעד אחד שהקלנו
בו היום יבואו הבן או הבת בבוא העת ויקלו בעוד שני צעדים. ולכן שומה
עלינו להיות חכמים ולא לחשוב לטווח קצר מה נוח לי עכשיו, אלא לזכור
ולהסתכל דור או שני דורות קדימה, ולקבל אחריות על הדורות הבאים.

ג. ומעשה באשה שמסרה חצאית לתופרת כדי שתקצר את אורכה,
וסיכמה עמה על אורך מסוים שהיא מעוניינת בו. התופרת קיצרה את
הבגד, אך הותירה ס"מ אחד באורך מעבר למה שביקשה האשה.
וכששאלה אותה בעלת הבגד מדוע לא קיצרה את הס"מ הנוסף, אמרה
לה התופרת "הס"מ הנוסף הוא בשביל הבת שלך..."

"למה את מתכוונת?" שאלה האשה. "את ביקשת ממני לקצר את הבגד
עד הגבול המותר על פי ההלכה", השיבה התופרת, "אך ראי נא, הלא אם
תלכי כך, תאמר בתך לכשתגדל שהיא אינה צדקת יותר מאמא שלה ולא
מחמירה כמוה [יירידת הדורות...]", ותקצר את החצאית בס"מ נוסף, וזה
כבר יהיה אסור על פי ההלכה... ולכן השארתי ס"מ אחד נוסף בחצאית
שלך כדי לשמור על בתך..."

ד. ה"בשורה" היא שהרחוב לא הולך להיות טוב וראוי יותר בשנים
הבאות. אדרבה, כל יום קללתו מרובה משל חברו, והיצר הרע משכלל
בכל רגע נתון את הדרכים והכלים לפתות את בני האדם ולהורידם לבאר
שחת. ולצערנו הוא די מצליח. אך מהי התשובה? מדוע עשה כן ה' והעניק
כח כזה רב לכוחות הטומאה? ומנין לנו הכוחות להתמודד עמהם?

התשובה היא שמעט מן האור דוחה הרבה מן החושך, וכל חיזוק וכל
התעוררות של יהודי דוחים וממגרים כוחות רבים של טומאה. ואף
שהדורות הקודמים היו גדולים מאיתנו, מכל מקום מבחינת ערך המעשים,
ערך מעשינו גדול הרבה יותר בעיני ה'. וכפי שפירש רבי צדוק הכהן בפרי
צדיק (כי תצא יב') את דברי הנביא (ישעיהו נד, א) "רני עקרה לא ילדה
וגו', כי רבים בני שוממה מבני בעולה אמר ה'", שכן ידוע שאמר האריז"ל
לתלמידו ר' חיים ויטאל, שבדור היתום הזה אפילו דבר קטן שישראל
עושה בכונה לשם שמים חשוב אצל השי"ת הרבה יותר ממה שהיו עושים
גדולות בדורות הראשונים. וזהו "רני עקרה", אף שנראה שהיא כעקרה
שהדור הלך וחסר, מכל מקום "רבים בני שוממה", אף שהם דלים
במעלתם אבל הם חשובים אצל ה' כרבים וגדולים מפני שהם בני שוממה,
שהם בדור הזה דור יתום, ודבר קטן שלהם חשוב אצל ה' יותר מ"מבני
בעולה", כלומר ממה שהיו חשובים הדורות הראשונים הגדולים.

ואם כה גדולים הם מעשינו, וכל חיזוק קטן בצניעות או בתורה נושא חן
רב בעיני ה', הרי שלא נותר לנו אלא להתחזק ב"רוח אחרת", לשחות כנגד
הזרם בעוז ותעצומות, ולדעת כי "עלה נעלה וירשנו אותה" ב"ה.

מדוע נענשו מ' שנה על שדיברו לשה"ר 'יום אחד'

את עם ישראל מלבוא לשם. וזהו היסוד של לשון הרע, שמסתכלים עם עין לא טובה, וממילא רואים הכל לצד הרע, משא"כ מי שיש לו עין טובה ממילא רואה הכל על הצד הטוב.

נמצא שחטא המרגלים לא היה רק עצם סיפור לשון הרע ביום האחרון, אלא הם חטאו בכל ארבעים הימים שראו ובחנו את הארץ בעין לא טובה (ע"י סנהדרין קד: שסיפרו מה שלא ראו בעיניהם), ועל כך קיבלו עונשם.

ולכן מי שרוצה לחזק עצמו בעניני לשון הרע, עליו לתקן את שורש החטא שתהיה לו עין טובה, ויראה תמיד את הטוב אצל הזולת.

דרכי יוסף צבי (עמ' צב)

יום לשנה יום לשנה (יד, לד). היינו שהמרגלים הסתובבו ארבעים יום בארץ ישראל, לכן קיבלו כנגד זה עונש להיות ארבעים שנה במדבר.

והקשה מרן ראש הישיבה הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, הרי עבירת המרגלים היתה על כך שדיברו לשון הרע על ארץ ישראל, וזה היה רק ביום האחרון, אבל כל יתר הימים, איזו עבירה עשו שמגיע להם עונש על כך?

ותירץ מרן הגר"ח: הרי אמרו ארץ אוכלת יושביה (לעיל יג, לב), ואומר רש"י שהיו מתים בכל מקום, וה' עשה כן כדי שהכנענים לא ישימו לב אליהם, אבל הם פירשו לצד הרע, שזה מקום שאנשים מתים שם. היו שם פירות גדולים, וראו איזה שפע טוב יש שם, והם פירשו לצד הרע, שהכל גדול וענק שם, גם האנשים שם גדולים וענקים, כדי להפחיד

"במספר הימים אשר זבתם את הארץ ארבעים יום יום לפני יום לפני
 גשאו את עוונותיכם ארבעים שנה" (יד, אד).
 ה"צקצקה" שואל, מה חטאו המרעלים דמה ששהו 40 יום, ש"צ נצטו
 40 שנה, הרי חטאים היה דרעבור אה"ר. ולא דהאיכח 40 יום?
 ומשל רבי אלתר קאמז זצ"ל. הרי נאם דמשה רבינו דשהה שפטים זמנו אמה,
 "עלו ראש ופסטה ושא עיניך", וקראיה אמה רמיה את כל אי, ודאמה,
 גם לוי לעולם יכאל היה אכמה כל אי דנס, אלא למשל דנס עציף.
 כמ"כ במרעלים, אומר אהם משג רבינו, "עלו זה דנסד וצאמם את הנהר,
 וראיגם את הארץ מה היא", דהיינו, שפדס כשאלו גראו את כל אי,
 אלא, שהיה נכרי דיליאתם היו דזרבה דעה, לא היו ראויים שיצעה אהם
 נס כזה, ואז כל ה-40 יום שלכו דאי, היה זכ לממה חטאים.
 זמק נצטו על דהאיכח 40 יום, 40 שנה במצורה.

מרגלים אין להם חלק לעולם הבא שנאמר (במדבר י"ד) וימותו האנשים מוציאי דבת הארץ רעה
 * במגפה לפני ה' וימותו בעולם הזה במגפה בעולם הבא דבר המדבר אין להם חלק לעולם הבא ואין
 עומדין בדין שנאמר (שם/במדבר י"ד/) במדבר הזה יתמו ושם ימותו דברי רבי עקיבא רבי אליעזר
 אומר עליהם הוא אומר (תהלים נ') אספו לי חסידי כורתי בריתי עלי זבח

וישג לשאל מה חרי האף הגדול הזה שגעושו אף
 מעולם הבא • כי מה שגעושו במיחה במדבר הוא
 מידה כנגד מידה הם מאסו בארץ לכך לא יבואו
 והם היה כונחם להשיב העם מלרימה על כן אמר
 שימותו במדבר ולא יבואו לא למלרים ולא לארץ ישראל
 אבל עונש העולם הבא מה שיצו לכאן :

ער כן נראה לפרש שהמרגלים כפרו בתחייה
 וארז"ל הסער בתחייה אין לו חלק לעולם
 הבא וזה שאמר הכחוש ויהם בלב אח העם ויאמר
 עלה נעלה כפל העלייה לסי שאחד מרמות לבחם
 עלייה ואחד מרמות על עלייה הגשמות לכן ערן כי
 בא"י שם שער השמים לעלות הנשמות והם אמרו
 לא נוכל לעלות אותה עלייה שאמרת • והוסיפו לבאר
 דבריהם באמרם ארץ אוכלת יושביה וארז"ל שהיו
 רואין איחם קוצבין מהים בו' רלו בזה שאמרו
 שארץ ההיא אוכלת יושביה כלומר שבאשר ירדו
 לשאל או שוב לא יעלו כענין שאמר קן לאש יורד
 שאל לא יעלה וזה היה דבר איוב וארז"ל שער
 בתחייה ממה שאמר לא יעלה כמו כן אמרו הם לא
 נוכל לעלות כי כל היורד שאל לא יעלה באחת ארץ

וזו לא אכולה כל יושביה והביאו ראיה לדבריהם
 שאמרו ארץ אכולה יושביה היא שארי ראיו אוחס
 בכל מקום קוצרים מתים ואם האמרו שלכך מחו
 לפי שהיו רשעים והם מחו זה אינו • שארי כל העם
 אשר ראיו בהוסי אנשי מידות כלומר אנשי מידות
 פוזתה היו והאפ"כ מהו וא"כ אין נמול ועונש בארץ
 הבוא • ועוד ששם ראיו את הגפילים בני ענק מן
 הגפילים שראו שאף איוב מת בלוחו זמן כמו שפי'
 רש"י על פסוק כר לילם מעליהם ואיזב היה בעל
 לדקה ובעל חורה שנאמר איש חם וישר חם שנאמר
 איש חם יושב אוהלים רמו לחורה • וישר רמו ללדקה
 שנאמר לדקה חמים תישר דרכו וידוע ששני אלו
 החורה והלדקה מלילין מן המות החורה שנאמר עץ
 חיים הוא למחזיקים בה • והלדקה שנאמר ולדקה
 חליל ממות ואיזב שהיו כל המידות האלו בו והאפ"כ
 מח בלוחו זמן • וזהו שאמרו ושם ראיו בני ענק
 מן הגפילים בני ענק רמו לבעלי חורה וללדקה •
 חורה על דרך שנאמר וענקים לגרורותיך • ולדקה
 על דרך שנאמר הענק העניק ונו' ואף הם היו מן
 הגפילים שנבלו דוחו ולא יכלו קום • וזהו שאמר
 הכחוצ למה נקראו ענקים לפי שמעניקין חמה
 בקומתן רלו בזה האלו הבעלי חורה ולדקה יש להם
 קומה כמו לשמש כי שמהם נמשלו לשמש הלדקה
 שנאמר שמש לדקה ונו' והחורה אף היא נמשלה
 לשמש כמו שפי' רש"י על פסוק ואין יחרון תחת
 השמש • ובחורה כתיב בראש מרומים חקרא ובלדקה
 כתיב האלך לדקה הוא מרומים ישטן נמלא שיש להם
 קומה כמו לחמה וזה"ש שמעניקין חמה בקומתן •

123

וידבר ד' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל וגו' כי תבואו אל ארץ מושבתים וגו' ועשיתם אשה לד' עולה או זבח וגו' (ט"ו א' ב' ג')

עוד איתא שם, צאומה שעה הימה מריצה גדולה צין ישראל לגרים אס גרים חייבים צנסכים, ונחלקו אס כל האזרח דכתיב ממעט גרים או שגרים צכלל כל האזרח וממעט עכו"ס. עד שאמר הקב"ה שגם הגרים מציאים נסכים. וגם זה פלא, שזה עתה שמעו שאינם נכנסים לארץ, ומה להם מריצים על דבר שיהי' צעוד כארבעים שנה, ושהם עצמם לא יזכו לכך לעולם.

מכאן אנו רואים כחה של תורה מה נורא הוא. שכשמה רבינו פתח צתורה פרשת נסכים הימה ערבות ומתיקות התורה כל כך עד שקמו לחיים חדשים ושכחו לגמרי ממימות וקצרים ומכל הגזרה הנוראה ההיא, וחזר להם לצם צנעימה. וכששומעים שיעור תורה ממשה רבינו, אין לך ריזוי גדול מזה לצני ישראל, וכחדצ"א, לך ומרנה אותן צד צרי תורה. ומריצת ישראל עם הגרים הרי צמלחמת התורה רבו, ואין נפ"מ אס יכנסו לארץ אס לא, הרי תורה היא והלכותי יש לצרר.

ומעודי תמהתי, וכי פרשת נסכים שצני תבואו אל הארץ נאמרה אינה כוריית מלח על פלעים, והרי אך זה עתה נגזרה עליהם גזירת המרגלים שלא יכנסו לארץ, צמדצר הזה יפלו פגריכם וגו' אס אתם תצאו אל הארץ וגו', וכתיב, ויתאצלו העם מאד וגו', שהי' אצילות על המתים, וגם אופן העונש איתא צחו"ל שהי' נורא, שצכל ליל ט"צ היו חופרים קצרים וכלם נכנסים צהם וכו', ומיד אומרים להם כי תבואו אל הארץ.

ויותר קשה לפי מה דאיתא צתד"א פרק כ"ט, שאחרי ויתאצלו העם מאד אמר הקב"ה למשה לך ומרנה את אותן העניים שכצר יצא לצם מעליהם, אמר משה לפניו רצש"ע צמה ארצה אותם, א"ל הקב"ה למשה לך ומרנה אותם צדצרי תורה שנא' ואמרת אליהם כי תבואו אל ארץ מושבתים וכו'. והרי שפרשת נסכים לצרותם נאמרה, ותימה ציותר וכי מלח על פלעים הוא ריזוי ותנחומין, אמתמה.

ובשם רבן של ישראל הגרי"ס ז"ל מובא, שכשאלם לומד תורה צריך ללמוד צ"ג גיפט" פי' בארס וריב ממס.

אומנם, מלחמתה של תורה היא מתוך שמחה ועריבות של תורה וכפי ששמעתי מרבנו הרב זללה"ה שנודמן לו להיות ביחד עם הגאון רבי שמעון שקאפ ז"ל ¹²³⁴⁵⁶⁷ בהצרה, [נדמה שזה הי' זיערות קרענין], ומסביב לר' שמעון הייתה תמיד קבוצה של בני תורה שבאו לדבר בדברי תורה, ושמע רבנו הרב מה שרבי שמעון דרש לפניהם, ואמר לי, את הדברי תורה שאמר שם רבי שמעון כל צחור טוב זישיבה יכול לומר קן, אבל המתיקות של הסצרת הדברים שבאה מכח עמלה של תורה, זה הי' רק בכחו של רבי שמעון ז"ל. ועל מה שדרשו חז"ל צילקוט על הפסוק (שה"ש צ' ד') הביאני אל בית היין דקאי על התורה, אמר הגאון ר' שמואל רוזנבסקי ז"ל דמבואר שלא רק מי ששומה את היין, אלא אם רק בא אל חוף בית היין ונכנס לבית הישיבה

כבר הוא משתכר מריח התורה כמיין קונדיטון.

ולהגיע למתיקות של תורה זוכים רק ע"י עמלה של תורה, כדאיחא צילקוט ריש שיר השירים (מתקפ"א) ד' מדרגות של נשיקה. אם עמלת בתורה סופך להשיק לאחרים, סוף שדצריך מתנשקין, סוף שפתומך מתנשקות, סוף שהכל משיקין לך. ומבואר שע"י עמלה של תורה זוכים ללמד לאחרים בדברים נישקין, שמאל עזמם הם ערוכים בעריבות, ובשפתיים נישקים פירושו הסצרת הדברים שהיא בשפתיים כמ"ש שפתיים ישק משיב דברים נכוחים, וכמו שהבאנו על הגאון ר' שמעון, ועד שכל כולו נישק, שכל גופו נהפך להיות גוף של תורה ונושקין גופו צשביל תורתו. זהו ע"י עמלה של תורה, ואשרי לו.

[ובתנוד"א הנ"ל מבואר גם גודל מדת טוב רחמיו של הקב"ה, שגם בעת חרון אף וגזירה נוראה כזו, אבל לא צכדי שיאל לבס, ואם יאל לבס מיד לך ומרעה אותם].

טו-ג ... לעשות יום נישואים לה' .

בס"ד,

באותו בוקר נורא בו אראלים ומצוקים אחזו בארון הקודש,
ניצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש (כתובות קד) ופרח איש האמת מרן הרב
שטיימן זצ"ל, יצאתי מוקדם לפנות בוקר לעניין חשוב בעיר אחרת,

אחר השחרית בשטיבלך המקומי, ניגש אליי יהודי חסידי וביקש לשאול האם אני נוסע לבני ברק,
וכי מניין ידע שאני בספק האם לנסוע לבני ברק או להמשיך לכיוון אחר לגמרי? ראיתי בזה יד ה'
והודעתי לו שאכן אסע לבני ברק, ואכן בדרך נס הייתי הרכב האחרון שנכנס לפני שהמטרה
סגרה את הכניסה לבני ברק,

בדרך הוא סיפר לי שני סיפור מעדות אישית שלו,

מרן בעל איילת השחר מאוד החשיב את המבחנים לילדים הרכים בטענה שזה עושה רושם לשנים
רבות שהם רואים יהודי זקן מתעניין במה שלמדו,

והנה הוא היה באותם ימים רבה בחיידר שהגיע עם כל הכיתה שלו למבחן,

לפני שנכנסו עדיין באטובוס הוא לקח את הרמקול ואמר להם,

משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים, ונביאים מסרוה לאנשי
כנסת הגדולה. ילדים יקרים התורה נמסרת מדור לדור מהר סיני ע"י גדולי התורה וכעת ניכנס
יחד באימה ויראה למעמד הר סיני קטן משלנו,

ההתרגשות גדולה ועצומה, המבחן קל ומלא באהבת תורה והילדים עונים בבטחון ומרן מעריך
שבחים ללא גבול על הילדים,

אחר המבחן ניגש ילד ללחוץ למרן יד ולקבל ברכה,

ילד חמוד בוכה שהוא רוצה להיות כמו הרב שטיימן,

וילד אחר עונה לו שבשביל זה צריך ללמוד טון וחצי תורה והשלישי עונה שמלאן טלפים טון תורה
צריך, עד שמגיע ילד חכם ואומר שאם נדבר כאן על כמה טון לא נגיע גם לא לגרם ולכן נתחיל
מעכשיו והוא פורץ בקול גדול על החומר שנבחנו וכולם אחריו והמלמד מנגב דמעות מהטוהר של
לומדי התורה הקטנים שלו וליבו גדוש מהמעמד,

הילדים עולים לאטובוס עם מלמד אחר והמנהל, והוא שגר בבני ברק מתחיל ללכת לביתו, אך
צעד מספר פסיעות ואברך רץ אחריו ושואל האם הוא הרבה של הכתה !! כשענה בחיוב, שמע
שמרן מחפש אותו מהרגע שיצא,

הוא אץ רץ במדרגות ונכנס אל הקודש, מרן שמח מאוד לראות אותו, הוא חשש מאוד שמא לא
לימד נכון את הילדים ומרן מרגיע אותו שישב והוא מלמד יפה מאוד,

אחר שנרגע, מתנהלת השיחה כך (בערך ולפי דבריו של המלמד)

מרן : מי חוזר עם הילדים לחיידר ?

רבה : מלמד אחר והמנהל .

מרן : האם האשה יודעת שאתה כאן היום ?

רבה : בוודאי

מרן : זאת אומרת שהיא ממתינה לך ואתה מתעכב בגללי,

רבה : חלילה

מרן : יש כאן טלפון ובבקשה תגיד לה שאתה מאחר קצת בגללי .

רבה : בד"כ אני מגיע הרבה יותר מאוחר בגלל הנסיעות ,
 מרן : אך היום היא יודעת שאתה כאן ותקדים ואסור לגרום לה דאגה ולו לשנייה אחת ,
 רבה : מתקשר
 מרן : שכרייח שאתה משקיע בי זמן פרטי שלך
 רבה : אדרבה זכות שלי
 מרן : אם דיברתם על זכויותיי יש לי שתי בקשות ממך
 רבה : נעשה ונשמע
 מרן : מחייך .. נו כאיש אחד בלב אחד

מרן : יש 2 ילדים בכתה שלך , האחד שאלתי כך ואת השני כך , (מפרט השאלות)
 רבה : אכן , האם לא ענו נכון ?

מרן : ענו מצויין אך האם הבנת מי הילדים ?
 רבה : בוודאי

מרן : יוצא מהחזר וחוזר עם 200ש"ח ומגיש לרבה ואומר לו ,
 אני מבקש ממך שתעשה מבצע והילדים האלה יזכו בנעליים חדשות , ותעשה זאת בחכמה שלא ידעו כולם במה זכו , ולא להטעות ילדים אחרים שיחשבו שהם זוכים , גם בחסד רק אמת .
 רבה : אכן נעשה ונשמע .

מרן : שלא תחשוב שיש כאן רוח הקודש או דומה לזה , בד"כ ההורים מאוד מתרגשים שהילדים רואים יהודי זקן ומלבישים את הילדים בבגדי שבת היפים ובנעלי שבת והם באו עם נעליים קרועות .

רבה : בוכה ושואל כיצד אפשר לרכוש את המיזיה הזו של נושא בעול חברו ?
 מרן : נו הרי משלמים לך לשים לב לכל פרט וכי ראית נוהג במטוס שלא שם לב לכל מנורה אדומה שנדלקת !! שתדע שזה היינו אך היות ואתה והתלמיד באותו סירה ותלמיד שגלה מגלים רבו עמו וכל מה שקורה לתלמיד זה אחריות של הרב וכך מצליחים ,

רבה : מבקש ברכה להצלחה ,

מרן : אם לא קשה לך יש עוד בקשה אחת

רבה : בוודאי

מרן : מוריד את הראש ובוכה

תראה אני כבר זקן ואין אני יודע מה יהיה בעת דין וזהו פחד גדול ואין בי מצוות ואני מבקש ממך להיות לי לעזר בעניין ,

רבה : בהלם גמור ואומר חלילה, הרי לראש ישיבה יש את זכות איילת השחר והנהגת הדור ,

מרן : הלוואי ,

מרן : תראה אני מבקש ממך לעזור בנושא שזה על חשבון הזמן שלך ולכן אני אשלם לך כל חודש על הזמן הזה כפי טכום שתבקש ובל"י אשלם בלי עיכוב ובתנאי שאני יהיה כאן (הראש ישיבה מצביע על העולם הזה)

רבה : נעשה ונשמע

מרן : נו לפעמים קודם שומעים ואז עושים ולפעמים קודם עושים והכל תלוי אם זה רוחניות או גשמיות .

מרן : תראה יש ילד בכתה שלך שבעת ששואלים אותו ברבים הוא נלחץ ומתחיל לגמגם קשה , ואני מתחנן בפנייך שלא לבחון אותו ברבים כלל אלא תבחן אותו או בכתב או ביחיד ובתנאי

שיהיה בשכל שאחרים לא ישימו לב ואשלם לך על זה שאתה בודק המבחן על חשבון הזמן שלך

(בכתה זו בדק אין מבחן בכתב)

רבה : פורץ בבכי ואומר שלא יקח כסף ולמה הוא לא חשב על זה לבד !!

מרן : ילד שלא טוב לו או מתבייש זה דיני נפשות ממש

מרן : ילד שידוע שהתחשבו בו הוא ילד שיתחשב באחרים ויהיה מנעטש ובלי מענטש לא ניתן לגדול ,

מרן : מברך מעומק לב

הגענו להלוויה של מרן זי"ע . כזאת איבדנו רועה נאמן

הרב שלמה לוינשטיין

מאת: <i0527173271@gmail.com> ישראל הוצלר
 נשלח: יום רביעי 30 מאי 2018 23:15
 אל: undisclosed-recipients:
 נושא: Fwd: סיפור מדהים שמישהו פרסם

סיפור מדהים שמישהו פרסם:

בחור בבני ברק, למרבה הצער, עזב את היהדות ועבר לגור יחד עם בן דודו החילוני. למרבה הצער, העניינים הידרדרו והוא התארס עם בחורה לא יהודיה. בן דודו החילוני כעס ומאד הוטרד מהעניין אבל לא הצליח לשכנע אותו לבטל את האירוסין. בכל זאת, הוא הצליח לשכנע אותו שמכיון שהוא עכשיו מתנתק מהעם היהודי וממשפחתו, לפחות שילך היתה, ויגיד להוריו בשיחה פנים מול פנים מה התוכניות שלו. הבחור השתכנע והזמין את עצמו לשבת אצל הוריו לפי "התנאים שלו". הוא בילה את ליל השבת בעישון על המרפסת, וביום השבת שוב בילה על המרפסת עם האיפון שלו.

בשבת בצהריים אביו ניגש אליו והזמין אותו להצטרף לשיעור שהוא הולך אליו, אותו ימסור הרב אהרון לייב שטיינמן זצ"ל.

בצעד מפתיע, הבחור הסכים. אחרי השיעור הביא אותו אביו לרב שטיינמן להגיד שבת שלום, והודיע לגדול הדור שלמרבה הצער בנו אינו שומר שבת. הרב שטיינמן הביט בו ושאל, "כמה זמן אינך שומר שבת?". הבחור ענה, "שנתיים". "ובמשך הזמן הזה היה לך הרהור תשובה?" "כן, בערך ארבע פעמים". "ולמשך כמה זמן הרהרת בתשובה בכל אחת הפעמים?" "בערך 10 דקות". "אה, אז יוצא שלמשך 40 דקות במשך השנתיים האחרונות היית במצב של 'במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד', ועל כך אני מקנא בך. שבת שלום". הבחור הלך הביתה וחזר לדירה של בן דודו. המילים של הרב שטיינמן לא נתנו לו מנוח. הוא ביטל את האירוסין, ומשם העניינים התגלגלו, עד שכיום הוא ב"ה שומר תורה ומצוות.

שאלו אותו מה גרם לו ללכת לשיעור. הנה הוא מעשן ומשחק באיפון בשבת ר"ל והוא הלך לשיעור? הוא השיב שכשהיה בכיתה ד' בחיידר, הכיתה שלו הלכה להיבחן אצל הרב אהרון לייב שטיינמן. המלמד ביקש שהילדים יקבלו שאלות קלות, ואכן הרב שטיינמן שאל שאלות שכל ילד ידע. כל ילד, כשענה את תשובתו, קיבל סוכריה מהרב אהרון לייב. כשהגיע תורו של ילד זה הוא לא ידע את התשובה. הרב אהרון לייב שאל אותו שאלה קלה יותר. שוב לא ידע הילד לענות. משכך, גדול הדור שאל שאלה עוד יותר קלה ושוב לא ידע הילד. כשהסתיימה הבחינה, לכולם היתה סוכריה חוץ מהילד הזה. תוך שהילדים יצאו מהחדר ביראת כבוד, הרב אהרון לייב סימן לילד לגשת אליו. הוא אמר לו - "בתורה ובידישקייט אנחנו מקבלים שכר לפי המאמץ, לא לפי התוצאות. כל הילדים התאמצו לענות על שאלה אחת, ולכן הם קבלו סוכריה אחת. אבל אתה התאמצת ב-3 שאלות, ולכן אתה תקבל 3 סוכריות." ובחיוך, הושיט לילד 3 סוכריות!...

בלי וירוסים www.avast.com

במשרד הישיבה, עבד יהודי קשיש ור' צבי שמו. מידי יום ביום נפגשים היו למטה, ברחבת 'שערי יושר' שבכניסה לישיבת פוניבז'. לאחר סיום התפילה היה רבינו יורד במדרגות, ושם כבר המתין לו ר' צבי - שמתפקידו היה למסור לידינו את המכתבים האישיים שנשלחו מכל קצווי תבל

מרחן הגרא"מ שך זצוק"ל מושכנע את ר' צבי לא לפרוש מתפקידו, ושכנעו מיוחד לגר

את עצמו חסר תעסוקה ומדוכדך לאחר שיעזוב את משרתו - סביר להניח שדבריו לא היו פועלים את פעולתם... אבל מאחר שכרך את עצמו עמו בחדא מחתא, ומאחר והסביר כי אינו מציג בפניו שיקולים כלאחר יד - אלא לאחר ששקל אותם היטב ביחס לעצמו - נפלו דבריו על אוזן קשבה, והשיגו את המטרה המיוחלת...

וכאן בנותן טעם להוסיף ולספר, כי בכל בוקר ובוקר, לאחר תפילת שחרית, כשר' צבי דנן היה ממתין לרבינו במורד המדרגות בכדי למסור לו את חבילת המכתבים שהגיעו בעבורו לתיבת הדואר של הישיבה על שמו - היה רבינו נעצר להחליף עמו מספר מילים, ולעיתים היה מתבל את דבריו אף באיזו מילתא דבדיחותא קלה, והכל בכדי לרומם את רוחו של אותו יהודי יקר! כך למדו כל בני הישיבה, כי אפילו מי שראשו בשמים, וכל מחשבותיו בתורה וביראת ה' - יכול למצוא לעצמו זמן ומקום גם עבור הדברים הפעוטים ביותר, כגון: להעניק ליהודי פשוט את התחושה כי הינו ידיו הטוב ביותר!

כמוני כמוך...

ועוד דוגמא נוספת לנקודה זו, יכולים אנו למצוא במעשה הבא: מעשה היה במשפחה של גרי-צדק, שעלו ארצה מאמריקה - מאחר ובתם סבלה רבות בבית הספר מהצקות חוזרות ונשנות בשל מוצאה. דא עקא, שבבואם ארצה - היה מי שגילה את סוד מוצאם, ושוב חזר המעשה על עצמו: בבית הספר, בין החברות - החלו לועגים לילדה, אשר בשלב מסוים הודיעה נחרצות כי לא תשוב עוד לפקוד את בית הספר.

בשלב מסוים, הציע אי-מי להורים חסרי האונים כי יפנו עם בתם אל רבינו. אולי יוכל לדבר על ליבה ולשדל אותה כי תשנה את החלטתה. ההצעה התקבלה על דעתם של ההורים. ולאחר שהתקבלה הסכמתו של רבינו - הגיעו עם בתם אל ביתו.

כאשר נכנסה הילדה אל חדרו של רבינו, כולה נרגשת ונרעשת, פנה אליה ברוך ואמר לה: "בת, היודעת את מי אני?"

"כן!" - השיבה הילדה קצרות. "אתם הרב שך?"
חיוך של שביעות רצון הפציע על פניו של רבינו, אשר הגיב מיד ואמר: "נכון אמרת. אבל אני רוצה לספר לך משהו... דעי, כי גם אני גר!"

"אתם גרים?!" השתוממה הילדה, אולם רבינו הנהן בראשו, מיהר לשלוף מן הארון חומש, והציג בפני הילדה את הפסוק (דברים י', י"ט): "ואהבתם את הגר, כי גרים הייתם בארץ מצרים". "רואה

"ככם פגור יקיה" (במדבר ט"ו, ט"ז)

דוגמת מופת לעידוד מבית מדרשו של רבינו, דוגמא הממחישה היטב את העניין יכולים אני למצוא במעשה הנפלא הבא. אותו סיפר רבי מרדכי אוזבאנד שליט"א, וכך סיפר: במשרד הישיבה, עבד יהודי קשיש - ור' צבי שמו. זקן מופלג היה, לא רחוק מגילו של רבינו. 'שערי יושר' שבכניסה לישיבת פוניבז'. לאחר סיום התפילה - היה רבינו יורד במדרגות, ושם כבר המתין לו ר' צבי - שמתפקידו היה למסור לידינו את המכתבים האישיים שנשלחו מכל קצווי תבל.

מכתבים ללא כתובת מוגדרת, שהגיעו מכל העולם כאשר הם ממוענים אל 'הרב שך - ישראל', הועברו בקביעות ע"י פקידי הדואר למשרדי הישיבה, ואחד מתפקידיו של ר' צבי - היה למסור את המכתבים הללו לידינו של רבינו מידי יום ביומו.

פגישות הבוקר הקבועות הללו היו עלולות להיפסק, אילו היה ר' צבי - אשר גילו המתקדם כבר נתן כפי הנראה את אותותיו - מממש את כוונתו לפרוש מתפקידו...

ידידיו, חברים לעבודה, ועוד רבים אחרים - ניסו לשכנע אותו כי אין זה הגיוני לעזוב עבודת קבע עתירת-סיפוק לטובת שהות בין ארבעה כתלים שהגה לא נשמע ביניהם, אך האיש אטם אזנו מלשמוע. נראה היה כי הוא נחוש בדעתו לעזוב, ויהי מה.

כמעט ויצאה תכניתו של ר' צבי אל הפועל, אלמלא נכנס רבינו עצמו בעובי הקורה... בחכמה ובתבונה, פנה אליו רבינו באחד הימים כאשר נפגשו בקומת הכניסה. "מה שמעתי עליך, שאתה עומד לעזוב אותנו?" - פתח רבינו, ומיד המשיך:

"אומר לך את האמת... גם אני חשבתי לא פעם לעזוב... הרי גם אני כמוך, ישיש... גם כוחי אינו עמי כמו פעם... אבל אז חשבתי לעצמי: מה יהיה? מי יבקר אותי? בביתי אני אשב בודד, משועמם, בתוך בית ריק וחסר חברים... לא יהיה לי עם מי להחליף מילה, וזה יהיה מאוד לא נעים! במחשבה שניה, הבנתי שזו טעות. הבנתי שעלי להישאר בישיבה. ר' צבי, שמע לי: הישאר גם אתה בישיבה! כך יהיה לך טוב יותר, בדיוק כמוני!"

ואמנם, ר' צבי נשאר. בחכמתו עלה בידו של רבינו להעביר לו שדר שכיבד אותו, רומם את קרנו בעיני עצמו, וגרם לו למרות הכל - לעשות את הדבר הנכון לעשותו...

אילו היה רבינו מסביר לו ישירות כי אדם כמותו עלול למצוא

את? – הטעים רבינו – "כל היהודים קרויים גרים, ואני בכללם!"... לגופו של עניין, פעלו הדברים הפשוטים את פעולתם הברוכה, והילדה ניאותה לשוב אל ספסל הלימודים. אולם אנו, נתמקד דווקא בדרך בה בחר רבינו לעודד את רוחה של אותה גיורת... הוא לא ניסה להסביר לה כי עליה 'להתעלם' מההצקות החוזרות ונשנות... הוא גם לא ניסה להציג כביכול הקושי אינו קיים... הוא רק עשה דבר אחד: הוא רומם אותה! הוא החשיב אותה, ולימד אותה באמת כי מעלתה אינה פחותה ממעלתן של חברותיה! ואמנם, זו הדרך: כאשר אנו מרוממים את האדם הניצב מול הקושי – הרי שאנו מציידים אותו בכוחות שיאפשרו לו להתמודד ביתר שאת וביתר עוז, להתמודד – ולהצליח. לעומת זאת, כאשר אנו מנסים לגמד את הקשיים בפניהם הוא ניצב – אין סיכוי שנצליח לשכנע אותו בכך... לכל היותר יעלה בידינו להוכיח לו באותות ובמופתים כי הוא חלש וחדל-אישים, עד שאינו מצליח להתמודד עם קשיים פעוטים כל-כך... ובכן, גישה זו – אינה עשויה להביא תועלת, אלא נזק בלבד! מעשה נוסף מעין זה, אירע עם יתום שבור ורצוף, אשר בא לפני רבינו לבקש נחמה. רבינו, אשר לבו הרחימאי כאב את כאבו של כל יהודי באשר הוא – נענה ואמר ברוך לאותו יתום:

"ראה נא ילדי... בנעורי, סבלתי כל כך הרבה תלאות וצרות! את כל שנות ילדותי עשיתי הרחק מביתי, בעוני ובמחסור, עד שאפילו מזון לא היה לי די הצורך! ואילו עתה, עיניך הרואות... יש לי דירה רחבת ידיים, ואפילו מכונית!"... אין ספק בליבנו, ואפילו לא קל שבקלים, כי לא הדירה רחבת הידיים ולא המכונית המהודרת תפסו מקום כלשהו במחשבתו של רבינו... אין ספק בכך שהם לא העניקו לו אפילו קורטוב של אושר... אולם רבינו ידע היטב, כי בכדי לעודד את הילד היתום – יש לדבר עמו על פי מושגיו שלו... אילו היה אומר לו כי רבים הם היתומים, וכי כולם מתמודדים היטב – סביר להניח שהלה היה יוצא מלפניו בפחי נפש... אולם רבינו בפקחותו וברגישותו הרבה – ידע לומר את הדברים הנכונים... הוא ידע שלא לזלזל בקושי, ואף להעניק את ההרגשה כי מי כמוהו אשר חוה צער ומחסור בנעוריו – יכול להבין לליבו של העומד מולו... הוא ידע אף להעניק לילד היתום תקוה לאחרית טובה יותר – על פי מושגיו הנוכחיים, ואכן, עלתה בידו... מחדרו של רבינו – יצא היתום כשהוא מעודד ומחוזק, וחיוך אשר זה מכבר לא נראה על פניו – מפציע בזווית פיו! (מתוך 'אורחות חיים' על מרן הגרא"מ שך זצוק"ל)

יצאו החכמים מבית הכנסת לכיוון שכונת "תל ארזה" ופנו לעבר מצחצחי הנעליים. ויהי בראותם מרחוק קבוצה של חכמים ישישים בבגדי לבן, עטורי שיבה והוד, מיהרו הפרחחים וינוסו מן המקום מרוב יראה ואימה, כל עוד נפשם בקרבם...

מורן רבי יהודה צדקה זצוק"ל בטכסיסי מלחמה מיוחדים לשמירת קדושת השבת

התכוננו החכמים ועמדו לצאת השדה לקראת כלה, לקבל פני שבת מלכתא בפאתי הישוב, בשדות הפתוחים מחוץ לעיר (בשכ' "תל ארזה" של הימים ההם) כמנהג גורי האריז"ל ותלמידיהם מקדמת דנא. הרהיב רבינו ועצר בהם, ויקרא: "הנכם משתדלים, רבותי, להקביל פני שבת מלכתא בתכלית הידור, בכל הכוונות והיחודים... אבל מה נעשה

לאחינו פורצי גדרות בלב שכונה זו, שעדיין יושבים עם כניסת ש"ק ומצחצחים את הנעליים!! בואו ונצא לקראתם בעת הכנסת כלה, היא שבת מלכתא!"

שמעו הזקנים לקולו אף שהיה צעיר מהם בעשרות שנים. יצאו החכמים מבית הכנסת ושינו את מסלול הליכתם.

ספר רבי יהודה צדקה זצוק"ל

תחת שהיו פונים תמיד לקראת כלה, מערבה, לכיוון שכונת "תל ארזה", פנו הפעם מזרחה לעבר מצחצחי הנעליים. ויהי בראותם מרחוק קבוצה של חכמים ישישים בבגדי לבן, עטורי שיבה והוד, מיהרו הפרחחים וינוסו מן המקום מרוב יראה ואימה, כל עוד נפשם בקרבם...

פעולה נפלאה זו, אחת מני רבות, סימלה את דרכו המיוחדת של רבינו בענייני תוכחה ומחאה, מעולם לא התעסק במחאות בעלמא, כדי לצאת ידי חובה, אלא חיפש בחכמת ליבו אחרי תחבולות וטכסיסים, אשר יועילו כדי להפיק מן המחאה את התוצאה המבוקשת - ולגדור הפירצה.

נשמור שבת - והשבת תשמור עלינו

באחת מזרשותיו הפומביות על נושא שמירת השבת, קרא רבינו באמצע דבריו בהתרגשות רבה: "צאו וראו בליל שבת ברחובות ירושלים, ובבתים השומרים שבת קודש בכל עיר וישוב - כיצד המשפחות שמחות ועליזות, איך הוד שבת מלכתא חופף עליהן, כמה האנשים מאושרים ושמחים במתנה טובה זו."

"למרות הרדיפות והגזירות לבטל את השבת, שעברו על עם ישראל בכל התקופות, כידוע, לא די שהשבת לא נתבטלה, אלא עוד התחזקה פי כמה, בכל הדורות ידעו היטב, כי בשמירתה אנחנו שמורים, ובלעדיה הם אבודים חס וחלילה".

(מתוך 'זואת ליהודה')

"איש מקִשֵׁש עֲצִים בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת" (במדבר ט"ז, ל"ב)

לפני שנים, בימים שעוד טרם שררו כאן חוקי - עזר עירוניים, כפי שיש בימינו, ביום שבת קודש אחר הצהריים היו רואים ברחובות הראשיים של ירושלים (רחוב "יפו", וכדו') מחזה נורא ואיום: מכוניות נוסעות, חנויות פתוחות, בתי קפה ומסעדות ודוכני רוכלים - ממש כמו בימות החול.

ויהודים כואבים יצאו והפגינו נגד מחללי שבת. והמכות האכזריות שספגו מידי השוטרים הבריטים והערבים, שהוסתו ע"י הפורצים החילונים, היו לבלי נשוא. באותו זמן נדברו גם תלמידי "פורת יוסף" ביניהם, ורבינו זלה"ה בראשם, לעשות פעולה ומחאה לריסון מחללי שבת - אבל! בדרכי נועם!

זוגות זוגות יצאו הצעירים בשעות אחה"צ ונעמדו ליד הרוכלים הכושים, מוכרי הפירות והפיצוחים ("חמלאה מלאנד" ו"קסטיניא"). כל איש יהודי שניגש לקנות, הזכירו לו בנימוס "שבת היום!" שבת היום!" והלה בראותו לפניו בחורים נעימי הליכות, במלבושים נאים ופנים מסבירות, אומרים בניחותא "שבת היום!" - נתמלא בושה ונסוג לאחוריו. לא קנה.

הרוכלים ניסו להתלונן עליהם בפני השוטרים הבריטים, שעמדו מן הצד. אך השוטרים השיבו כי זכותם של הבחורים לדבר, ואם אינם צועקים או מתקוטטים - אין לשוטרים שום סיבה לעכב אותם. קרה פעם שאחד הרוכלים הכושים פרץ בבכי: במשך כל השבוע חיכה ליום זה, להתפרנס ממנו, והנה מפריעים לו! ניגש אליו רבינו זלה"ה ואמר: "המתן עד הערב, ואני אמכור לך תוך שעה קלה את כל מרכולתך... אם לא תימכר הסחורה תוך חצי שעה, אקנה בעצמי מידך את הכל..."

אמר ועשה. כיון שירד הלילה, אחרי יציאת השבת, מכר בדקות ספורות את כל ה"סחורה" של הרוכל...

ראוני נערים ונחבאו

הדבר היה בשנת הת"ש. ביום השישי לפנות ערב, יצא רבינו מביתו להתפלל "קבלת שבת" בבית הכנסת בשכונת הבוכרים. בדרכו ראה ברחוב הראשי של השכונה, רחוב דוד, את מצחצחי הנעליים שעדיין יושבים על גבי שרפרפיהם ועושים מלאכתם - למרות השעה המאוחרת - ולבו נתחמץ בקרבו.

עמד וחשב לעצמו: אם אגש ואוכיחם בפטטות: "אחים, השבת קרבה ובאה", מי ישמע לקולי?! לפתע נצנץ במחשבתו רעיון מקורי ביותר, וכדרכו בקודש, הסמיק מיד מעשה למחשבה. הלך בזריזות לבית הכנסת ע"ש "אברהמוף", שם התאספו עשרות ישישים חכמי סודות ורזים, משיבת המקובלים, אשר נהגו ללבוש לכבוד ש"ק בגדי לבן ומראה הוד נסוך על פניהם כמלאכי השרת. באותה שעה

וַיִּנְיָאוּ אֱלֹהֵי דַמְחַרְיָ כִּי לֹא כֹרֵם מִהּ יִצְרֶה אִלֹּ (א, אר).

קשה, הרי אמרו אונקטיוס אפיפיגו אבא אבא הנולד קשה (רמא אלא ד) ?
 אמר רבי יצחק יואל גיפס BS, שנוי סידר. האיסור אונקטיוס אפיפיגו, הוסיף
 חפני שמואלים שמו יתום (במקור שם דמחא), נכסן הרי לא יצא מה
 אונקטיוס.

ואם כן הוסיף הפוסק "וַיִּנְיָאוּ אֱלֹהֵי דַמְחַרְיָ", ואם גמל אין הוסיף
 יבואים אצלו אלא קשה, אך כרגע כי לא כורם מיה יצרה אר..

~ ועשו לכם ציצית .. הכתוב פירש גבלה (טו, לח).
 סיפור רבי יוסף דוד סאלובייצ'יק צ"ל ראש ישיבה דמינסק, שקיימנו של מין
 החפץ חיים צ"ל, אבד בגור מלכות. גר ועילוי, שמעמנו היגר מחסידי
 רדזין. ופמנהגם, אגש אל הוא ציצית עם חוטי גבלה.
 לקראת סוף הזמן, קרא הח"ה לבאור ורמב"ו, שרצונו הוא שיצטרף הזמן
 הקדש לשיבת אברהם. כשנודע הפקדי אברורים, נכנסה משלחה אל הח"ה,
 ושאלוהו מנוצח רוצה הרב שבאור מלכות ככה יעצק את השיבה?
 עניו ארם הח"ה, שאמרי המפלה היחין שכתבו הח"ה אל האלי-קטן
 אגש דודי, אלי-קטן חזרה ללא גבלה, שלא כמנהג אבותיו.
 "אני רוצה חלילה שהשיבה אל גבורה גשר לעדור ממנהג אבותי".

מעשה בשני אחים, שבילדותם ביקש אחד מאחיו שכאשר קם בבוקר ללימודים יעירונו, אחיו עשה כבקשתו, ובבוקר התחיל להעיר את אחיו הישן. אבל מיום ליום ראה שהמלאכה קשה מדי בעבורו, שזמן רב לוקח לו כדי להצליח להעירו, ומשום כן חשב על רעיון, לקחת את חוטי הציצית שלבוש בהם ולהכניסם באוזנו של אחיו הישן, וזה בוודאי יגרום לו להתעורר. ובאמת כן עשה, ובתוך רגע אחד אחיו התעורר משנתו. יום אחד נכנס האב לחדרם, וכשראה כן התעורר לחשוב אולי יש איסור בדבר, שאסור להשתמש בחוטי הציצית, כיון שהציצית היא מצווה, ממילא אסור להשתמש בה שום תשמיש. ובאמת שזוהי הלכה מפורשת בשו"ע (סימן כ"א סעיף א') שכתב, "חוטי ציצית שנפסקו, יכול לזרקן לאשפה וכו'. אבל כל זמן שהם קבועים בטלית, אסור להשתמש בהם כגון לקשור בהם שום דבר וכיוצא בזה, משום בזוי מצווה". ובמשנה ברורה (סק"ד) הוסיף וכתב, "כל זמן שהם קבועים בטלית אסור להשתמש בהם, אפילו אם אין לבוש עתה בהטלית, ואפילו בלילה כיון שהוא עומד ללבישה ולצאת בהציצית ידי מצות ציצית וכו'". מבואר בזה שיש איסור להשתמש בחוטי הציצית, כיון שהציצית היא מצווה, ממילא כשמשמש בחוטים לתשמישים אחרים זה נחשב כביזוי מצווה, ולכן אסור להשתמש בזה שום תשמיש. ולפי זה צריך להיות שאסור להעיר אדם על ידי חוטי הציצית, שזה נחשב ביזוי למצוות ציצית בכך שמשמש בציצית לצרכים אחרים.

אלא ששמעתי על מרן הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל, שבתקופה שהיה משגיח בכפר חסידים, היה לפני התפילה בבוקר נכנס לחדרים של הבחורים כדי לעוררם לתפילה, וכאשר ראה שבחור לא התעורר היה מעוררו על ידי הציצית, הוא היה נוגע בציציותיו באוזנו של הבחור שהיה מתעורר מיד. ועיין בזה בהקדמה לספר "לב אליהו" (עמוד 68, בהוצאה החדשה) שסיפר על כך בהרחבה, ושמעתי גם מאחד מתלמידי הישיבה מאותה תקופה, שהצביע על אוזנו ואמר "אוזן זו זכתה שיכנס בה ציציותיו של ר' אליהו לאפיאן".

ולכאורה יש לעיין בזה מהו ההתר בזה, הרי אסור להשתמש בחוטי הציצית שום תשמיש משום ביזוי מצווה.

אבל באמת שמעתי מהגר"נ קרליץ שליט"א, שכל האיסור להשתמש בציצית, זהו דווקא כשמשמש בזה תשמיש של חול, שזה מוגדר כביזוי למצווה ואסור. אבל אם משמש בחוטי הציצית תשמיש של מצווה מותר.

וממילא לפי זה בוודאי שמותר להעיר אדם לתפילה על ידי הציצית, שזה נחשב כדבר מצווה, ומותר להשתמש בחוטים לצורך מצווה.

והביא רמז לזה מהגמרא במנחות (דף מ"ד א') שמובא מעשה באדם אחד שרצה לעבור עבירה, ובאו ארבע ציציותיו וטפחו לו על פניו, וזה גרם לו שנמנע מהעבירה. רואים מזה שאין איסור במה שהציצית טפחה

תורה
פוק סקרא

זְכוּת מְצוֹת צִיצִית

מסתבר, שהסוסים בהם נהג, טובים היו ממנו. שכן לאחר מחשבה נמלך העגלון בלבו והחליט לוותר על כל הטירחה. מוטב יעשה דרכו לביתו, והיהודי יישאר במקום לבדו, אלא אם כן יחליט בסופו של דבר ללכת גם בלא טלית כשרה.

וכך נותר מיודענו במקום. גם את הלילה עשה במקומו תחת האילן, אך הוא לא חשב לרגע לסגת מהחלטתו: זו ההלכה, שקיבל על עצמו, ולמענה הוא מוכן אף למסור את נפשו. יום חלף וגם יומיים, האוכל המועט שבצקלונו תם, וכמעט שכלתה נשמתו. ביום השלישי חלפו לידו עגלה ובה יהודים הנוסעים לילנא, בשארית כוחותיו קרא להם לעצור, והם עצרו תחתם בבהלה.

חיזור כמת עמד במקומו, ללא נייע. הנוסעים חששו, שמא אירע לו דבר מה. ירדו מהעגלה והביטו בו. 'טלית כשרה', הייתה בקשתו היחידה של האיש. אחד הנוסעים פתח את קישורי תרמילו, שלף מתוכה ציצית כשרה שהניחה את דעתו של ההלך. ר' משה לבש את הטלית לגופו, וניאות לעלות על העגלה הנוסעת לעירו. לאשתו, שציפתה בכיליון עיניים למשכורתו של בעלה אחר שישה חודשי היעדרות, לא גילה ר' משה דבר מכל שאירע. 'נגנב' הסכים לומר, ולא יסף. וזו הייתה אכן האמת לאמיתה...

שנים אחדות חלפו, ולר' משה הגיעה הידיעה המעציבה: אחיו, ר' יצחק, **חולה אנוש, והוא עושה את שעותיו האחרונות בעולם הזה.** מיד אץ לאתר עגלה, שתביאהו לבית אחיו. בהגיעו, כבר שהו אנשי 'החברא קדישא' לצד מיטת החולה. פרט לנשימותיו החלושות, לא נראה כל קשר בינו לבין החיים.

ר' משה עמד למראשותיו רגע ושניים, לאחר מכן פנה לסובבים בבקשה, כי יצאו מן החדר. הבקשה, המוזרה אמנם, התקבלה. אנשי 'החברא קדישא', התלמידים ובני המשפחה יצאו מן החדר, תמהים, מה מבקש האח לומר לחולה ברגעיו האחרונים.

ר' משה פנה לקרן זוית והתייפח בתפילה: "ריבונו של עולם", זעק במר, "הורית בתורתך על מצוות ציצית, ואני קיימתיה כהלכתה בכל מאודי ובכל נפשי: מסרתי את כל כספי כדי לקיימה, אף שידעתי, כי בכך גוזר אני עלי ועל משפחתי חיי רעב. כמעט ומסרתי עליה את נפשי, כאשר כפסע היה ביני ובין מיתה ברעב ובצמא על אם הדרך".

"מצווה נוספת יש בתורתך, מבשרך אל תתעלם. הריני מוסר את שכר המצווה לאחי, תעמוד מצווה זו, שקיימתיה במסירות נפש, לזכותו, ותשלח לו רפואה שלמה מן השמיים". בסיימו לא השתהה רגע נוסף בחדר.

ר' משה חש החוצה ולבני המשפחה שנכנסו, התגלתה עובדה מפליאה: פני החולה העלו סומק, אגלי זיעה השתקפו על מצחו הקודח ועיניו נפקחו לרווחה. "מים" זעקו אלו, "הביאו את הרופא", זעקו אחרים. בחסות ההמולה חמק ר' משה מהבית.

כעבור ימים אחדים קם ר' יצחק ממיטת חוליו, בריא ושלם ללא זכר ממחלתו. **מאז חי חמש עשרה שנים נוספות, שבהן לא נזקק לפקוד את חדרו של הרופא ולו פעם אחת. בזכות מצוות ציצית, שאחיו מסר את נפשו עליה...** (מעובד מתוך ניצוצות).

מתוך תלמידיו הרבים של הגאון רבי אליהו מוילנא, בלטו שניים: היו אלו האחים רבי משה ורבי יצחק אשכנזי. שניהם נודעו כבחירי תלמידיו של הגאון, ור' משה אף התפרנס בזכות הספר אותו חיבר, 'ברית עולם', שנודע כספר עמוק בחכמת הקבלה.

ביום מן הימים, החליט ר' משה, כי יקבל עליו הלכה כלשהי, שאותה יקפיד לקיים בכל עת ובכל מצב, לכל פרטיה ודקדוקיה, ואפילו אם המחיר לכך יהא כרוך במסירות נפש. לאחר מחשבה, גמר בדעתו, כי ההלכה, שהוא מקבל על עצמו היא **שלא ללכת ד' אמות בלא ציצית.**

מאז, הקפיד שלא להתהלך רגע אחד ללא ציצית, והציצית – מהודרת תהיה בתכלית ההידור. ממון רב, השקיע במצווה זו, ואף כאשר נדרשו לכך מאמצים רבים – לא הביט כלל על הקושי ויידבר. הדברים הגיעו לשיא, כאשר נאלץ למסור לשם כך את כספו, והוא עשה זאת בשמחה וללא כל פקפוק.

וכך היה המעשה: היה זה כאשר ר' משה עשה את דרכו לביתו, לאחר ששב מהכפר, שבו שימש כמלמד. הפעם האחרונה שבה עשה את הדרך הזו, הייתה לפני חצי שנה. מאז ועד עתה במשך כל התקופה לא פקד את ביתו ואת בני משפחתו. השמש עמדה ברום השמים, זמן 'מנחה גדולה' הגיע. הורה לעגלון, כי יעצור את הסוסים ממרוצם, והוא נעמד בצד הדרך לתפילת מנחה.

עודו עומד בתפילה, גופו מתנועע בלהט, והנה נתפסו ציציותיו בענפי אילן. הניסיון לחלץ את חוטי הציצית המסובכים מן העץ לא עלה יפה, ואחד החוטים נתלש מחבריו. ר' משה ידע: ללא ציצית כשרה – אין הוא זז מכאן ולו כדי צעד. אולם, המקום שבו עמד, נחשב כמקום סכנה, ואף בלא ציצית הוא רשאי להסתלק משם – אך הוא לא יקל ראש לרגע במצווה, שקיבל על עצמו, ואשר לקיומה מוכן הוא למסור את כל מאודו ואף את נפשו.

הוא פנה אל העגלון ואמר: "ראה, ציצית טליתי נפסקה, ועתה איני יכול לזוז מכאן. אולי תואיל להיכנס לעיירה הקרובה, והבא משם 'טלית קטן' שציציותיה כשרות?" העגלון מילא את פיו צחוק: 'יצאת מדעתך?' שאל בלעג, 'לחזור מרחק של שעתיים והכל כדי להביא טלית בד? עלה על העגלה וסע לביתך, שם תוכל להתעטף בטליתות רבות, ככל שתאווה נפשך...'

חילופי הדברים נמשכו עוד זמן רב, עד כי פקעה סבלנותו של העגלון, והוא איים להמשיך בדרכו בגפו. סוף דבר, לאחר התמקחיות ושידולים, מסר ר' משה לעגלון את צרור כספו, כדי שהלה יאות להביא עמו מהעיירה הקרובה טלית חדשה. הצרור, אגב, הכיל את כל כספו של ר' משה. המשכורת שאותה קיבל בעד עבודתו משך כל מחצית השנה האחרונה, ואשר בה התכוון להאכיל את ילדיו ובני ביתו בכל התקופה הבאה...

העגלון, מופתע מהסכום העצום המונח בחיקו, ואשר אותו לא ישתכר גם במאמץ של חודשי עבודה רצופים, לא ידע את נפשו משמחה: סכום כה גדול, והכול בשל חומרה טיפשית ובלתי מוסברת. מימיו לא נתקל בחסר דעה שכזה, שימסור לו את כל כספו תמורת שליחות קלה שכזו...

הוא לא פקסדוהו

התשובה
16-10

הוא שכב באחד מאגפיה של המחלקה הפנימית במרכז הרפואי איכילוב בתל-אביב. חדר אחד לפני החדר שבו החלים אחד מבני משפחתי מניתוח קשה. איש צנום, בשנות השישים או השבעים לחייו, שהשיבה כבר זרקה בשערות ראשו וזקנו הדליל.

בתחילה היו אלה פניו החיוורות ושתי עיניו הגדולות, הבהות, שגרמו לי למקד בו מבט ממושך, ככל שרק נתאפשר לי באותו הרף-עין שבו חלפתי מול מפתן חדרו, בדרכי לחדר הסמוך.

אולם בביקורי הבאים ובהצצות החטופות שנלוו להם, הבחנתי בשני דברים נוספים אשר הגבירו עוד יותר את תשומת-ליבי אליו:

האחד, תמיד - אבל תמיד! - ראיתיו מדבר באוזני מי שעמד ליד מיטתו או שהה אותה שעה בחדרו. רופא, אחות, עובד תחזוקה, או קרוב משפחה מזדמן של השכן לחדר - תמיד הוא היה זה שדיבר והאחר שותק ומקשיב. את צליל דבריו אפשר היה לשמוע היטב עד למסדרון. הוא ליווה את מילותיו בתנועות ידיים נלהבות, כאילו תיאר מאורע מסעיר שהתרחש זה עתה.

והדבר השני, מעל לפיג'מת הפסים האחידה שלבש כמו כל יתר החולים, עטה טלית-קטן גדולה במיוחד, צהובה מיושן, שהבליטה עוד יותר את מימדי גופו הכחוש.

בליבי פנימה ידעתי כי זו רק שאלה של זמן עד אשר יבחין בי ויפתח גם עמי בשיחה. לא טעיתי.

היה זה יום אחד בלבד לפני תום אשפוזו של בן משפחתי. באופן חריג ביותר, הפעם לא עמד איש ליד מיטתו והחדר כולו היה ריק מחולים ומבקרים. הוא ישב-שכב על מיטתו, ברגליים מסוכלות, ובהה נכחו בחלל החדר, מפליג בהרהורי.

משחלפתי ליד חדרו ונעצתי בו בפעם המי-יודע-כמה את עיני הסקרניות, קלט אותן מיד. למעשה, עד היום לא ברור לי אם אמנם, כפי שנדמה היה לי באותו רגע, היה זה הוא אשר סימן לי בתנועת אצבע מזמינה או שמא היו אלה עיניו המבקשות שמשכו אותי פנימה אל תוך החדר.

כך או כך, עד מהרה מצאתי עצמי עומד ליד מיטתו וממלא את תפקיד המקשיב למספר הבלתי-נלאה.

"קוראים לי דניאל ב", פתח והציג עצמו. בטרם הספקתי אף אני להציג את עצמי, המשיך מיד בדבריו. "אתה בטח שואל את עצמך מדוע אני לובש את הציצית הגדולה הזו מעל לבגדי", אמר, ספק בשאלה ספק בקביעה. גם הפעם לא המתין למוצא פי. באותו רגע ממש נראה היה כאילו הוא עובר לעולם אחר וכי גם אם הייתי עוזב את החדר היה ממשיך ומפליג, באין משים, בסיפורו.

"נער צעיר הייתי לפני פרוץ מלחמת-העולם השנייה. גדלתי בבית חסידי באחת ממדינות מרכז אירופה. בהיותי כבן חמש-עשרה שלחו

להגיע למקום יישוב ולהשיג מזון ושתייה.

"פתאום שמענו קולות הולכים וקרבים לעברנו. על-פי הקולות הבנו כי מדובר בכוחות צבא ושמתנו לא ידעה קץ. הנה סוף-סוף נחולץ ונועבר למקום מבטחים. אלא שמהר מאוד הובררה לנו טעותנו המרה. אלה לא היו 'כוחותינו', אלא חיילי האוייב הרוסי.

"כידוע, חיילים שנפלו בשבי במלחמת-העולם לא זכו לתנאים משופרים, וזאת כלשון המעטה. באופן טבעי נתקפנו חרדה עמוקה. אני עצמי הייתי שרוי במצב של חולשה ותשישות, כשהובאתי ביחד עם שאר חבריי אל המפקדה הקרובה של הצבא הרוסי. התכוננו נפשית לגרוע מכול - חקירות, עינויים ואולי אפילו הוצאה להורג.

"עם הגעתנו למפקדה הובאנו תחילה לבדיקה אצל רופא. הייתי במתח נוראי מן הבדיקה, בזוכרי מה יש מתחת לכותונתי. ידעתי שהרוסים אינם חובבי יהודים ואינם אוהבים חיילים המשרתים בשורות האוייב. יכולתי רק לשער כיצד הם יגיבו לחיבור שני הדברים יחד - גם יהודי וגם לוחם לצד הגרמנים.

"השתהיתי במכוון ונקטתי כל סוג של תחבולה כדי לדחות את מפגשי עם הרופא. לבסוף היה הדבר בלתי נמנע. כשהגיע תורי להיבדק, חשתי כאילו ליבי עומד להתפליץ. הצטוויתי לפשוט את הכותונת ואז נתגלתה הציצית. קיוויתי שהרופא לא ראה מימיו ציצית ולא ידע מהי.

"אולם במהרה הסתבר לי שטעיתי. הרופא ידע גם ידע. הוא נעץ בה מבטים בוחנים ואף מישש את הציציות באצבעותיו. ליבי הלם כקורנס. לפתע הביט הרופא היישר לתוך עיני ואמר לי, כמעט זעק, 'שמע ישראל!'. מעוצמת ההלם והתדהמה חשתי סחרחורת חריפה. כל החדר כמו חג סביבי.

"כעבור שניות התאוששתי. הבנתי שזו דרכו לספר לי כי גם הוא יהודי וכי כל רע לא יאונה לי. נעניתי לו בניד ראש קל ודמעות נקשרו בעיניי. הבחנתי בבירור בלחות שהציפה גם את עיניי.

"מאותו רגע והלאה נטל אותי הרופא תחת חסותו. בעזרת קשריו הטובים עם הצמרת הפיקודית, הצליח לשכנע את יתר החיילים שלא לנגוע בי לרעה. הוא אף דאג לי לאספקה סדירה של תרופות סולפה, שכידוע באותו זמן היו עדיין חדשות ולא ניתנו לכל אחד, וודאי לא לשבויי מלחמה. בזכותו, למעשה, נותרתי בחיים."

בנקודה זו, כך נראה, שב דניאל ב' חזרה לקרקע המציאות. פתאום כאילו נזכר שאני עומד מולו ומאזין לו. הוא חיך אליי מאוזן לאוזן ואמר: "כעת אתה מבין? מאז ועד היום מקפיד הנני ללבוש את הציצית מעל לכל בגדיי. לא חשוב קיץ או חורף; בבית, ברחוב או כאן במיטה - תמיד הציצית מלמעלה. שכולם יראו! בכך אני מקיים כעין נדר שנדרתי בליבי, לספר את סיפורי זה באוזני כל מי שאפגוש ושיסכים להקשיב לי..."

אותי הוריי ללמוד מקצוע. זמן קצר לאחר מכן כבר עזבתי את הבית ויצאתי לעבוד במקצוע שרכשתי, כדי לסייע בפרנסת המשפחה.

"את מרבית ימי עשיתי הרחק מהבית ורק מזמן לזמן חזרתי אליו לביקורים קצרים. בכל פעם מחדש, בצאתי מהבית, היה אבי ז"ל נוהג ללוותני ככרת-דרך ולהשמיע באוזניי דברי חיווק ועידוד. 'השגה על עצמך, דניאל', היה אומר. 'התרחק מחברה רעה ושמור על יהדותך. אל תימשך אחר מראות העיניים ואחר הבלי הלב, שהם הזויים ונפסדים. לך כדרך התורה למען נרוה ממך אני ואמך רוב נחת'. כך, באלו המילים פחות-ארייות, בכל פעם ופעם.

"קשיים רבים ולא-מעט הרפתקאות עבררעליי, אך בחסדי ה' עברתי את כולם בשלום ואף נותרתי דבק ביהדותי, נאמן למורשת אבותיי.

"זמן מה לאחר פרוץ המלחמה גויסתי לצבא ההונגרי, שבמשך תקופה מסויימת היה כפוף לגרמניה הנאצית וסייע לה במלחמתה נגד צבאות הברית. גם בהיותי חייל בצבא השתדלתי בכל מאודי לשמור על אורח חיים יהודי. לא תמיד הדבר עלה בידיי.

"אולם הייתה מצווה אחת שבגלל הקלות היחסית לשמור עליה, השתדלתי באופן מיוחד לקיימה - מצוות ציצית. כל שהיה עליי לעשות הוא ללבוש את הציצית מתחת לבגדיי, בלי שאיש ידע על כך אפילו. מה אומר לך? פעמים רבות ראיתי את המוות מול עיניי, ובכל פעם ופעם נשאתי בליבי תפילה לה' - וניצלתי. תמיד עברה בי המחשבה כי הציצית היא שמגינה עליי.

"אך הייתה גם פעם אחת שבה חשתי כי הציצית דווקא מסכנת אותי. היה זה לקראת סוף המלחמה. עם התקרבות כוחות הצבא הרוסי, לחמתי ממש בקו החזית. באותה עת שרר כפור עז ביותר ושלגים כבדים ירדו באזור שבו נלחמנו.

"פלוגתנו נחלה מפלה אחרי מפלה, עד כי לא נותר ממנה הרבה. יום אחד נשארנו אני וקומץ קטן של חיילים, מבודדים לגמרי בתוך מערת קרה קטנה בלפי אזור מושלג, ללא מזון, מים וציוד מתאים. לצאת החוצה לא יכולנו, בגלל הסערה המשתוללת. ומצד שני, גם הישארות ממושכת מדי בתוך המערה הייתה כרוכה בסכנת חיים. בשלב מסויים ידענו כי אנו מוכרחים

שלם
16-58

כתב ה'אלשיך' הק' (פסוק לט) שיש השואלים, איך תאמר אלי שבראותי הציצית אזכור את כל מצוות ה', הרי הנני לובש ציצית בכל יום, ואף רואה אותי, ואינני נזכר כלל ממצוות ה', תשובתו במשל שנהגו עלמא כשרצים לזכור איזה דבר - קושרים חוט על אחד מאצבעותיהם לבל יישכח מהם דבר זה, פעם אירע שקשר אחד חוט סביב אצבעו בלא שום כוונת זכרון איזה דבר, כעבור זמן - כשעדיין היה החוט קשור על אצבעו, הוצרך הלה לזכור איזה דבר ושכחו, ויתמה ויאמר, היאך אפשר שאינני זוכר מאומה, ומדוע אין סגולת החוט מועילה לי לזכור, ויענו לו אנשים חכמים, מה אתה נאנח, וכי החוט מזכיר לו לאדם כסגולה, ומכיוון שבעת כריכת החוט לא חשבת באיזה דבר - שעבור זה הינך כורך את החוט, היאך תרצה שיזכירך החוט...

כיוצא בו ממש הוא ענין הציצית, הלובשו על מנת לזכור את מצוות ה' - אכן זכור יזכרם על ידי ההבטה בציצית, אך אם לובשו כמצוות אנשים מלומדה, שאינו יודע בעת הלבישה על מה ולמה לובשם, מה יזכירנו הציצית. וזהו פירוש הכתוב והיה לכם לציצית אם בעת הלבישה תלבשו אותו כדי להציץ בו ולזכור את מצוות ה', אז וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה'.

כוח הציצית גדול הוא ונשגב, ויש בו כדי לעורר את האדם לשמירת התורה והמצוות, וכפי הידוע מחז"ל על יהודי שניצל מעוונות חמורים מאד בזכות מצוות הציצית.

מעשה שהיה באחד מחסידיו של הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע שהיה לו בן יחיד. ויהי היום, והבן נתפס בו שת היצר, והחליט לישא לו לאשה בת ניכר רח"ל. כראות האב כי כן, השליך את בנו מביתו והתאבל עליו מרות. אך משעבר האב בשוק וראה היאך שבנו יחידו חובק אשפתות ואין לו מה יאכל, נכמרו רחמי האב על הבן, ואמר לו, בני יקירי, חזור אל ביתנו, ואתן לך כל מאוויר, ובלבד שתעזוב את רצונך להינשא לאותה נכרית, אך הבן התעקש ואמר, אמשיך להתגולל בחוצות קריה ובלבד שאנשא לאותה ריבה.

בצר לו פנה האב אל רבו המהרי"ד וסיפר לו מאי דהוה, ציווהו המהרי"ד שיביא אליו את הבן. שב האב אל בנו ואמר לו, בא נא עמדי אל הרבי הקדוש. הסכים הבן ואף הבטיח כי ישמע לקול הרבי בכל ענין שהוא - מלבד אם יצוהו שלא להינשא לנכרית, כי לזאת לא ישמע אליו. בהגיעם אל מול פני הקודש החל המהרי"ד לדבר עמו על דא ועל הא, על עיסוקו והליכותיו. ותוך כדי השיחה נענה הבן ואמר, רבי, דע שהולך אנכי להינשא אל אותה נכרית. אמר לו הרבי אכן לא אמנע זאת ממך, ואף אומר אני שעל אביך להשתתף ב'שמחת' הנישואין, אלא אבקשך - כמו שאמרת שתקיים כל אשר אצווך מלבד ענין הנישואין, בקשה קטנה לי אליך - שתלבש ציצית תחת בגדיך בעת הנישואין. סבר הבחור וקיבל. לאידך, האב הזדעזע לשמע הוראת הקודש שעליו להשתתף באותו נישואין למגינת לבבו, אך קיבל עליו את הדין.

בהגיע מועד החתונה, בא אותו בחור בחברת כל הגויים והפריצים הרשעים לחוג את נישואיו, והמה השקוהו יין לרוב כדרכם, לאחר זמן מה החל היין לבעור בקרבו, הסיר ה'חתן' מעליו את בגדיו העליונים לרוב החום. ומיד הציצו חוטי הציצית לעין כל, כראות הרשעים כי כן, מיד החלו לשאוג עליו, הכי רימיתנו לומר שעזבת דת יהודית והנה רואים אנו שעדיין נשאת נאמן למורשתך, והפליאו בו מכות רצח, עד שאם לא היה אביו עומד על אתר ומצילם מידיהם בחירוף נפש, לא היה נשאר בין החיים כלל.

אז ה' פסקו ספרו

61-6

והיה לכם לציצית וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' וגו'.

כבר היקשו המפרשים (עיין כאן בכלי יקר) איך יזכור את כל מצות ה' על ידי שיסתכל בחוט של תכלת.

ורש"י פירש כי מנין גימטריא של 'ציצית' הוא שש מאות, ושמונה חוטים וחמשה קשרים, הרי תרי"ג.

וזה עדיין קשה כי מי הוא שרואה את הציצית ותיכף חושב מחשבות ומחשב חשבונות כמה עולה מנינה עם החוטין והקשרים.

והנה חכמינו הקדושים אמרו (מנחות מג:): 'היה ר' מאיר אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין? מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד'.

וגם זה רחוק מאד להבינו שעל ידי ראיית התכלת, כבר יקיש בדעתו לים שצבעו תכלת ותיכף יזכר ברקיע וממנו יגיע במחשבתו עד כסא הכבוד.

(ב) עוד אמרו במסכת מנחות (שם): 'רשב"י אומר כל הזריז במצוה זו זוכה ומקבל פני שכינה. כתיב הכא: וראיתם 'אותו', וכתיב התם: את ה' אלקיך תירא ו'אותו' תעבוד'.

ובמדרש מבואר יותר (מדרש תהלים מזמור צ): 'אמר ר' חזקיה בזמן שישראל מתכסין בציצית, לא יהיו סבורין שמא תכלת הן לובשין, אלא כך יהיו ישראל מסתכלין בציצית כאילו הדר שכינה עליהן, שנאמר וראיתם אותו (במדבר טו לט), אותם לא נאמר, אלא אותו - להקב"ה'.

הרי שעל ידי מצות ציצית אפשר לזכות לראות 'אותו' הינו אותו יתברך. וצריך ביאור כיצד, וביותר שמקרא מלא דיבר הכתוב: "כי

לא יראני האדם וחי", הרי שאי אפשר לראותו, ונראין הכתובין כסותרין זה את זה.

ויש לומר בהקדים דברי רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' ז') שעל ידי מצות ציצית, האדם ניצול מעצת הנחש, מנשואין של רשע, מבחי' ניאוף. כי ציצית שמירה לניאוף, כמובא בתיקונים (תיקון י"ח) ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם (בראשית ט'), זה בחי' ציצית. וערות אביהם לא ראו, כי ציצית מכסה על עריין. אבל חם דהוא יצר הרע, דמחמם גופיה דבר נש בעבירה, ההוא ארור, כמו שכתוב (שם) ארור כנען, כמו שכתוב (בראשית ג') ארור אתה מכל הבהמה. והשמלה היינו ציצית, הוא שמירה מעצת הנחש, מזוהמת הנחש וכו', עיי"ש.

והיקשה אדמו"ר מוהרא"ש נרו יאיר שהרי רואים רבים שהולכים עם ציצית ועדיין בוער בהם יצר הרע של תאות ניאוף.

והסביר כי העיקר תלוי בשמחה. כי אפשר שאדם ילך עם ציצית "כמצוות אנשים מלומדה" ואפילו לא יתן את לבו עליה. ובודאי שטוב לו שעל כל פנים הולך עם ציצית ועושה את רצונו יתברך, אך באופן שהציצית תציל אותו מניאוף, על זה צריך שישמח בה דיקא, עד כאן.

ודבריו הקדושים נרמזים בפסוק עצמו : "והיה לכם לציצית וראיתם אותו וכו' ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר את זונים אחריהם".

כי זה כלל שבכל מקום שנאמר "והיה" הוא לשון שמחה (א) (תנחומא, פרשת שמיני, ט'). ועל זה הזהירה התורה : "והיה לכם לציצית", הינו שאם הציצית תהיה לכם בבחי' 'והיה' שהוא שמחה כנ"ל ותשמחו בה, אזי תזכו ל"וראיתם אותו וכו' ולא תתורו אחרי

לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם" הינו שמירה מניאוף וכמו שדרשו בגמרא (ברכות יב:) על הפסוק הזה.

נמצא שהכל תלוי כפי השמחה שזוכים לשמוח במצוות ציצית, בזה ימשיך על עצמו את כל התיקונים שאפשר לזכות על ידה (ב) ועל זה בעצמו ראוי להתפלל ולבקש הרבה שיזכה לשמוח במצוות ציצית אשר על ידי השמחה יזכה להינצל ולהשיג כל מה שצריך, כי על שמחה צריך להתפלל ביותר (ג).

ומעתה מובן מאד איך על ידי הבטה בציצית יזכור את כסא הכבוד ויזכה לראותו יתברך.

כי העיקר תלוי בשמחה אשר על זה הקדימה התורה שלזכות לכל התיקונים הנפלאים של הציצית צריך לשמחה הנרמזת במילת "והיה" כנ"ל. ואז, כשזוכה לשמחה גדולה בציצית יוכל לעלות מדרגא לדרגא עד שישגי את האור אין סוף וכמו שאומר רבנו ז"ל (לקו"מ ח"א סי' כ"ד) שיש אור, שהוא למעלה מנפשין ורוחין ונשמתי, והוא אור אין סוף. ואף על פי שאין השכל משיג אותו, אעפ"כ רדיפה דמחשבה למירדף אבתריה. ועל ידי הרדיפה, אז השכל משיג אותו בבחי' מטי ולא מטי. כי באמת אי אפשר להשיג אותו, כי הוא למעלה מנפש רוח ונשמה. ודע שאי אפשר להשיג אותו אפי' בבחי' מטי ולא מטי אלא על ידי עשיית המצוות בשמחה וכו' וכו', עיי"ש באורך וברוחב.

נמצא שמה שפרש"י שמנין גימטריא של ציצית הוא תרי"ג עם החוטין והקשרים, את זה פירש עבור מי שמקיים את מאמר הכתוב: "והיה לכם לציצית" – שתשמחו בציצית כנ"ל. כי מי ששמח בה אזי מוחו מזוכך ומשיג מה שמשיג ובודאי שעל ידי הבטה בעלמא שמביט בציצית, תיכף נזכר בכל המצוות על ידי מנין גימטריא וכו' וכן תיכף נתעורר שהתכלת דומה לים וים לרקיע, ורקיע לכסא הכבוד. כי הכל תלוי בשמחה ואז זוכה לכל זה.

[ולהיפך בטומאה, אומרים חכמינו הקדושים (מכות כד) על הפסוק : "ועוצם עיניו מראות ברע" כדרכי חייא בר אבא, דאמר ר' חייא בר אבא זה שאינו מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה. ואינו מובן מדוע נקט דוקא בשעה שעומדות על הכביסה. אך על פי הנ"ל מובן מאד כי יש בני אדם שמוחם כל כך פגום ומטונף, עד שאם רק רואים אשה העוסקת בכביסה הוא כבר מתחיל לחשוב וכו' וממחשבה אחת נכנס למחשבה אחרת וכו'. כי הכל תלוי כפי מה שאדם מקדש את מוחו שאז דבר קטן בקדושה מזכיר לו דבר גדול. או להיפך - כפי מה שמוחו מלוכלך, אזי גם בזה דבר קטן מזכיר לו דבר גדול רח"ל. וזה שכשבתו של רבנו ז"ל הניחה את הצעיף שלה על השעון שבקיר, ותיכף כשרבנו ז"ל הכחין בכך אמר לה שתסיר את זה מהר "כי יש היום מוחות כל כך פגומים שאם רק רואים איזה בגד של אשה כבר מתחילים להרהר" וכו' רח"ל].

הכלל העולה הוא שעל ידי שאדם משמח את עצמו כל כך בציצית, ושמחה הוא בלתי גבול כי "בשמחה תצאו" (ישעיה נה), ואזי יכול לצאת מגדר אנושי שהוא גבול ולעלות ולהשיג עד האור אין סוף, בחי' כסא הכבוד, שזה "וראיתם אותו".

ומה שנאמר "כי לא יראני האדם וחי" הוא כל זמן שחי עדיין בעולם הזה ויש לו שייכות עם ענייני העולם הזה, וכמו שדרשו על הפסוק הזה (ספרא ויקרא, דיבורא דנדבה פרשה א) : "בחייהם אינן רואים אבל רואים במיתתן". וכשאדם שמח בשמחת המצוות הרי הוא נחשב למי שמת מהבלי העולם הזה, והעולם הזה אינו עולה אצלו כהרף עין, רק שמח בשמחה של מצוה ואזי השכינה שורה עליו וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (שבת ל:) : 'שאיין שכינה שורה לא מתוך עצבות וכו' אלא מתוך דבר שמחה של מצוה'. וכשהשכינה שורה עליו ממילא משיג אור רוחני גדול מאד ורואה מה שרואה, והבן היטב.

(א) וביאר אדמו"ר נרו יאיר מפני מה 'ויהי' הוא לשון שמחה, 'ויהי' הוא לשון צער. כי כשאדם חי עם אמונה ויודע שמה ש'יהי', הכל מאיתו יתברך ואין לו להצטער על הדבר, אזי הוא מקבל את כל מה שעבר עליו בשמחה. על כן 'ויהי' הוא לשון עבר שהיה כבר ולא נותר אלא לשמוח בזה. אך 'ויהי' הוא לשון עתיד שיהיה. ועל זה יש לו בחירה מה לעשות ומה לא לעשות וראוי לחשוב שלא

יקלקל וצריך לשמור את עצמו. ומחמת ריבוי החששות והדאגות הוא בצער. (ב) עיין לקוה"ל הלכות הלכות גיטין הלכה ד': 'אבל בשכל אין אנו מבינים כלל איך על פי המצוות האלה נבוא להשיגו, כי בודאי אין אנו יודעין בשכל איך על ידי מצות ציצית או סוכה וכו' נבוא להשגת אלקות, אבל באמת אנו מאמינים שמצוות ציצית הקדושים נמשכים ממקום גבוה וקדוש כזה, שהוא כלול ומיוחד באחדותו יתברך שמו אשר על ידי זה נבוא להשגת אלקות, וכן בשארי המצוות. (ג) כשעושה תפלות מהתורות שלומד, מזה נעשים שעשועים גדולים והמתקת כל הדינים (לקו"מ ח"ב סי' כ"ה) וכמו שאומר ר' נתן ז"ל (לקוה"ל הלכות ראש חודש הלכה ה') כי אי אפשר לעשות מהתורות תפלות כי אם על ידי שיוודעין קישורי וחיבורי המצות והמידות כנ"ל כפי קישורי הספירות ומדות העליונות שאז יכולין לעורר שלש עשרה מדות של רחמים על ידי תפלות אלו שנעשין מהתורות, שהם בחינת שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן, שמשם כל חדושין דאורייתא, כי למשל כשאחד רוצה לבקש מה' יתברך שיזכה לקים מצות ציצית בשלמות אם אינו יודע סגולת הציצית איזה מדה יזכה לשבר על ידי ציצית ולאיזה מעלה יגיע על ידה וכו', אז בודאי אינו יכול להאריך בתפלה עד שישבר לכו עד שיעורר רחמי ה' יתברך, כי אינו יכול לבקש רק רבונו של עולם זכני לקים מצות ציצית בשלמות. אף על פי שבודאי גם זה טוב מאד, אשרי שיאחזו בזה לבקש על כל מצוה מה' יתברך, אף על פי כן עדין אינו זוכה לעשות תפלתו רחמים ותחנונים, שהוא זה שזוכה לחדש בה דבר. אבל עיקר התפלה השלמה שעושין מתורות הוא מחדושי אורייתא שזוכין לידע על ידם סגולת המצות, כמו במשל הציצית שהתחלנו. כשיוודע האדם שמצות ציצית מסגל לשבר תאות נאוף ולזכות על ידי זה לעצת הצדיקים ולאמונה שלמה ולתפלה ולארץ ישראל ולעשות נסים וכו'. הנה על פי דרך זה בודאי יכול לסדר תפלות רבות באריכות נפלא על מצות ציצית. כי כל אחד כפי מה שיוודע בנפשו כמה הוא רחוק מתקון הברית ואיך תאות נאוף מתגבר עליו בכל פעם, שזה עקר המלחמה של כל אדם וכל מה שעובר עליו בענין זה בכל פעם כמה וכמה הוא צריך להפציר לה' יתברך שיושיעו לקים מצות ציצית כתקונה כדי להינצל מנאוף, שהוא התאוה העומדת עליו בכל יום לכלותו, חס ושלום, להרחיקו מחי החיים. וכן כשיזכור כמה הוא רחוק מאמונה שלמה, שהוא יסוד כל התורה כלה וכו' וכן כמה הוא רחוק מתפלה וכו'. וכן כמה וכמה עצות רעות של המהפכים האמת וכו' מתגברין עליו. וכמה ישועה ורחמים הוא צריך לזכות לעצות אמתיות, שהם עצות צדיקים. הן על כל אלה בודאי יוכל לשפך שיחו בתפלתו שיעשה מתורה זאת לפרש את כל אשר עם לבבו על - ידי תורה זאת. וכן מתורה אחרת שמדברת ממצות מזוזה שמשברת תאות ממון ומבטלת טרדת מרירת הפרנסה וזוכה לשמח בחלקו וכו' אשר יודע שמרירת טרדת הפרנסה מכלה חיי האדם ומרחקת אותו מעבודת ה' יתברך וכו' כמה וכמה תחנונות ובקשות מעמק הלב יכול לעשות על ידי זה עד שישפוך לבו כמים נכח פני ד'. וכן בשאר הענינים המבוארים בתורה זאת וכן בשארי תורות. נמצא, שעיקר שלמות התפלה שהוא כשעושין מתורות תפלות עקר שלמותה הוא על - ידי חדושי תורה הנ"ל. וזה בחינת הנענועים על - פי הכונות כנ"ל שכל כונתנו להמשיך כל המחין לתוך

המלכות, דהיגו להמשיך המוחין של התורה לתוך התפלה לעשות מהתורה תפלה, אבל לזה צריכין להמשיך חידושי תורה הנ"ל, שהוא בחינת שממשיכין המוחין שבראש לתוך הששה קצוות כדי שיאירו המוחין שבששה קצוות יותר כדי שיהיה להם כח להאיר להמלכות שהוא התפלה, היגו כנ"ל, עיי"ש באורך.

***

ט"ה
א"טו יתקויו
ט"ו-ט"ז

הימים ימי קיץ תשכ"ט. לפני קרוב לחמישים שנה. הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל יצא כמדי שנה למנוחת הקיץ בעיר צפת. ויחד עמו נסעו חלק מבני משפחתו וממקורביו. כל היום נהג הרב לשבת ולעסוק בתורה בין הרי הגליל המוריקים, ובשעת ערב מוקדמת היה יוצא לטיול ערב מרענן בין ההרים הפזורים סביב צפת, לשאוף אויר צח.

בדרכו לטיול, נהג הרב וואזנר לטיול עמו ספר, לנצל כל דקה ללימוד, לשינון, או אפילו לאמירת תהלים. באותו היום בחר לצאת ועמו ספר תהלים יקר במיוחד. היה זה ספר תהלים עתיק, מכורך בכריכת עור שכבר מתפוררת, ספר אותו קיבל בירושה מאחד הצדיקים מהדורות הקודמים. שערכו האומנותי ושוויי הכספי לא יסולאו בפז. תחת אחד השיחים עצר הרב מהילוכו, והחל לומר את פרקי התהלים בהתרגשות ובהתלהבות, כדרכו מימים ימימה. אחר כך המשיכו הוא ומלווייו בטיול באוויר הפתוח, ולפנות ערב - שבּו חזרה לבית האכסניה, לדירת הנופש בה שהה הרב. כעבור כמה שעות נזכר אחד מבני הבית כי ספר התהלים נותר אי שם מאחור, באותו שולחן מאולתר על הר הג'רמק, בואכה מירון, בין השיחים הקסומים אך במקום פרוץ ומופקר...

חיש קל הייתה ככולם ההבנה, כי ספר התהלים מונח במקום הפקר, בו אנשים מטיילים ועלולים לקחתו ולהעלימו. הם ידעו כי מדובר בספר תהלים יקר מאוד, ספר שהוא ירושה מדור קדום, וערכו עשרות אלפי דולרים. הם ביקשו לצאת במהירות לכיוון המקום בו טיילו קודם לכן, אך הרב עצר אותם והורה:

'אני מבקש לא ללכת לחפש את התהלים עכשיו. זה לא הזמן!' - פסק. בנו, הרה"ג רבי מרדכי אלימלך שליט"א ששהה עמו באותה עת, ניסה להסביר כי ספר התהלים מונח במקום מופקר, וחיש קל עלול להיעלם בזדון או בשגגה. 'נכון שכבר מאוחר כלילה', הצטדק, 'אך נוכל להצטייד בפנסים רבי עוצמה, ובכלל - הדרך ברובה מוארת ובטוחה. הלא ספר התהלים היקר כל כך בסכנת אובדן או גניבה!'

הרב שמע את טענותיו, אך לא השתכנע. מקורביו הוסיפו ואמרו כי יש להם נהג מוכן לצאת לדרך, ושוב הסבירו כי הדרך מוארת, דבר לא יכול לקרות. אך הרב איתן בדעתו ומסרב לאשר להם לצאת לחפש את ספר התהלים היקר, כשהוא אומר להם משפט שהותירם המומים ונחרדים, משפט שנחרט בזכרונם לאורך ימים ושנים:

'האם נראה לכם שאני חושש לבטחונכם?!' - שאל הרב, 'אכן כן, אך לא לבטחון שעולה בדעתכם... הרי בשעת לילה כהימאחרת מסתובבים שם אינשי דלא מעלי, אולי יהיו שם אנשים שאינם נוהגים כשורה. הרי ניתן להיכשל שם במראות אסורים. חושש אני לבטיחות עיניכם!' - הסביר הרב, וכל ההפצרות על ספר התהלים היקר כל כך, על כך שבכלל לא בטוח שיש שם באמת מראות אסורים, ועוד תחנונים - עלו בתוהו...

'ספר התהלים אכן יקר ונדיר' - הסביר הרב בהבנה, 'אבל העיניים יקרות הרבה יותר, הן החיים עצמם. כל החיים תלויים בקדושת העיניים, אותן אי אפשר לסכן בכל מחיר!' - שב הרב וקבע, מבהיר כי קדושת העיניים חשובה יותר, בטיחותן המיטבית יקרה הרבה יותר מכל הון שבעולם!

ביום המחרת, עם שחר, יצאו מקורביו הרב לחפש אחר התהלים, וכצפוי, למרבה הכאב, הספר איננו. הנכס היקר נעלם. הרב לא נשבר ולא התחרט, היה מאושר כי העיניים נותרו שמורות וזכות, גם אם הספר איבד את שמירתו ואבד. לימים, כשלושים וחמש שנים אחר כך, בדרך פלאית, שב הספר לבעליו...

היה זה כשהרב שהה בחוץ לארץ, ונכנס אליו יהודי עשיר מאוד ממבקשי עזתו. 'הבאתי לרב מתנה יקרה' - סח הלה בהתרגשות, והוציא מחיקו ספר תהלים ישן, עתיק, ומוכר כל כך... הוא סיפר כי נתקל בספר התהלים הזה במכירה פומבית, ולנוכח שמו של הרב הכתוב בדף הראשון - מיהר לרוכשו ולהשיבו לבעליו...

הרב הודה לו בהתרגשות, והתקשר מיד לבנו לשמחו ולהודיע לו כי ספר התהלים היקר שכה התגעגע אליו ושאף למוצאו במהלך השנים - חזר לרשותו, והוא כה מאושר! ולמרות שהספר היה יקר כל כך בעיניו - קדושת העיניים היתה חשובה יותר, משפיעה יותר, והכריעה כי עדיף לאבד את הספר מלאבד את טהרת העין!

סיפור זה, המופיע בספר 'הפוסק' מפי בנו, בא ללמדנו על סולם הערכים הנכון של יהודי. נכון, שמירת העיניים כרוכה לפעמים בויתורים קואבים, בהקרבה, בהתמסרות. ברגע בו אנו נתקלים במחזה לא ראוי, כשעומדת בפנינו שאלה אם ללכת למקום בו אנו עלולים להיכשל - הבה נראה לנגד עינינו את דמותו של הרב וואזנר, כיצד אותו גאון וקדוש מוותר בחפץ לב על ספר כה יקר ונדיר, ובלבד ששמירת העיניים לא תיפגם, כדי לשמור את העיניים טהורות וזכות!

הבה ניקח את הדברים לתשומת ליבנו, כי הנסיונות בשמירת עיניים מתגברים כל העת, הן בחוצות קריה והן במכשירים הטכנולוגיים המשוכללים והזמינים כל כך. נזכור כי העיניים הן צמד מרגליות יקר מכל דבר אחר, ורק השמירה על קדושתן וטהרתן המירבית - מבטיחה לנו להיות שמורים ומוגנים, חיים חיי שלווה ורוגע. מתוך שמחה ואושר!

עזרה לילד פוקסברואר

ויצא
עצ

ההתעלמות שהחזירה בתשובה
היה זה בסיומו של "סמינר" שנערך לחוזרים בתשובה. אחד המשתתפים, שקיבל עליו עול תורה ומצוות והחליט להפוך את אורח חייו מן הקצה אל הקצה, עלה על הבמה וסיפר את סיפורו. "אנשים רבים חוזרים בתשובה בעקבות אסון שחוו, או לאחר אירוע רב משמעות שעורר הדים בסביבתם, הקרובה או הרחוקה" פתח האיש את דבריו, "אולם אני איני משתייך לאלן". "שום דבר חריג ומיוחד לא העיב וגם לא טלטל את מהלך חיי. ומה בכל זאת אני עושה כאן?"
"לפני ימים ספורים הלכתי ברחוב" סיפר הלה, "ולצידי צעד אדם חרדי. שנינו פסענו לאורך הרחוב, ואז הבחנתי שהיהודי החרדי עובר ליד חלונות הראווה הנוצצים ואינו מתבונן בהם כלל ועיקר. הוא המשיך וצעד לו בשלווה כאילו כלום אינו נוגע לו".
"באותו רגע נשבר משהו בקרבני" דמעו עיניו של הדובר, "אמרתי לעצמי, כי אם אדם מסוגל סתם כך להתעלם, בלא מאמץ מיוחד, מהרחוב הקרן והנוצץ, כנראה שיש איזשהו כח אדיר, ממגויינק אותנו אדם את תעצומות נפשו! הפכתי והפכתי בדבר, ולבסוף החלטתי כי אני רוצה להתודע אל הכח המופלא הזה, והנני כאן..." ("דרך עץ החיים")

מאמרים
עצ

לפני מספר שנים חי בינינו איש אלוקים צדיק וקדוש, רבי שלום לופס זצ"ל היה שמו, אשר שימש כרבה של העיר עכו במשך 45 שנה, ועשה רבות למען חינוך התורה והקדושה בכל אתר ואתר. כל מי שהכיר אותו העיד עליו כי בעל רוח הקודש הוא, אשר זכה לראות דברים שבני אדם רגילים לא זכו לראות.

כמה פעמים הוזמן להיות סנדק בברית מילה, אך ראו זה הפלא: מיד כאשר הגיע עם משמשו אל פתח האולם, עוד לפני שנכנס פנימה אל תוכו, עצם את עיניו ואמר למשמשו: "אין לנו מה לעשות כאן, שהרי אליהו הנביא בעצמו לא מגיע למקום בו לא נשמרים גדרי הצניעות", ומיד הסתובב חזרה אל ביתו.

כמה פעמים כשנכנס משמשו פנימה לאולם, אכן ראה כי לא היו מחיצות הפרדה במקום בין גברים לנשים, כפי שהרגיש הרב. לפנינו מעשה מדעים שהתפרסם עליו לאחרונה (עקבתא דמשחא) כסלו התשע"ח: "יום אחד הוזמן הרב לשמש כסנדק בברית מילה. הרב התיישב על כסאו כשהתינוק מונח למרגלותיו והמוהל החל בטקס הברית. הרב שהיה עטוף כולו לבן, אחז את התינוק ברטט וברעדה וכיוון בכוונותיו המיסתוריות.

והנה, לאחר סיום עשיית הברית, ניגשו הכל אל הסנדק הקדוש וביקשו ממנו ברכה להצלחה וישועה, כמקובל במקומות רבים, בהם מתאספים הכל לקבל ברכה מהסנדק עקב מעלתו. ואז, בין כל האורחים שנעמדו בתור לקבלת ברכה, הגיע תורו של צלם האירוע, שהחל מתייפח ומצטער: "רבנו הקדוש, אנא ברך אותי שאזכה בזרע של קיימא. כבר 15 שנה שאני נשוי ולא זכיתי בילדים, והרבה רופאים לא נותנים לי סיכוי שאזכה להיות אב. חיינו מלאים בקושי וצער, אנא הרב, ברכני בשעה גדולה שכזו שאזכה לישועה".

הרב הביט בו מתוך הטלית הלבנה, ולאחר מסי' שניות של מבט עמוק השיב ואמר: "יהודי יקר, אתה רוצה ילדים?...". "כן", קרא הצלם בדמעות. "אמור לי, האם ראית כיצד נראות התמונות חסרות הצניעות העומדות בחלונות הראווה של חנותך?". הצלם קפא על מקומו והתבייש נורא, מניין יודע הרב כיצד נראית חנותו ומהן התמונות המופיעות בה. "תוריד את התמונות חסרות הצניעות מחנותך, ובי"ה תזכה בבן זכר בקרוב", סיים הרב. הצלם חזר לעבודתו בצילום אירוע הברית כשהוא מבולבל וסהרורי - הרי מעולם לא ביקר הרב בסטודיו שלי, וכיצד ידע הוא על התמונות שמופיעות בו כבר מספר שנים. הוא ניגש אל כמה ממקורבי הרב ושאל אותם האם אחד מהם סיפר לרב זל חנותו, אך כולם השיבו לו בשלילה ואף כי הם בעצמם אינם מכירים את הסטודיו שלו. אט אט הבין הצלם כי רוח אלוקים מפעמת ברב והחליט לעשות מעשה. מיד עם סיום הברית, עשה הצלם את דרכו אל חנות הסטודיו והסיר את כל התמונות התלויות בו, ללא יוצא מן הכלל, כשבמוחו מהדהדים דבריו הקדושים של הרב: "אם תסיר את התמונות מחנותך, אם ירצה ה' תזכה בבן זכר בקרוב".

והישועה אכן לא איחרה מלבוא - לאחר מסי' חודשים התבשר הצלם כי בקרוב הוא עתיד להיות אבא. נרגש ונסער רץ אל מעונו של הצדיק רבי שלום לופס ובישר לו כי עשה כדברי הרב וחזה בישועה. הרב שמח עד למאד ואמר לו כי במשך שנים תמונות התועבה קטרגו עליו והרחיקו ממנו את ברכת ה' כאמור: "וראה בכ ערות דבר - ושב מאחריך", כך שלא זכה בילדים, ומיד כשהסיר את המחסום זכה בילדים". בימים אלו כל התחזקות בקדושה מתקנת תיקונים גדולים ועצומים, ועל ידי עשיית תשובה בענייני הקדושה חוזרת הברכה אל ביתו של אדם בבריאיות, בפרנסה, בחינוך ילדיו ובכל מעשה ידיו.

אנה לידן פוקסברג

בהעלאת
אלו תעוררו
אחרי להבין
ואחרי עיניכם
ט-ט

נס בהחלטה של רגע!

המרכז הרפואי 'סורוקה' בבאר שבע, בנין סבן, היחידה לטיפול נמרץ ילדים בקומת הקרקע. מחוץ לחדר הרופאים המתין ר' משה בדריכות, כוסס את ציפורניו בעצבנות. כבר שעה ארוכה חלפה מאז פונתה לכאן בתו החולה בשל הידרדרות פתאומית במצבה, ועדיין הבדיקות לא הסתיימו, ולא ברור אם וכיצד יוכלו לייצב את מצבה הבריאותי הרעוע...

לפתע נפתחה הדלת, ופרופסור עטוי חלוק לבן פנה אליו, והסביר כי אל גופה של בתו החולה חדר חיידק, ונוצר זיהום רציני ומסוכן. אלא שהתרופה המוזרקת דרך הווריד אזלה בדיוק היום, וכדי לזרז את הטיפול - כדאי שישע בעצמו למרכז הרפואי 'איכילוב' בתל אביב, ויביא משם את התרופה.

ר' משה נבהל מהחדשות הקשות, אך התעשת מיד: 'הרגע אני יוצא לתל אביב, הן כל אשר לאיש יתן בעד חיי בתו!' - אמר לרופא, ומיהר לצאת. בדרך עבר ליד מיטת בתו החולה, ששכבה ללא ניע, חיוורת ומונשמת. 'אני יוצא לתל אביב להביא לה תרופה' - אמר לרעייתו, 'הלוואי שזה יועיל לייצב את מצבה הקשה' - הביע תקווה נואשת, כשהוא רץ להספיק את האוטובוס הקרוב שיוצא לתל אביב...

כתושב עיירה קטנה כאופקים, העיר הגדולה היתה זרה ומוזרה לו. עד כאן איכשהו הסתדר, כעת נאלץ להיעזר כדי להבין איך מתקדמים בטבור העיר הסואנת, כשאלפים רצים מסביב והוא רק מחפש את הדרך המהירה ביותר שתוביל אותו למרכז הרפואי 'איכילוב'. שאל את האנשים, הציץ בשלטים שלפניו כשלפתע נתקל בשלט ענק ומואר - - -

'מלכודת!' זעק לו לבו. 'זו מלכודת, אל תציץ אפילו!'

תמונה לא צנועה התנוססה שם, על השלט. תמונה ענקית, צבעונית, מושכת מאוד את המבט. הוא נתקל בה בזווית עינו, אך היטה את ראשו הצידה, ועצם עיניו בגבורה. שניה וחצי נמשך מאבק האינטימי, רק הוא עם עצמו, בינו לבין עצמו...

באותו רגע, נזכר כי לא מזמן שמע מרב נודע, ציטוט מהספה"ק 'שומרי אמונים' שם כתוב כי רגעי המאבק על טהרת העיניים, השניות בהן יהודי נלחם לעצום את עיניו ולשמור את טהרת מוחו - אלו רגעים נדירים ויקרים, בהם נוצר חיבור חזק ואמיץ בינו לאביו שבשמים. לכן, ברגעים הללו כל שערי שמים נפתחים בפניו, כל מה שיבקש יתקבל עד כסא הכבוד, כל משאלותיו תתמלאנה לטובה!

הוא החליט לנצל את ההזדמנות, עצם את עיניו בחוזקה, התעלם מהשאון הסואן מסביבו, והתרכז בתפילה נרגשת על נפש בתו, על מחלתה הקשה וההידרדרות הפתאומית, על הצרה המוטלת לפתחו, ועל חייה התלויים מנגד עוד לפני ההתפתחויות האחרונות, ועכשיו - על אחת כמה וכמה...

השלט הגדול, היצר שהתלבש בתמונה ענקית - עוד היה למול עיניו, מרחק הצצה קלה. אך הוא הרגיש באותו רגע כוחות חדשים, עוצמות חזקות ננסכות בו, ונתנוות בו כח. 'אני לא מסתכל!' - שב וקבע לעצמו, 'עיניים מושפלות, מעכשיו ועד איכילוב. לרפואת בתי היקרה!' - שב ולחש בשפתיים חשוקות...

הוא מנשך לפסוע, כשלפתע מצלצל הטלפון הגניד שבכיסו. רעייתו על הקו, נרגשת ומחוייכת. 'היא פתחה את עיניה' - מדווחת האשה בשמחה, 'עכשיו מסירים ממנה את ההרדמה... הרופא אומר שזה נס רפואי כמעט חסר תקדים, שבלי כל טיפול הילדה חזרה לעצמה וגופה התגבר מעצמו על הזיהום!'

עוד דקה חולפת והיא שוב מתקשרת, עדכון נוסף ושמח במיוחד: 'הפרופסור אומר שאין צורך בתרופה כרגע, הוא קיווה שהתעכבת ולא יצאת בכלל, כי זה ממש מיותר עכשיו... אתה יכול לחזור, אין צורך יותר!'

בעודו רץ ונמלט מזירת הנסיונות, הוא מהרהר במה שקרה, ועד כמה הרופא טועה. הן אם לא היה יוצא, ולא היה נתקל בנסיון, ולא היה מתגבר, ולא היה מנצל את ההזדמנות הזו לתפילה - הרי שההטבה המפתיעה הזו במצבה של בתו לא היתה מתרחשת! טוב שיצא, עוד יותר טוב שהתגבר, ומצוין שזכר להתפלל ברגע המלחמה והמאבק על קדושת עיניו - כי כך ניצלו חיי בתו באופן פלאי וניסי לחלוטין!

סיפור זה המופיע בספר 'עלינו לשבח' בעדות ממקור ראשון, אינו אלא כעדות מהחיים לדברי חז"ל במסכת קידושין, שאמרו ש'כל הבא דבר עבירה על ידו וניצל נגוננו - נעשה לו נס'. כי הרגע הזה של המלחמה והנסיון, המאבק והעקשנות, לשמור על קדושת העיניים, לארטוח את טהרת המבט, לעצום את העיניים לנוכח מראה אסור אף כי מפתה - הוא רגע פלאי, שמימי, ניסי!

ברגע הזה פותח בורא עולם את כל השערים, ומקבל את החייל הגיבור שלו בחיובק חזק. ברגע הזה זה כבר לא רק נסיון של להביט ימינה ושמאלה, אלא רגע מבחן שהקדוש ברוך הוא צופה ומביט בו, ואומר לו 'בני, תחזיק מעמד, תתחזק, תשמור על עצמך ואני נותן לך כל אשר תחפוץ!'

מרגע זה
שוקסברואה

הבשורה שבקטרקט...

'שלום וברכה!' - קידמה הרבנית חיה ליפקוביץ ע"ה את בנה, הגאון רבי מיכל יהודה זצ"ל, אך גבותיה נזקפו בהפתעה מוחלטת. היא שפשפה את עיניה בתדהמה, מבקשת לוודא כי אינה טועה. אכן כן, היום לא יום ששי, ובכל זאת בנה הגיע!

דרכו של הגאון רבי מיכל יהודה זצ"ל היתה לבקר בבית אמו מדי יום ששי. למרות שהיה זהיר בכבודה וחרד למענה, נמנע מלהגיע לביקורים במעונה בשאר ימות השבוע. המשפחה כבר התרגלה, מקורביו כבר הכירו את מנהגו זה, ואיש לא שאל מה טעם הוא מקפיד לבקר רק בימי ששי אחר הצהריים, אף שהמרחק מביתו לביתה היה קצר מאוד - מרחוב הרב וילקומירר לרחוב בעל שם טוב, מרחק דקות בודדות של הליכה...

לכן עתה, כשהגיע לביקור באמצע השבוע, עיניים רבות נפערו בתמיהה. מה נשתנה השבוע הזה מכל השבועות? מה טעם מבקר הרב גם בימות השבוע, ולא רק בימי ששי כמנהגו?!

גם אמו תהתה לפשר העניין, ואז המתיק לה בנה סוד קטן: 'ראי נא אמא, הייתי שמח לבוא לבקרך מדי יום ביומו, אך אינני יכול... הרחוב מסוכן, מלא במראות... צריך לשמור על העיניים היטב, אינני יכול לבוא. אבל עתה לקיתי בקטרקט, הראיה שלי מטושטשת, אני בקושי רואה מטר קדימה... עתה הדרך כבר לא בחזקת סכנה לעיניי, ואני יכול לבקרך מדי יום ביומו!' - הסביר הרב את החלק הטוב בקטרקט, כי זה מאפשר לו לצאת לרחוב ללא פחד מוחשי לשלום עיניו...

לא ייאמן! הלא הרב כבר גדול בתורה, ראש ישיבה נערץ, והמרחק מביתו לבית אמו הינו כה קצר, בהליכה ברחובות צדדיים בעיר התורה. ועדיין, ולמרות רצונו הכנה לבקר את אמו מדי יום, הוא מוותר על כך כדי לשמור על עיניו בקפדנות, ורק כאשר הוא לוקה בעיניו ואינו יכול לראות כדבעי - הוא 'מעז' לצאת לרחוב המסוכן!

לימים, מגיד המישרים הרה"ג רבי שלמה לוינשטיין שליט"א שמע את דבר המעשה, וכפי שמובא בספרו 'ומתוק האור', שאל את רבי מיכל יהודה בעצמו אם אכן באמת נכון הדבר. הרב הגיב במשיכת כתפיים סתמית, והשיב בענוות חן: 'מי שסיפר את הסיפור מן הסתם אינו משקר...', ואז הוסיף משפט מחריד, שכדאי לדעת:

'ותדע לך' - הוסיף הגאון - 'כי מאז עשיתי את הניתוח ועיניי שבו לראות היטב, נזוקתי קשות. כמה קשה לי לשמור עכשיו על עיניי, כמה מורכב הדבר. לפני הניתוח פשוט לא ראיתי - היה תענוג, העיניים היו שמורות. עכשיו - כל רגע הוא מלחמה, כל יציאה לרחוב היא כניסה לשדה הקרב על קדושת העיניים!'

יפה כחו של סיפור זה כדי ללמדנו, עד היכן מגיעה חובת שמירת העיניים המוטלת עלינו, וכמה מאמץ, התמסרות והקרבה כדאי להשקיע בקדושת עינינו. והלא דברים קל וחומר מאותו גאון וקדוש, שנמנע מלצאת לרחוב הצמוד לביתו, רחוב שאינו נחשב לאפוף נסיונות, ולמרות זאת הוא לא רצה לצאת למטרה טובה וחשובה כביקור אצל אמו - כי חרד ודאג לקדושת עיניו!

ואת הניתוח שחידד את ראייתו והשיב לו אותה כמקדם - ראה כנזק ישיר למאמציו לשמור את עיניו. כי יקרה לו ינתר שמירת עיניו מהאפשרות לראות כראוי, הזכות לשמירת העיניים אהובה וחשובה יותר מהיכולת לראות כאחד האדם!

הבה ניקח מסר זה לתשומת ליבנו, למען נדע להיערך כראוי לפני כל יציאה לרחוב. נחשוב פעמיים האם היציאה קו חשובה, ועד כמה היא נחוצה למרות הסיכון הטמון בה. ואם כבר החלטנו כי אכן צריך לצאת - כמה כדאי לשמור על קדושת העיניים בכל מקום ובכל מחיר, כי העיניים שלנו יקרות כל כך, ובהן תלויה הצלחתנו, השמירה והחיים שלנו!

תודה לר"ת בוקסבוזאר

כתב ה'אלשיך' הק' (פסוק לט) שיש השואלים, איך תאמר אלי שבראותי הציצית אזכור את כל מצוות ה', הרי הנני לובש ציצית בכל יום, ואף רואה אותו, ואינני נזכר כלל ממצוות ה', תשובתו במשל שנהגו עלמא כשרצים לזכור איזה דבר - קושרים חוט על אחד מאצבעותיהם לבל יישכח מהם דבר זה, פעם אירע שקשר אחד חוט סביב אצבעו בלא שום כוונת זכרון איזה דבר, כעבור זמן - כשעדיין היה החוט קשור על אצבעו, הוצרך הלה לזכור איזה דבר ושכחו, ויתמה ויאמר, היאך אפשר שאינני זוכר מאומה, מדוע אין סגולת החוט מועילה לי לזכור, ויענו לו אנשים חכמים, וכי 'סגולה' יש בחוט זה, הרי אינו אלא מועיל להזכיר לאדם מה שרצה לזכור בעת לבישתו, ומכיוון שבעת כריכת החוט לא חשבת באיזה דבר - שעבור זה הינך כורך את החוט, היאך תרצה שיזכירך החוט...

כיוצא בו ממש הוא ענין הציצית, הלובשו על מנת לזכור את מצוות ה' - אכן זכור יזכרם על ידי ההבטה בציצית, אך אם לובשו כמצוות אנשים מלומדה, שאינו יודע בעת הלבישה על מה ולמה לובשם, מה יזכרנו הציצית. וזהו פירוש הכתוב והיה לכם לציצית אם בעת הלבישה תלבשו אותו כדי להציץ בו ולזכור את מצוות ה', אז וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה'. כוח הציצית גדול הוא ונשגב, ויש בו כדי לעורר את האדם לשמירת התורה והמצוות, וכפי הידוע מחז"ל על יהודי שניצל מעוונות חמורים מאד בזכות מצוות הציצית.

מעשה שהיה באחד מחסידיו של הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע שהיה לו בן יחיד. ויהי היום, והבן נתפס ברשת היצר, והחליט לישא לו לאשה בת ניכר רח"ל. כראות האב כי כן, השליך את בנו מביתו והתאבל עליו-מרות. אך משעבר האב בשוק וראה היאך שבנו יחידו חובק אשפתות ואין לו מה יאכל, נכמרו רחמי האב על הבן, ואמר לו, בני יקירי, חזור אל ביתנו, ואתן לך כל מאויך, ובלבד שתעזוב את רצונך להינשא לאותה נכרית, אך הבן התעקש ואמר, אמשיך להתגולל בחוצות קריה ובלבד שאנשא לאותה ריבה.

בצר לו פנה האב אל רבו המהרי"ד וסיפר לו מאי דהוה, ציווהו המהרי"ד שיביא אליו את הבן. שב האב אל בנו ואמר לו, בא נא עמדי אל הרבי הקדוש. הסכים הבן ואף הבטיח כי ישמע לקול הרבי בכל ענין שהוא - מלבד אם יצווהו שלא להינשא לנכריה, כי לזאת לא ישמע אליו. בהגיעם אל מול פני הקודש החל המהרי"ד לדבר עמו על דא ועל הא, על עיסוקו והליכותיו. ותוך כדי השיחה נענה הבן ואמר, רבי, דע שהולך אנכי להינשא אל אותה נכרית. אמר לו הרבי אכן לא אמנע זאת ממך, ואף אומר אני שעל אביך להשתתף ב'שמחת' הנישואין, אלא אבקשך - כמו שאמרת שתקיים כל אשר אצווך מלבד ענין הנישואין, בקשה קטנה לי אליך - שתלבש ציצית תחת בגדיך בעת הנישואין. סבר הבחור וקיבל. לאידך, האב הזדעזע לשמע הוראת הקודש שעליו להשתתף באותו נישואין למגינת לבבו, אך קיבל עליו את הדין.

בהגיע מועד החתונה, בא אותו בחור בחברת כל הגויים והפריצים הרשעים לחגוג את נישואיו, והמה השקוהו יין לרוב כדרכם, לאחר זמן מה החל היין לבעור בקרבו, הסיר ה'חתן' מעליו את בגדיו העליונים לרוב החום. ומיד הציצו חוטי הציצית לעין כל, כראות הרשעים כי כן, מיד החלו לשאוג עליו, הכי רימיתנו לומר שעזבת דת יהודית והנה רואים אנו שעדיין נשארת נאמן למורשתך, והפליאו בו מכות רצח, עד שאם לא היה אביו עומד על אתר ומצילם מידיהם בחירוף נפש, לא היה נשאר בין החיים כלל.

אזנה לזן פוסקסאמו

מעשה שהיה באחד מחסידיו של הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע שהיה לו בן יחיד. ויהי היום, והבן נתפס ברשת היצר, והחליט לישא לו לאשה בת ניכר רח"ל. כראות האב כי כן, השליך את בנו מביתו והתאבל עליו מרות. אך משעבר האב בשוק וראה היאך שבנו יחידו חובק אשפתות ואין לו מה יאכל, נכמרו רחמי האב על הבן, ואמר לו, בני יקירי, חזור אל ביתנו, ואתן לך כל מאוויך, ובלבד שתעזוב את רצונך להינשא לאותה נכרית, אך הבן התעקש ואמר, אמשך להתגולל בחוצות קריה ובלבד שאנשא לאותה ריבה.

בצר לו פנה האב אל רבו המהרי"ד וסיפר לו מאי דהוה, ציווהו המהרי"ד שיביא אליו את הבן. שב האב אל בנו ואמר לו, בא נא עמדי אל הרבי הקדוש. הסכים הבן ואף הבטיח כי ישמע לקול הרבי בכל ענין שהוא - מלבד אם יצווהו שלא להינשא לנכריה, כי לזאת לא ישמע אליו. בהגיעם אל מול פני הקודש החל המהרי"ד לדבר עמו על דא ועל הא, על עיסוקו והליכותיו. ותוך כדי השיחה נענה הבן ואמר, רבי, דע שהולך אנכי להינשא אל אותה נכרית. אמר לו הרבי אכן לא אמנע זאת ממך, ואף אומר אני שעל אביך להשתתף ב'שמחת' הנישואין, אלא אבקשך - כמו שאמרת שתקיים כל אשר אצווך מלבד עניין הנישואין, בקשה קטנה לי אליך - שתלבש ציצית תחת בגדיך בעת הנישואין. סבר הבחור וקיבל. לאידך, האב הזדעזע לשמע הוראת הקודש שעליו להשתתף באותו נישואין למגינת לבבו, אך קיבל עליו את הדין.

בהגיע מועד החתונה, בא אותו בחור בחברת כל הגויים והפריצים הרשעים לחגוג את נישואיו, והמה השקוהו יין לרוב כדרכם, לאחר זמן מה החל היין לבעור בקרבו, הסיר ה'חתן' מעליו את בגדיו העליונים לרוב החום. ומיד הציצו חוטי הציצית לעין כל, כראות הרשעים כי כן, מיד החלו לשאוג עליו, הכי רימיתנו לומר שעזבת דת יהודית והנה רואים אנו שעדיין נשאת נאמן למורשתך, והפליאו בו מכות רצח, עד שאם לא היה אביו עומד על אתר ומצילם מידיהם בחירוף נפש, לא היה נשאר בין החיים כלל.

מעשה נוסף בעניין הציצית. לאחר שנות המלחמה, הקים הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע מחנות לפליטים. באחד הימים נכנס הרבי למחנה 'שארית הפליטה', שמנתה כמאה וחמישים אנשים, ובידיו מלבוש ציצית יחיד ומיוחד אשר נשלח אליו מארה"ב, ומאחר וכולם רצו לזכות לקבל את הציצית לידיהם לאחר שנים רבות כל כך בהם לא זכו לקיים מצווה רבה זו, הכריז הרבי ואמר שייערך גורל בין כל הקהל, ומי ששמו יעלה בגורל יזכה להתעטף בציצית.

באותה שעה עמד שם בחור מחסידי גור ושמו ר' מנדל פשיטיק, ומכיוון שבערה בו אש קודש, בתשוקה עזה לזכות במצוה זו, עמד מיד וקרע את לבושו מעליו והפכו לבעל ארבע כנפות, וזעק לעבר הרבי, רבי קדישא ראה והבט, הנה נתחייבתי בציצית מן התורה, שהרי יש לי ד' כנפות בבגדי, ודין קדימה יש לי על כל בני המחנה שאינם מחוייבים מן התורה כמוני, נענה הרבי ואמר, הרי כבר נקבע שייערך גורל, ו-איזה זכות גרמת לעצמך חיוב דאורייתא, אמנם, אם כה עז רצונך לזכות בקיום המצווה - לבטח יעלה שמך בגורל, ואכן כך הוזה.

הוצה איתן פוקסבואר

ואם מתורו

רבי שמואל מועד, היה מנקיי הדעת בירושלים. יום אחד הוא הגיע לשטיבלאך של מאה שערים, ורואה שבשטיבלך אחד מקובצים ומחכים לעשירי וצועקים "הצענטער" [עשירי], ובשטיבל השני עומד יהודי אחד וצועק "מעריב מעריב". שאל אותו ר' שמואל, מדוע אתה לא מצטרף אליהם? ענה לו, שזה שרוצה להיות חזן, אשתו הולכת בלי כיסוי ראש. שאל אותו, מאיפה אתה יודע? אמר לו, אני בעצמי ראיתי. אמר לו ר' שמואל, אם כך, אתה יכול להצטרף ג"כ אליהם...

אברהם אביב
אברהם אביב

א"ח
וא"ו ימארו

ישועה בלתי צפויה

16-16

לפני למעלה מחודש ימים, הלך לבית עולמו הגאון הרב ראובן שרבאני זצ"ל מראשי ישיבת 'יקירי ירושלים'. הגיע לידינו סיפור מדהים אודותיו, אותו סיפר הרב מנשה דונט ה'משגיח' של ישיבת אור ברוך.

באחד הימים, ניגש אל רבי ראובן תלמיד מהישיבה ותינה את צרתו בפניו. "אני סובל מאוד מהעיניים הייתי אצל מיטב הרופאים, נטלתי את התרופות הכי יקרות אך לשוא, אובחנתי במחלה נדירה ומסובכת שבודדים הם היודעים לטפל בה".

אתמול אמרו לי, ממשיך הבחור, שהגיע רופא עיניים מומחה גדול מחו"ל, ומסתבר שהוא יודע לטפל בבעיה שלי, "או.. מצוין" אורו עיניו של רבי ראובן, "אך יש בעיה הרב, מקום קבלת הפציינטיים שלו, נמצא במרכז מסחרי גדול, ואני מאוד חושש משמירת העיניים שלי, אולי ימצא רפואה לעיניים הגשמיות, אך הנשמה שלי עלולה להיפגע. רבי ראובן הרבה הרבה, ושאלו "האם ללא משקפים אתה רואה" - "בקושי" אמר הבחור, א"כ תוריד את המשקפיים ותצעד בזריזות למשרדו של הרופא.

הבחור קיבל את דברי רבי ראובן, אך היה לו עדיין חשש, הוא התמהמה מללכת ונשאר בישיבה. כיון שיום קודם לכן מסר רבי ראובן שיחה בישיבה בענייני קדושה ושמירת העיניים, השיחה עשתה בבחור רושם רב והוא לא רצה לעזוב את כותלי הישיבה, ולא לקחת שום סיכון אפילו שהוא יוריד את משקפיו. לא חולפים מספר ימים, והנה הוא נקרא למשרדו של ראש הישיבה הרב יהודה כהן שליט"א. באותה שעה ישב במשרדו, אחד מהנגידים הגדולים המחזיקים את הישיבה ולומדיה, ראש הישיבה שוחח עמו ותוך כדי הדברים, הוא שאל אותו לתחום עיסוקו, - "אני רופא עיניים מומחה המתמחה בבעיות נדירות ומסובכות", רבי ראובן שהיה נוכח בפגישה, קפץ ממקומו ואמר: "הלוא יש לנו כאן בחור בישיבה הסובל נורא מבעיה נדירה בעיניו. אולי תוכל לאבחן אותו ולעזור לו?" "בשמחה" ענה הרופא. תוך מספר דקות הגיע הבחור אל המשרד, הרופא קיבל אותו, ערך עמו את הבדיקות שנצרך להם והצליח להעלות מזור אמיתי לרפואתו.

רבי ראובן קם, נישק את הבחור במצחו ואמר "אשריך ישראל אשר בך אתפאר, אתה עמדת על שלך ופחדת לפגוע בנשמה שלך, הנה הקב"ה שלח לך את הרופא המומחה הגדול לתוכי הישיבה".

מעשה נפלא זה, שמענו בתוך ימי השבעה, ויש בו מסר עצום לכל אחד מאיתנו, קצת יותר מאמץ ורצון להינצל ולשמור על העיניים, בפרט בימי הקיץ החמים בהם היצר הרע וחילותיו עושים הכל להפיל את בניו של מלך בשאול תחתית.

האדמו"ר מקוצק אמר על הפסוק "בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך לא יחסר" (קהלת ט' ח') לעולם יחשוב אדם כאילו הוא לבוש בגדים לבנים ועל ראשו בקבוק שמן ובכל הטייה והסתכלות לא ראויה, הוא עלול להכתים את בגדיו בשמן שישפך עליהם, כך בעולם הזה, כל סטייה אפילו קלה יכולה להוות סכנה חמורה וכתם שיהיה קשה להסירו.

תורה ל'ת' פוקסברואר

כבוד מעלת הרבנים הגאונים, אדמו"רים, גדולי ישראל, ראשי אלפי ישראל, ראשי המקום שהגיעו לכאן הערב.

בשבילי זה הפתעה גדולה מאוד, הציבור העצום שנמצא כאן.

ישעיה הנביא אומר הוי מושכי עוון בחבלי השוא וכעבותות העגלה חטאה. כיצד נדמה לו, אומרת הגמ' במסכת סוכה, כחוט של בוכיא - כמו חוט של עכביש קטן, לא רואים כלום. אבל מהחוט הקטן הזה אפשר לעשות עבותות עגלה ולמשוך ספינות ועגלות ענקיות של עבירות.

בואו ונבין מה רוצים מהכינוסים, באלעד, בנתיבות, בעמנואל, בירושלים, קרית ספר, מה רוצים בכל הכינוסים? להזמין רבנים וגדולי ישראל, אדמו"רים קדושים, ובפרט הגאון הגדול הזה (הגר"מ) (אזרחי) הגיע ממיטת חוליו והפחיד אותי.

אני רועד, התחלתי לרעוד: מה, רבי ברוך מרדכי הגיע? לא מאמין. באמת. אמרו לי שהוא בבית חולים. ממיטת חוליו הגיע, ומדבר, ומעורר את הציבור, הרי זה מפחיד אותי. מרעיד את הלב.

התכלית של כל הכינוסים היא - 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'. הקב"ה אומר, בני - קחו אותי אליכם, תכניסו אותי הביתה, אני רוצה להיכנס להיות עימכם. אבל איך אפשר להיכנס לבית שח"ו יש בו דברים כאלו? ה' רוצה לשכון איתנו, אבל איך ייכנס???

כל התכלית זה לקחת את השם יתברך לתוכנו ולהכניסו לבתינו, וזה פירוש המושג 'שכינתא בגלותא', השכינה לא יכולה להיכנס. איך יכנס? אם יש כזו טומאה!

מי חלם שנגיע עד כדי כך? אם נשחזר בזכרוננו כמה שנים אחורה זה מזעזע. שימו לב למעשה הבא: ישבנו יום אחד בשיעור, אצל מרן הגאון רבינו עובדיה יוסף זצ"ל. ישב שם בעה"ב שהגיע לשמוע, ואחרי השיעור מרן דיבר על הטלוויזיה דברים חמורים מאוד, חריפים מאוד. אחרי הדברים חוצבי הלהבות שדיבר על הטלוויזיה, ניגש אותו בעה"ב ואמר שאשתו לא מסכימה בשום פנים ואופן לסלק את הטלוויזיה מהבית, ושאל כדת מה לעשות, האם מחוייב להתגרש?

שאל אותו מרן זצ"ל: איפה אתה גר? אני בא אליכם הביתה! הרי יש לך ילדים, הכנסת אותם לתלמוד תורה, אתה רוצה שיגדלו כיהודים כשרים, אין שום תועלת, אם יש לך בבית את הכלי הפסול הזה.

לרבינו לא היה באותה תקופה שום מכונית, ואז מצא אחד עם מכונית ישנה מאוד. אמר לו מרן: תיסע ואל תדבר עד שתגיע לכתובת הזאת. מרן הגיע לבית, דפק בדלת, ונכנס. הבעל הכין את האשה לביקורו של מרן, ומשום כך כשהגיע היא ברחה למרפסת, כשכולה חיל ורעדה. אמר לה מרן: 'היכנסי, אל תפחדי, אני רק רוצה לברך אותך'.

תשמעו דבר נורא: אמר לה רבינו, 'גברת אני באתי רק לברך אותך שה' יעזור לך. את רוצה בניס צדיקים, בניס יראי שמים, בניס שיכבדו אותך. בכלי הזה הוא נגד כל הדברים הללו. אני טרחת ובראת לכאן כדי להגיד לך את הדברים, מכאן והלאה מה שאת רוצה תעשי ח"ו. אמרה האישה תביא פטיש ותשבור אותו תסלק אותו מעלי.

רבתי! זה כלי טמא ומזהם הטלוויזיה אבל זה לא מגיע לאחד מיני אלף לכלים הטכנולוגיים של היום, שיש בהם דברים מזעזעים.

רבתי, מה אני אגיד לכם, אני בוכה, נקרע לי הלב, תאמינו לי, ניגש אלי ילד בן 14 וחצי מאחת הערים בנגב. הוא מתחזק ולומד, אבל עצוב. אני מנסה לברר איתו את הסיבה, והילד אומר: אני אוהב את התורה ויודע שזה האמת, אבל ההורים שלי עם זה (המכשיר), וגם אני צמוד למכשיר והוא הגיע לדברים לא טובים. עד כדי כך, ילד בכזה גיל צעיר, הגיע לכאלו דברים. אומר לי הילד אני רוצה, מה אעשה, תן לי מכות. אומר הרב: ח"ו אני לא אתן לך מכות. אמרתי לו, יש לך את המכשיר? אמר לי יש לי, אני לא יכול בלעדיו. אמרתי לו: אתה רוצה להרגיש שמחת עולם? אתה רוצה לראות תורה

שתשמח אותך פיקודי ד' ישרים משמחי לב? אמר לי אני רוצה. "קח את זה, תשבור ותסלק אותו. אתה תרגיש שנולדת מחדש בקדושה ובטהרה". 'רבתי', אמר הבחור, 'אני מקבל עלי'. ברגע שאמר ורצה לשבור לא היה לנו פטיש, לקח מכונה שהיה שם, ואמר 'פסילי אלוהיהם תגדעון' וקיים את הניתוח. אחרי שבועיים של שקידה ושמחת חיים, גם ההורים הסכימו עם דרכו. וישנם עוד סיפורים רבים כאלו.

אמרתי בכנס סיום הש"ס: כתוב בחז"ל, שאלוהו הנביא בזמן חורבן ביהמ"ק, כשהיה רעב, אין מה לאכול, תשתפכנה אבני קודם באשפתות, ליד האשפה הוא רואה ילד קטן. שאל אותו, מה אתה רוצה, לאכול? אמר לו בני אני אתן לך אוכל, אבל תאמר 'שמע ישראל ה' אלוקי ה' אחד'. אמר לו הילד לאלוהו הנביא הס אליהו - שתוק אליהו, הוציא את יראתו - הפסל שלו - ומחבק אותו, ואמר לא אומר שמע ישראל, כי כך לא לימדני אבא, והיה מחבק את הפסל עד שנפל עליו ומת, לקיים מה שנאמר 'ונפלו פגריכם על פגרי גילוליכם'.

רבתי - בני אדם נופלים, בני אדם נהרסים, בתים נעקרים, אנשים תלמידי חכמים הופכים להיות כופרים. אולי הייתם צריכים לראות במצגת, לראות חסיד עם זקן ארוך 5 ילדים לזבש שק בהפגנה. חסיד, קנאי. פתאום הוא נדבק בזה וגם אשתו וילדיו הלכו לת"א והתפקרו. והוא נראה כמפלצת, והילדים והילדות איך נראים, נקרע הלב! ד' ירחם, חורבן העולם! עד מתי נחשה? עד מתי נזעק ולא יקבלו את הדברים?

איני רוצה לעשות הקבלות, עם ישראל זקוק לרחמי שמים מרובים מבית ומבחוץ איך עושים את זה וזה בידכם הציבור הקדוש והנפלא הזה עם כבוד מעלת גאוני ישראל האדמו"רים הקדושים והטהורים שכבר שמעתי ממש שמעתי שקדושת האדמו"ר דיבר מזה שבוע שעבר והרעיד את הלבבות הרעיד רבתי אחים יקרים נבלום את ההרס נעקור את הע"ז הזאת ובעזרשי"ת נזכה לגאולה השלימה בקרוב בקרוב אמן ואמן.

המאזין המצול
רבי מאזן אלקס
פ"ט ע"ו

הגאון הגדול ר' ראובן אלבז חבר מועצת חכמי התורה וראשי ישיבת אור החיים

בעניין הזה של האינטרנט עומדים כל גדולי ישראל יחדיו רועדים ונפחדים מהמפלצת הנוראה. ואף להבדיל אלף אלפי הבדלות גדולי האומות מרגישים רעד מהעומד להיות מהדבר הנורא שהולך להיות מהאינטרנט, דברים מחרידי נפש, דברים שמרגישים שהעולם הולך ונשרף ח"ו.

אפילו שיש גם תועלויות גדולות, ענקיות דרך האינטרנט, אפשר לערוך בו ניתוחים, אבל - צריך בהכרעה בזה לפחות גדולי עולם, גדול שאתה שואל אותו בנבילות וטריפות ובחמץ בפסח, וגם ביחס לאינטרנט - צריך כל אחד לשאול האם חייב את הדבר הזה ואיך, מה מותר לו במכשיר הזה.

זוועות קורות על ידי השימוש במכשירים שאינם כשרים, וכל הכנסה של מכשיר כזה היא פירצה קוראת לגנב - כנס הביתה ורושש את כל הבית. רבותי - אם רבותינו כותבים על הפסוק "ויצמדו לבעל פעור" - זה גדר של בעל פעור, ועל כן מוכרחים רב מובהק לשאול אותו האם זה כרת או לא כרת, האם זה חמץ או לא חמץ, מדובר פה בחיים, חס וחלילה אפשר להפסיד את החיים.

אף אחד לא יכול לומר 'אני לא' - דבר ראשון לגשת לגאון ולשאול, "אני עובד האם אני חייב, אולי יש עבודות אחרות". מחפשים בכנסיה היוונית מישהו שיצלצל בפעמון שם שיבואו כולם לטיפול של 15,000 דולר בחודש, האם ירא ה' יש לו הוא אמינא? הוא יכול ללכת למקום שכזה?! אני ח"ו לא מקל באביזרייהו דעבודה זרה! אבל אינטרנט הוא גם עבודה זרה, גם גילוי עריות וגם שפיכות דמים!

מצבנו דומה לדברי חז"ל דור ביהמ"ק היו כולם יראים ושלמים, ופתאום התחילו לעבוד עבודה זרה. הגמרא בגיטין מביאה שהחרש והמסגר, חסד עשה הקב"ה שהגלה אותם מעשרת השבטים, אשר היו עובדים את העגלים שעשה ירבעם בן נבט, ומשם יצאו גדולי ישראל, שגדרו את עצמם ולא הלכו אחר העגל. אף אנו נלמד מהם שאפשר לגדור את עצמו על אף שקיים עבודה זרה גמורה, אך תחילה - לכבות את השריפה בבית. מכאן שכאשכל אחד ואחד מאתנו מחויב לראות לא להתיר לעצמו בשום פנים ואופן. לדעת שצריך לשבת לדון על כל דבר ודבר, שלא לאבד חלילה את המשפחה ואת עצמך. אין ערבות בזה.

חז"ל מספרים שאלוהי הנביא הלך בזמן הרעב, וילדים ומשפחות תפוחי רעב ונשים רחמניות מבשלות ילדיהן, הלך אליהו הנביא וראה תינוק מחטט באשפה ומחפש מזון מתוך האשפתות, אומר לו אליהו הנביא - בני, באתי להצילך מהרעב, האם אתה רוצה להינצל, אמר לו הילד כן, אמר לו אליהו מה יש לך בחיקך, נמצא לו עבודה זרה בחיקו, אמר לו תגיד 'שמע ישראל', תזרוק מה שיש לך בחיקך, ותאמר 'שמע ישראל', אומר אותו תנוק "הס אליהו", שתוק אליהו, אל תגיד לי שמע ישראל", ומוציא את יראתו מחיקו ומנשק אותה. העבודה זרה שנמצאת בחיקו בדור הזה זה האייפון יש כאלו שמנשקים גם את האייפון אחרי של"ע התפללו ממנו תפילת שמונה עשרה, זה לא צחוק, צריך לבכות על המצב הזה, שח"ו לא תעבור שם תמונה באמצע שמונה ע, ובמודים יודה לר"ל ...

אינני אלא שליח של גדולי ישראל שמדברים עמנו ונחרדים שח"ו שלא יגיע הדור למצב כזה נורא, לכזו התרחקות. המשיח כבר תופס את הידית - אמר מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, הוא מתאמץ לפתוח, ומי יודע האם המכשירים הטמאים הללו לא מפריעים לו. ברוך ה' יש התפתחות ומודעות, אבל יש אנשים אדישים וזה לא טוב, כ"א מתרץ לעצמו שהנה שמענו שיש דברים שמתרים. ה' ירחם מה שעלול להתפתח, ואנחנו צריכים לחסום בגופנו דברים אלו שלא יחדרו אלינו, תחזקנה ידי העוסקים במלאכה המעוררים את עם ישראל להתקרב לאבינו שבשמים, ומי שצריך - לשאול גאון שרועד שרועד לדבר אם זה מותר, ואז הקב"ה יראה בעניינו, נפתח פתח בהר נוף, הפתח הזה יפתח פתחי היכלות גדולים, ונזכה לבער לפני הפסח את החמץ, ובניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל גאולה שלימה, הנה אנוכי שולח לכם - אבא אליהו אנחנו מוכנים לקבל פניך, ה' יעזור על דבר כבוד שמו, חזקו ואמצו.

בדרני גדולים

מדן ראש הישיבה, חכם שלום כהן שליט"א

"אחת הדעות כמה משפחות נהרסו מדאינותם והפדוץ? ואיזה משפחות, משפחות טובות, שהאב או האם התקבלו מיד, גם אם היום לא נכשלת, זה יהיה מחד, סתאום האדם המאה שהוא מקוץ בשמים" ומדוע דרשון בנינוס עברה, כי ד' משפחות

הוקדו ינוץ מקצועי לפתרונות סינון כהלכה במקומות עבודה 1599-550-330

בדרני גדולים

מו"ד הראש"ל הגאון הגדול רבי יצחק יוסף שליט"א

אני יושב בבית הדין ובאים אלי תיקים, בתיאם גם של חרדים מצל העדות, ואני שומע סיפורים מהידיים, אם זה על הבעל או על האישה, רבותי, בכך מה שאני חוקר ואני אומר לכם דברים מעדות ראשונה ששמעתי בעצמי - הכוב מגיע מהאינטרנט שאינו חסום להלכה ומחסכון חלא פשרו "דברים חללים המיכה" זה כשעשנו. זה לא ארוך וכל שניים, המון באים אצלי, הרבה תיקים יבטעו מולם מהסיבה הזאת נרא ואינם כמה שהדבר הזה הורס (מלון רבניו בנינוס בנות מנסות אחרי אמריקס קריית הוצג, כי שבת תשע"ז)

בדרני גדולים

מו"ד הגאון הגדול רבי שמעון בעדני שליט"א

השוער המצוינים של השומאן דרו האינטרנט הסדרו, זה כל כך רע, כל כך משתנה זה ממסד כל כך שאי אפשר לצאת מזה, אני מכיר מקרים שאני טיפסתי בהם, אי אפשר לתאר להיכן הגיעו בני חורבן יקרים. אדם תושב אני לא אכשל, והוא לא יודע שואם הוא נתקם בזה הוא אבוד, אדם לא יכול לומר, לו זה לא יקרה, איך דבר כזה אני מכיר כל מיני סגלים של אנשים שאף אחד לא היה מאמין שיגיעו למקום שהיו דרו והגיעו אלו. (ורא ואיפה משפחות נהרסות בדנים שכלים אבדו, אדם שקודם למסיון פבוץ, ושם אותם בפיס, ומתחיל אותו ביד שלו, צריך לרשת שהיא מחזיק מלאך המוות ביד שלו זה ישמח, (פונס בני הימן, בבית הכנסת שלום ורעה - מצא"ק וקרא תשע"ה)

תובנות

מיטב הסופרים בהמחשה על מפגעי הטכנולוגיה

מרכז ההסברה שע"י ועידת הרבנים לביצור חומות הדת

המזימה

חיים בקרמן

הדלת נטרקה בעדינות מאחורי גבו של אלי. הוא התיישב בכסאות של הכסא המשרדי המהודר, סוקר כמבט קל את הדריכות בפניהם של צוות הפרוטומאים. משרד הפרסום "קמפיינקס" צבר כבר וותק רב בפרסום ויח"צ במגזר החרדי, ובכל זאת עמדה באיור התחושה שבעת מדובר בקמפיין יהודי ביותר.

אלי מחבון שוב כמבט מרוצה בכביי אנשי הפרסום שממחינים למוצא פיו, ופוחת בדבריו:

"אני רוצה לשתף אתכם בהשקפה של מוצר חדש עבור המגזר החרדי. את השם שלו כבר המצאתי בעצמי. הוא ייקרא: 'סמארטאבלט'."

הוא מוציא מכיסו מסך מגע מלבני, בגודל 6.2 אינץ', יותר גדול מהסמארטפונים המוכרים ויותר קטן מהטאבלטים הקטנים. "בעצם", הוא מסביר בחיוך, "אין כאן חידוש כל כך מסעיר. זהו למעשה מכשיר סמארטפון, מהגדולים שיש בשוק. אלא שאני רוצה לשווק אותו כמוצר חדש, לסנן אותו, ולבנות יחד איתכם קמפיין השקפה ענק ביותר, כשכוספו של דבר אני צופה ומצפה שהמכשיר הזה יכנס לכל כיס חרדי."

"מרוע אתה חושב שתצלח", מתריס אבי, מנהל חברת הפרסום, "הרי אתה יודע יותר טוב ממני שהציבור החרדי כרובר מתנגד, ואפילו נרע, מלהחזיק את המכשירים הללו". "והרי גילום, בציבור יש סלידה ממכשיר שנקרא סמארטפון, אבל המכשיר הזה הוא לא סמארטפון, זה סמארטאבלט", הוא קורץ ומיד ממשיך, "זה ישווק כמכשיר מעין טאבלט, ונכניס שם כל מיני יישומים מעניינים, נמכור אותו בזול, והציבור פשוט יאהב את המכשיר הזה. כמובן שמי שיבקש לרכוש מאיתנו סמארטפון סטנדרטי אנחנו ממש לא נתנגד למכור לו. בסך הכל הרי ברור שעדיף למכור לכולם סמארטפונים מסוגנים מאשר שכולם יקנו מכשירים פרוצים". "אני רוצה להבין", מהרהר בקול בני האסטרוטג, "הרי גם מי שהוא גולם, אם למשל הוא לא רוצה להיות מחובר לוואטסאפ, בגלל ההתמכרות או בגלל כל הרכילות והשטויות שרצות שם, למה שהוא תפאוס חיזוק את זה כשהמכשיר קצת יותר גדול?!" "בדיוק מהסיבה הזאת אני לא מתכוון לפתוח את המכשיר מלכתחילה לוואטסאפ. זה יהיה מכשיר נחמד לתקשר עם הקופות חולים או עם משרדי הממשלה, לשלוח מייל, להזמין במכירה הקהילתית, להטעין את הרב קו, להתעדכן במוזא איר, ועוד כל מיני אפליקציות. כמובן שמי שיבקש נפתח לו גם את הוואטסאפ, אם הוא רק יאמר את המילים 'לצרכי פרנסה'". "זה נשמע שיש לך כאן אידיאל, מעבר לנושא הכלכלי", מעיר קובי הקופרייטר. "הרגשת נכון", מורה אלי. "יש לי אידיאל לתת לחבריי מהציבור החרדי את ההזדמנות להיות מהקדימה, בכשרות כמובן. האגנדה שלי היא שצריך לשנות לציבור את הראש ולרשור את התפיסה הרווחת שגורסת שמלבד לצורך פרנסה מוכרח לחלוטין, צריך להתרחק גם מהמכשירים המוגנים בגלל כל מיני חששות להתמכרות או למכשולות. לא יתכן שהציבור החרדי יפסיד את הנוחיות שבקדימה. צריכים להכניס את הטכנולוגיה לחיים ושכל אחד ישמור על עצמו".

"טוב, הבנו את הרעיון", מסכם אבי המנהל, "אנחנו נבנה כאן חוכנית אסטרוטגית מקיפה, שתכלול קמפיין ופרסום חוצות מסבכי. היא תהיה בנויה בצורה מאד מתוחכמת, כדי לעקוף את הנוגודים שקיימים בציבור וכדי שהרבנים לא יצאו נגד. במקביל יצטרף גם מערך ענק של הפצה בכל הריכוזים החרדיים, עם אנשי שטח ונקודות חלוקה. המהפכה בשטח תהיה עצמאית ומוחצת. הסמארטאבלט יכנס לכל בית חרדי."

■ ■ ■
"הם ממש מהירים", מהרהר אלי כשלמחרת הוא מקבל

הודעה ממשרד הפרסום עם ה"כריף" הניתוח והתכנית האסטרטגית. הוא פוחת את המסמך וקורא בשקיקה. העסק: חברת "מקונגט - פתרונות תקשורת בע"מ". המוצר: מכשיר חכם, 6.2 אינץ'. ישווק תחת המותג: "סמארטאבלט". קהל היעד: כלל המגזר החרדי. גילאים: 15 ומעלה. מטרות: החדרת השימוש במכשירים חכמים במגזר החרדי. שינוי התפיסה הרווחת בציבור החרדי, לפיה יש להימנע משימוש במכשירים חכמים, גם מוגנים, כל עוד אין הכרח מוחלט. המחשת הנוחיות שניתן להפיק מהכניסה למעגל הקידמה והטכנולוגיה.

רקע: המגמה הקיימת בציבור החרדי של מניעה מהחזקת מכשירים חכמים, מבוססת על התפיסה, אותה מחזירים הרבנים, שהחשיפה הקבועה והזמינות לחלק גדול מהאפליקציות, יוצרים שינוי פנימי בחלק הרוח החרדי, וכן גורמים להתמכרות. הפרסום שימחיש את הנוחיות שבטכנולוגיה, ויראה כמה פשוט לחיות עם הקידמה, ייצור לגיטימציה ואף אהדה למכשירים החכמים, וכך יודחיק החששות מהנוגים, ותחתיהם תיכנס הפתיחות למודרניזציה הדיגיטלית.

האסטרטגיה: הפרסום הראשוני יתמקד במכשירים שחסומים מאפליקציות בעייתיות כמו וואטסאפ וכדו', ופתוחים רק לאפליקציות כדוגמת זמני ומסלולי החברה ציבורית, ולשליחת מיילים ועוד. באופן זה יפעל הקמפיין במסיביות ועוצמה מחד, ומתחת לראדאר החרדי מאידך, בעקיפת הנוגודים הקיימים בתחום.

פירוט התכנית: 1. מודעות: בלוחות העירוניים, על גבי האוטובוסים, בעיתונות ובעלוני, בפחתי הבניינים ועוד. 2. נקודות הפצה: בכל מוקדי המכירה הקהילתית ברחבי הארץ, ניתן יהיה לקבל את המכשיר בתשלום סמלי. 3. פרויקטים תקופתיים. כדוגמת: סמארטאבלט מתנה - לחתן ולכלה. מחירי גמ"ח לאברכים ולמשפחות ברוכות ילדים. חבר מכיא חבר, ועוד.

■ ■ ■

"שלום ארי, מדבר אלי, אני ממש מודה לך על המהירות ועל השירות, אבל יש לי בקשה". "נו, נשמע".

"יש לי איזון תחושה פנימית, שעוד לפני שנצא עם הקמפיין האגרסיבי, יש כל מיני גורמים שישמעו על זה וישימו רגליים. לכן אני מאד רוצה, אם זה אפשרי, לצאת בתוך מספר ימים, מקסימום עד יום חמישי, וכך הקמפיין יהפך לעבודה מוגמרת". "הראה, זה ממש לא פשוט. אבל מאחר ואני רואה כמה זה חשוב לך, נעשה מצידנו את מירב ההשתדלות שזה אכן יקרה. דרך אגב, את הסלוגן הראשוני של הקמפיין, הקופרייטר שלנו כבר הבריך. זה יהיה משהו בסגנון 'מי צריך סמארטפון כשיש סמארטאבלט'. המודעה הראשונה שתיכנס במכה אחת לכל אפיקי הפרסום שירכזו עליהם, תסביר שהמכשיר פתוח רק לדברים הנצרכים והחוקת המכשיר חוסכת את הצורך להחזיק סמארטפון".

"מצוין", אמר אלי, "אני מצירי אסיים את הטיפול בנקודות ההפצה של המכירה הקהילתית, ואני רוצה לשלב את רשימת הנקודות האלו כבר במודעה הראשונה. אני יודע שזה לא כל כך מתאים בשלב הראשון של ההשקפה, אבל זה חלק מהעניין, שאני רוצה במהירות לקבוע עובדה בשטח, שכל הנקודות האלו מפיצות את המכשיר".

■ ■ ■

הלחץ שאפק את משרד הפרסום בבוקר יום חמישי לא נראה בו שנים רבות. הרד ליינ של יום חמישי להשקת הסמארטאבלט קיבל משנה תוקם כשכחי הדפוס ומדביקי המודעות היוו הצידה עבודות אחרות ופינו מקום לקמפיין הנסק שעשוי להכניס להם סכום לא מבוטל.

רוחי הגרפיאקית מבחינה על צג הטלפון המשרדי כמספר של בעל בית הדפוס, והיריים שלה רועדות.

"אם זה לא אצלנו תוך עשר דקות, זה לא יהיה להשכוע", אמר הקול המחוספס מעבר לקו.

הלחץ מטפס לשמיים. שבוע שלם של המשרד על גלגלים בשביל להספיק הכל להשכוע, מנגנונים רבים של מודעות עיוניות ומפיצים ארציים, כבר מחכים להומרים שהיו אמורים כבר כמעט לצאת מבית הדפוס, אבל אי אפשר להדפיס מודעות שלא מוכנות לדפוס.

רוחי מסיימת באצבעות מאוכזבות את הגימורים האחרונים, וניגשת לשלב במודעה את הטבלה של נקודות ההפצה שהגיעה בשלימותה רק לפני כמחצית השעה. היא נכנסת לחתיקה שנקראת "סמארטאבלט" מגיעה לקובץ, עושה "עחק הרביק", סוגרת את המודעה ושולחת לדפוס. היא פולטת אנתח רווחה עמוקה, וחושה כמעט כמו טייס שסיים את משימתו בכדה הקרב.

היא רק לא שמה לב לפרט קטן ושולי. הקובץ שהיא צירפה מתוך החתיקה למודעה, לא היה טבלת נקודות ההפצה, אלא מסמך המטרות והאסטרטגיה...

■ ■ ■

הארץ כולה געשה ורעשה. השערות מכוונים שונים עלו בזה אחר זה בניסיון לפענח את הגימיק הפרסומי המודר של חברה מכובדת ומשרד פרסום מכובד לא פחות, שהוציאו מודעות ענק בכל רחבי הארץ עם מלל ארסי בצידן, על שינוי הראש של הציבור החרדי והכנסת הסמארטפונים והטאבלטים החכמים מתחת לראדאר, ללא היתקלות בנוגודים הקיימים בציבור.

"משמנים ויכ את אלי", אמרו בנימה צינית מכירי כשנחשפה הפרשיה, "להחזיר לציבור באופן חסר תקדים את הזהירות מהמכשירים החכמים ואת העיונות כלפי המגמות ההרסניות. אף משרד פרסום לא היה מצליח להעביר את המסר בצורה טובה יותר..."

ועדת הרבנים לצביון מקומות העבודה

מענה הלכתי ובענייני יחוד והנהגה במקומות עבודה שע"י בתי הדין של מרן הגר"ש זאזנר וזצוק"ל ומרן הגר"ש קרליץ שליט"א

מענה אנושי בימים א-ה בין השעות: 21:00-22:00

0722-722-188

אאוט-נט

ניתוק קליטת אינטרנט ממחשבים ללא עלות ע"י אנשי מקצוע בכל רחבי הארץ

0722-613-613

מוקד היועץ המקצועי לחסימה כהלכה במקומות העבודה:

1599-550-330

למקומות עבודה - שלוחה 1, יועץ ותמיכה בהתמודדות - שלוחה 5

האיגוד הארצי לעבודה מוגנת

לתיאום מול מעסיקים: 072-2773055

תיקון

1. מי הם: 12 חלקי, 10 סתמו, 1 העביל, 1 השמטח?
2. מהי הפסולת של א"י? (רש"י י"ג, י"ט)
3. מהי דרך הגשרים? (רש"י י"ג, י"ט)
4. מי היה - אדם, א"ל וצ"ל? (רש"י י"ג, כ. י"ד, ט)
5. מי חלק לתבואה? (רש"י י"ג, כ"ב)
6. ממתי התחילו המצילים לתבואה להוציא דגים כי רעה? (רש"י י"ג, כ"ב)
7. באי נכחו בני ישראל? (רש"י י"ג, כ"ט)
8. מי נפל מן השמים? (רש"י י"ג, א"ג)
9. מה אמרו הענקים על אבי? (רש"י י"ג, א"ג)
10. מי נקרא ע"ש שרשרת? (רש"י י"ג, א"ג)
11. מי נמשל אצל? (2 פ"ה ברש"י י"ד, ט)
12. באיזה אולם א"א להכנס? (י"ד, כ"א)
13. איזה היו 2 רומות? (י"ד, כ"ב)
14. איזה בקשה ביקשו בני, וקראו בשמו? (רש"י י"ד, כ"ב)
15. באיזה מים מים המצילים? (רש"י י"ד, א"ג)
16. כמה חלקים קראו יהושע וכלי הנחלה בא"י? (רש"י י"ד, א"ח)
17. איזה מילה היא מלשון-מוצק או מושק? (רש"י י"ד, מ"ד)
18. מתי אדם נקרא "פונק עול", מפר דריה ומטה פנים"? (רש"י ט"ו, כ"ב)
19. איזה פעולה שהחמטא עושה, מדגלגל כרה? (רש"י ט"ו, א"א)
20. היכן נמשלו בית הסקילה? (רש"י ט"ו, א"ו)
21. למה נקרא שמה "צ"צ"י"? (2 פ"ה ברש"י ט"ו, א"ח)

22. מי הק המרעלים של האלף? (רשי 10, 10)
23. איזה לקס דומה לרבה, ונסא לרביע חוטי הרביעה? (רשי 10, 10)
24. אלו 3 מנוו שקווה כנגד ס המנוו? (רשי 10, 10).

תינו מספרים

1. הינ נתאים המספרים הקאים:
60, 40, 20, 12, 10, 8, 7, 4, 3, 2, 1, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$

2. הינ כתוב 2 והטונו ל-8?

3. הינ כתוב 13 והטונו ל-1?

תשובות לחיבור המספרים

1. $\frac{1}{4}$ - רביעי הדין (ין ושמן, קנסים).
- $\frac{1}{3}$ - שלישי הדין (" " ").
- $\frac{1}{2}$ - חצי הדין (" " ").
- 1 - צפרון סולג (קנסים), רימון אגז, גאנע אהר, בלב - היחיד שנס אקרון.
- בתל גבול - גלילי.
- 2 - 2 מרשלים צביקים (יהושע ובלב).
- 3 - 3 צנקים (אחיון ששי ונחמי).
- 4 - 4 כפול - גלילי.
- 7 - שבע שנים נכר, 7 אגז - חמאם (בדקוה משה - גולטא המכילים).
- 8 - ששאל אה - האשכול.
- 10 - מרשלים רשעים, 10 פסמים ניסו אה ה.
- 12 - מרשלים (כולם יחד).
- 20 - אטיל 20 ימול.
- 40 - ימים גלילי, שנים במצבה.
- 60 - 60 גיל 60 ימול.
2. כהג 2 והסונה ל-8 - "וישאוהו... בשנים".
3. כהג 613 והכונה ל-1 - קפ"ע, כהג שגבר על כל המצוות והכונה ל"ע"ס.

בס"ד

חידה לפרשת שלח

הוא בן שלוש והוא אבא חורג שלי.

אני גם בן שלוש ואני אביו החורג.

אך באמת אנו גיסים.

הוא בן שלוש זהו שלוש אותיות משה והוא אבא חורג שלי כי כל המלמד את בנו של חבירו כאילו ילדו.

אני גם בן שלוש, כלב, ואני אביו החורג, כמבואר בסנהדרין יט: שהיה נשוי לבתיה בת פרעה ומשם נלמד שכל המגדל יתום בביתו כאילו ילדו.

אך באמת אנו גיסים כמבואר בסנהדרין סט: שכלב היו נשוי למרים אחות משה

מתי שטייטל

ס"ד

חובה לפתור שאלה

אני בה שלש

ובת יותר מארבעים ושש

נולדתי בכניסה לארץ

אך בעצמי החכמים

יצאתי גם אחרי ארץ

אני אחת מעשרים וארבע

או אחת מארבעים ושלושה

אך מאז שבית המקדש נחרב

אני מועטת ונשכחת בצער רב.

מי אני ?

יחי ראובן

מתוך הספר "יחי ראובן" מאוצרותיו של הגאון הצדיק רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל

להקיש הליכתו לביאתו

וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַּר פָּאָרָן עַל פִּי ה' כָּלֶם אַנְשִׁים רְאִיִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הַמָּדָה (י"ג, א)

כיצד החל הקלקול

פרשת המרגלים היא סוגיה לא פשוטה, נושא עמוק שקשה לנו לעמוד על סודו ללא עמל ועל רגל אחת. ננסה להתבונן בה מעט.
נשאלת השאלה: מה מתרחש כאן? כשפותחים את החומש רואים כי "כולם אנשים" - לשון חשיבות, אנשים חשובים. על כל אחד מעיד הקב"ה שהוא הגון, מי לנו גדול מחרמב"ן האומר, כי הסדר שנמנו המרגלים בפסוקים, באמת אינו לפי מסעם ולא לפי סדר השבטים, אלא לפי חשיבותם. נו רבותי, היכן יהושע בן נון, מדוע לא הוא הראשון? ומדוע כלב בן פונה איננו הראשון או השני? משמע שהאחרים הללו שמוזכרים לפנינו היו חשובים יותר מיהושע ומכלב.
אם כן, כולם, בלי יוצא מן הכלל, היו חשובים - כולם אנשים! אז מה קרה שם? איך התהפך הכל?

עוד צריך להבין, רבותי: הם התקלקלו. מתי התקלקלו? בפשטות, הקלקול התרחש בסוף, כי בתחילה הם היו "אנשים" ו"ראשי בני ישראל המה" אבל יש לנו את דברי חז"ל (הובאו ברש"י יג, טו): "וילכו ויבואו - מהו וילכו, להקיש הליכתו לביאתו, מה ביאתו בעצה רעה אף הליכתו בעצה רעה". כמו שחזרו ברשעות, כך הליכתם היתה ברשעות. הלכו כדי לדבר לשון הרע על ארץ ישראל... נו, אם היו כשרים וצדיקים, מתי התרחש המהפך?
בכאלו פסוקים, ובכלל בכל התורה, אין אפשרות לומר דיבורים בעלמא, מצד הסברא ומצד המחשבה, אבל ב"ה שרבותינו הקדושים - ב"ברכת מרץ", ב"לב אליהו" וכן רבינו השל"ה הקדוש - האירו לנו את העיניים וסללו דרך להבין מה התנהל ומה היה.

הסתייפלו זצ"ל בספרו, ובדרכו הולך גם רבי אליהו לאפיאן זצ"ל, מבארים כך: אין שקיבלו המרגלים את תפקיד ומינו אותם - קיבלו גאווה. אמרו לעצמם - מדוע ממנים אותנו? אה... אם ממנים אותי משמעות הדרר שאני - או אה! קיבלתי תפקיד!
קיבלו גאווה.

האמת, שהשליחות לא היתה במטרה להביע דעה, אלא שירא, יבואו ויאמרו מה ראו, ותו לא, אבל להביע את דעתם, האם כדאי לעלות או לא - דבר זה לא היה כלול בשליחותם.

אבל כיון שקיבלו גאווה - חשבו שבחורים בהם כדי להכריע ולהביע דעה. מלבד הצגת העובדות והמציאות, עליהם לחוות את דעתם הטובה היא אם רעה, השמנה אם רזה.

ואחרי ששעמו מהגאווה, שעמו מתאוות הכבוד. מהבעיה של הכבוד אפשר להיווכח באלו דרגות הם היו, כמו שאומר הזוהר הקדוש שהם ראו [אולי ברוח הקודש] שלא הם יהיו ה'נשיאים' בארץ ישראל, אלא רק במדבר.

נו, אז מה עושים כדי להישאר נשיאים? יוצרים מצב שלא נכנסים לארץ ישראל - מסייתים את העם ומתארים באוזניו כמה גרוע יהיה אם ניכנס לארץ ישראל. נמצינו למדים, שמגאווה הגיעו לתאוה של כבוד, ומשם לכשלון הגדול.

רבינו יונה ב"שערי תשובה" כתב, שבעל גאווה מופקר לכל העבירות. מדוע? כי אין אני והוא יכולים לדור יחד" - הקב"ה עוזבו ומניחו במרחק. אין לו סיעתא דשמיא. וכאשר אין סיעתא דשמיא - אפשר ליפול בתאוות הכבוד ובכשלונות נוספים שיש בהם סכנת אבדון.
עד כאן נכנסנו רק לתוך הפתח להבין מעט מתי קרה מה שקרה והם נתפכו, כיצד החל הקלקול.

פעמים דיברו על ארץ ישראל

אדוננו הרמב"ן מאיר את העיניים באומרו, כי המרגלים דיברו את דבריהם בשני מקומות: פעם אחת לפני משה רבינו ע"ה, וכמו שמדויק בפסוקים, שראשית הם באו אל משה, ואמרו אצלנו מה שיש להם להגיד. אחר כך אמרו את דרשותיהם לעם ישראל, ללא משה ע"ה.

זהו שנאמר (יג, כה-טו): "וישובו מתור הארץ מקץ ארבעים יום וילכו ויבואו אל משה ואהרן ואל כל עדת ישראל אל מדבר פארן קדשה וישיבו אותם דבר ואת כל העדה ויראום את פרי הארץ".

הם הראו את פרי הארץ למה ולאהרן, כי משה רבנו אמר להם "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ".

"ויספרו לו ויאמרו, באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש היא וזה פריה".

זו אמירה **אמיתית**, אמת ויציב.

"וגם זבת חלב ודבש היא וזה פריה". אמת? הכל אמת!

"אפס כי עז העם היושב בארץ וערים בצורות גדולות מאוד וגם ילידי ענק ראינו שם". אמת? כן, הכל אמת!

"ועמלק יושב בארץ הנגב והחתי והיבויסי יושב בהר והכנעני ישב ליד הירדן" - גם דברים אלו אמת לאמתה.

אז מה, אם כן, לא היה בסדר במילים אלו? - לכאורה בסך הכל אמרו דברים כהווייתם באוזני משה רבינו. מה העוול של המרגלים? מה דיברו שלא כהוגן?

ואם תשאלו אותי מהיכן אני יודע שכבר עתה דיברו דברי עוול? - כי מיד נאמר: "ויהס כלב את העם אל משה". היינו שהיה משמע משהו לא טוב מדבריהם.

מסביר הרמב"ן, כל הסוגיה סמונה במילה אחת, מילה אחת! הם אמרו הכל אמת, חוץ ממילה אחת. ומה היא? "**אפס**". אפס משמעותו - שהדבר בלתי אפשרי. ההרס היה במילה האחת הזו!

אבל מה? כאשר עמדו כעת לפני משה רבינו ע"ה, דיברו ברמז, לא במפורש. הוסיפו רק מילה אחת - "אפס", ועל כך "ויהס כלב את העם אל משה ויאמר", אתם אומרים 'אפס' ואני אומר 'עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה'.

כיון ש"ויהס כלב", הרי שענתה אמרו המרגלים כבר יותר מפורש את מה שרמזו קודם לכן: "והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו".

אמורדיקע מעישה.

רש"י על "ממנו" אומר דברים נוראים: "חזק הוא ממנו - כביכול כלפי מעלה אמרו". ובמדרש הנוסח: "אמרו: אין בעל הכלים יכול להוציא כליו משם".

וזה פלא עצום, ומאוד תמוה שאנשים כאלו בדור דעה יאמרו כך כלפי מעלה - "חזק הוא ממנו"? איך אפשר להגיד כאלה מלים?

מורי ורבותי! עוד מעט נבאר.

עד כאן התרחשו הדברים בעומדם בפני משה. הם אמרו אמת, רק שהוסיפו: "אפס". ואחר כך הוסיפו מעט ואמרו שאין אפשרות לכבוש את הארץ, והאמת שהדבר אפשרי.

אבל אחרי כן, לא לפני משה, "ויוציאו את דיבת הארץ אשר תרו אותה אל בני ישראל **לאמר**". זה כבר משהו אחר. כאן הם אמרו: "הארץ אשר באנו לתור אותה ארץ אוכלת יושביה היא".

ומה המשמעות של דברים אלו? הוצאת דיבה. "**ארץ אוכלת יושביה**" הוא שקר ודיבה. "**וכל העם אשר ראינו בתוכה אנשי מדות**" - גם זה שקר! כי "אנשי מדות" מפרש רש"י: "גדולים וגבוהים, צריך לתת להם מדות כמו גולית" גם את זה הם לא פירשו נכון - מודיע הרמב"ן - "ועל זה נעשו למות", לא נעשו במוות על כל הדרשה הקודמת, אלא על הנאומים כעת. ה"אפס" היה חיסרון באמונה, ולא על כך נעשו. התורה אומרת: "וימותו האנשים מוציאי דיבת הארץ רעה", היינו הוצאת הדיבה שהיתה אחר כך.

הרמב"ן ממשיך וזייער גישמעק, מאוד מתוק, אודות הנאמר בתורה בפרשת דברים (א, כב): "ותתיצבון אלי כלכם ותאמרו נשלחה אנשים ויטב בעיני הדבר".

נו מה כתוב? "ויקחו מפרי הארץ וירידו אלינו". תשמעו מה שמשה רבינו אומר בתורה: "וישיבו אותנו דבר ויאמרו טובה הארץ אשר ה' אלוקינו נתן לנו, ולא **אביתם לעלות**". ישנה תביעה על בני ישראל ששמעו מכלב ויהושע שהארץ טובה ולא רצו לעלות.

רש"י הקדוש מפרש: "ויאמרו - אלו יהושע וכלב שאמרו טובתה".

הרמב"ן שואל: איזו טענה היא זו, נכון שיהושע וכלב אמרו, אבל היו שאמרו להיפך, מדוע הם צריכים לשמוע דווקא לדיווח של יהושע וכלב? כיון שהיה ויכוח כזה מנוגד, הם לא היו יכולים לשמוע לשניהם, אלא או להם או להם! לכן, אומר הרמב"ן: "ויאמר" - הכוונה למרגלים שאמרו כך, כי באמת אלו היו דבריהם בפני משה: "באנו אל הארץ וגם זבת חלב ודבש וזה פריה". רק מה? הם הוסיפו שלדעתם "אפס" - הדבר בלתי אפשרי! ועל זה השענה עליהם: וכי אינם יודעים שהקב"ה כל יכול ואין אצלו בעיות כאלו! וכי תאמרו, הרי המרגלים גם אמרו לנו "ארץ אוכלת יושביה" - התשובה, אומר הרמב"ן, משה רבינו מוכיח אותם: הלא נוכחתם לראות שהם לא אמרו את הדברים הללו בפני, רק לכם, ומדוע? כי ידעו שדבריהם שקר ופחדו שאכחיש אותם! כיון שלא אמרו בפני, היה עליכם להבין כי אלו דברי הסתה ושקר, ורק מה שאמרו בפני הוא אמת. כך מפרש הרמב"ן כמין חומר את כל הענין.

יצר הרע לשם שמים

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (יג, טז)

פירש רש"י: "התפלל עליו: י-ה יושעך מעצת מרגלים".

מדוע משה רבנו התפלל רק על יהושע? אחד הביאורים שמבארים הוא, כי כלפי יהושע היה לו באמת חשש גדול שידבר לשון הרע על ארץ ישראל, כי לגבי היה חשש של יצר הרע לשם שמים, ועל יצר הרע מהסוג הזה יש צורך ברחמי שמים מרובים. מדוע ליהושע יכול להיות יצר הרע לשם שמים? כי יהושע ידע שאין שנכנסים ובאים לארץ ישראל משה רבינו ע"ה לא יכנס, וכדי שרובן של ישראל יישאר לחיות ועם ישראל יזכה להיות עם הרבי הגדול - שמא כדאי לדבר לשון הרע. וכי יש לך לשם שמים גדול מזה? - שמשוה רבינו יחיה ארבעים שנה נוספות? היכן אפשר למצוא כזה "לשם שמים"??...

תבינו, יצר הרע של לשם שמים - כנגדו אנו זקוקים לרחמי שמים מרובים, מולו צריך תפילה מיוחדת, ולכן עמד משה רבינו ע"ה בתפילה על יהושע, אבל יצר הרע גלוי כמו שהיה למרגלים הוא פחות קשה, ולא נדרשה עבורו תפילה מיוחדת של משה רבינו.

רצוני לומר לכם חידוש נוסף.

התרגום יונתן מביא: "כד חזי משה ענותותיה דיהושע, התפלל: י-ה יושעך מעצת מרגלים".

שואלים: איזו ענוה הוא ראה בו?

ומבארים על פי מה שהזכרנו. הרי במדבר היה מאורע מיוחד שאלדד ומידד התנבאו במחנה. ומה היתה נבואתם? - "משה מת ויהושע מכניס לארץ". את הנבואה הזו שמע יהושע, והדברים כאבו לו מאד. הוא רץ למשה רבינו וביקש: "אדוני משה כלאם".

כאן ראה בו משה רבינו ענוה מיוחדת: במקום שישמח מעט, שהנה הוא יזכה להיות הממשיך של משה רבינו ע"ה - שבכך הוא מקבל סגולות אדירות וכלים אדירים עצומים של סיעתא דשמיא - להיות המנהיג של עם ישראל בכניסתם לארץ ישראל [הוא באמת העמיד את השמש בכוחו הגדול], שום דבר לא נע ולא זע בפנימיותו. הוא קם בכאב רב ומקנא לכבוד משה רבינו: "אדוני משה כלאם", ואם אתם יודעים, - המילים הללו עלו לו ביוקר! "אדוני משה כלאם" הזה, מחירו היה שיהושע מת בלא וולד. מדוע? כיון שהורה הלכה בפני רבו. בקיצור, הוא היה כל כך כאוב לכבודו של משה רבינו ובא עם הוראה שצריכים לכלוא אותם.

עם כזו ענוה, יש חשש שהוא ידבר על ארץ ישראל, כדי שמשוה יחיה.

מורי ורבותי, יצר הרע של לשם שמים צריך לפחד ממנו מאד, פחד גדול. אתם יודעים מה זה יצר הרע של לשם שמים?

לכל אחד יש את החבילה שלו ב'לשם שמים'. אדם אומר לעצמו: במקרה הזה ובנושא המסוים הזה אני צריך להיות ה'מאן דאמר' ולהסביר ולהחליט ולהורות, ודוקא אני, כי השני אינו ראוי ולא תהיה ממנו תועלת, ורק אם אני אספול בענין יהיה כבוד ה'. לשם שמים.

ישנן דוגמאות רבות, אין ספור: לפעמים מתגלעים חילוקי דעות בין גדולי ישראל, מעט חילוקי דעות או הרבה. אותו פלוני הוא חסיד של אחד מגדולי ישראל. הוא אוסף את היצר הרע של לשם שמים ומדבר על הצד השני דברים אסורים, רחמנא ליצלן. נכשל ונופל בבאר שחת.

אבל זה לשם שמים! זה כבוד הוהוה! איך אני יכול לשתוק וכי מותר לי לשתוק?!... הוא בטוח שאסור לו לשתוק, ואדרבה חובה גמורה היא לדבר בגנות הצד השני, גם אם הוא תלמיד חכם. הנה לו יצר הרע לשם שמים.

שמעתי בשם אחד הבנים של הריז"ני, כמדומה רבי שמואל מרוזין, שאמר, אנו מבקשים: "וכוף את יצרנו להשתעבד לך". "צרנו?" יצר הרע! מי שנופל ביצר הרע הוא כמעט שוטה, לא על כך מחילליהו אור. חמיליהו היא אודות היצר טוב עליו יש להתפלל "וכוף את יצרנו להשתעבד לך", במקרה שחלילה נשתמש עם היצר טוב לשם שמים, איי איי...

מורי ורבותי. מה העצה עם היצר הרע הזה, הקשה מאוד מאוד? לכאורה העצה להכיר: אני לא פוסק בשום נושא בהלכה ובהנהגות, ברוחניות ושמיות, אז גם לא אפסוק בנושא הזה, ומחובתי לשאול את מי שיוודע לפסוק, ואם ה'מורה הוראה' אומר שכן, כן, אם הוא יורה שלא, לא. ויכל הנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל. ואם ישאל את הזקנים הוא יכול להיות בשוח בעור ה'. אבל לפסוק לבד בעניינים כאלו שאני עושה באמת לשם שמים. קשה מאוד.

כאשר תם הדוד ההוא - חזר וקראו הושע

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (יג, טז)

משה שינה את שמו של הושע בן נון ליהושע, כי התפלל עליו: "י-ה יושעך מעצת מרגלים" (רש"י).

נשאלת השאלה, אם שמו של הושע בן נון נהפך ליהושע, מדוע בפרשת האזינו (דברים ל"ב, מ"ד) נאמר: "ויבא משה וידבר את כל דברי השירה הזאת באזני העם הוא והושע בן נון"? מדוע אין הוא נקרא כאן בשמו החדש "יהושע"?

ה"כלי יקר" מתייחס לשאלה זו. הוא עונה תשובה שלמען האמת אני לא מבין אותה. התורה עמוקה מאד, אדרבה, אולי אתם תגידו פשוט בדבריו: "לפי שלא קראו יהושע כי אם על שם י-ה יושעך מעצת מרגלים", וכל זמן שאחד מן אותו דור היה קיים - היה נקרא בשם יהושע, וכאשר תם כל הדור ההוא - לא היה מקום לתפילה זו וחזר וקראו הושע".

כאמור, אני רק מוסר את דבריו בפניכם, בלי להגיד בהם פשוט.

מהות האדם - כח התפילה שלו

ויצלי בנגב ויבא עד חברון (יה, כב)

וברש"י: "ויבא עד חברון - כלב לבדו הלך שם ונשתטח על קברי אבות, שלא יהא ניסת לחבריו להיות בעצתם". על יהושע בן נון התפלל משה רבינו, לאחר ששינה את שמו - כמו שעושים לחולה מסוכן - "י-ה יושעך מעצת מרגלים".

כלב בן יפונה, שלא זכה לברכה ממשוה רבינו, סיכן את חייו כאשר הלך לחברון להתפלל על קברי אבות, וניצל בכח התפילה. בוודאי לא היתה זו תפילה פשוטה, אלא השתפכות הנפש לפני אבינו שבשמים, ועל כן זכה להינצל אף הוא מעצת מרגלים.

כוחו של האדם ומהותו היא התפילה שהוא מתפלל לפני בוראו. המשנה הראשונה במסכת בבא קמא מונה בין ארבע אבות ניקיין את 'המבעה', ונחלקו בגמרא מה הכוונה 'מבעה'. לדעת רב (שם ג ע"ב) מבעה זה אדם וראייתו מהפסוק בישעיהו (כא, יב): "אמר שומר אתא בוקר וגם לילה אם תבעיין בעיני", ומפרש

רש"י (שם בב"ק): "שובו בתשובה ותבקשו מחילה בעיני, אלמא באדם כתיב בעיני". כלומר, הגדרת אדם כ'מבעה' פירושה שהאדם מתפלל ומבקש מחילה, וכיון שמופיע לשון 'בעיני' - בקשה - לגבי אדם, לכן הוא נקרא 'מבעה'.

למדנו מכאן כי מהות האדם היא כזו ונוניליוהו שלו, ולכן הוא מוגדר כ'מבעה', על שם התפילה שהוא מתפלל.

שמעתי רעיון שהוא יהלום של ממש:

המלה 'אדם' עם המילוי שלה נכתבת כך:

א - א.ל.מ.

ד - ה.ל.ת.

מ - מ.מ.

אם נקח את האותיות הנסתרות, היינו - ל.מ.ל.ת.מ. נקבל את המלה - 'מתפלל'!

מעשני ראובן

מה נהדר היה מראה עבודתו של רבי ראובן זצ"ל. כשכל כולו כניעה ותחנונים היה משיח אל קונו, כשהוא מונה תיבה אחר תיבה ב'ביטויי שפתיים', במתינות, בנחת ובריכוז המחשבה. היה קורא קריאת שמע בכוונה עצומה, כשפניו בוערות וכולו אימה ויראה, רתת וזיע, ומדקדק לבשא כראוי כל הברה ואת ולהשמיען לאוזניו שכבדו משמוע, כשהוא נמנע מלהשתמש לצורך כך במכשיר השמיעה.

בהזכרת שם שמים היה נוהר ונשמר לאומרה בכוונה עצומה, ומרגלא בפומיה דברי רבינו יונה בשערי תשובה שער ג' שכתב כי מאמר הפסוק "ולא תחללו את שם קדש" נסוב על המוכרים שם שמים לבלשה ומבלי מורא. בעניית 'אמן' היא שמיה רבה' היה מקיים באחת את שני פירושי הראשונים, ולפיכך היה קורא בכל כוונתו ובכל רוחו, עד שקולו היה ושמעו רדל ההיכל מקצה אל קצה.

פיתול החרב

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור בפרשת השבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 21:45

גליון מספר 546

פרשת שלח שנת תשע"ח

"ויראיתם את הארץ מה הוא" (יג, יח)

אחד מחסידיו של רבי ישראל מרוזין הנה בבקור בארץ ישראל וחזר לביתו שבוח"ל. שאל אותו הרבי: "נו, איך ארץ ישראל?"

אמר לו: "מוטב שלא אמר מלה..."

אמר לו הרבי: "אתה יודע מדוע קוראים לארץ 'ארץ ישראל'? כי כל בן ישראל שבא לארץ הזאת היא נראית לו כפי שהוא באמת. הארץ הזו היא כמו ראי: אתה קר - הארץ קרה אליך, אם היית חס קצת יותר - הארץ הייתה גם היא חמה לך. כמו שמירה שהיא עצמה אינה מחממת, אך אם אתה חס היא שומרת על חם גופך.

"ואם אדם מישראל בא לארץ ולא מצא בה שום מעלה, הרי זה מעיד עליו..." - סיים הרבי.

"והמתה את העם הזה כאיש אחד" (יד, טו)

מה פשר התוספת 'כאיש אחד'?

באר ה'נילקוט הגרשוני' בשם ספר 'משכנות יעקב': במסכת יומא (פו ע"ב) למדונו חז"ל שפאשר מגיע האדם לדיו ועומדים לשקל את עוונותיו, את החטא הראשון והשני מעבירים ורק מחטא שלישי ואילך מתחילים לשקל, וראיה לדבר מן הפסוק (איוב לג, כט): 'הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גברי'. לעמית זאת בצבור אף את החטא השלישי מעבירים ורק מרביעי ואילך מתחילים לשקל, שנאמר (עמוס ב, ו): 'כח אמר ה' על שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו'.

והנה, בתחלת פרשת קרח (טו, ד) מבאר רש"י שהסבה לכך שדוקא בחטא קרח נאמר על משה 'ויפל על פניו', היא משום שהנה זה כבר חטאם הרביעי של ישראל, ולפיכך בחטא הראשון - העגל נאמר (שמות לב, יא): 'ויחל משה', בשני - המתאוננים נאמר (יא, יב): 'ויתפלל משה', בשלישי - המרגלים נאמר (יד, יג): 'ויאמר משה ורק בחטא הרביעי - במחלקתו של קרח נפל על פניו כיון שיגיע שפעת מצבם של בני ישראל חמור במיוחד, כיון שחטא רביעי אין מעבירים.

מכל מקום, למדנו מדברי רש"י שחטא המרגלים הנה השלישי במנין חטאיהם של ישראל, לכן תמה משה בפני הקב"ה 'והמתה את כל העם הזה כאיש אחד' - אם עומד אתה להעניש את בני ישראל עתה, הרי זה כאילו החשבת אותם כחיד הנענש כבר מחטא שלישי, ובאמת הם צבור שאין ראוי להענישם אלא מחטא רביעי ואילך!

באפן נוסף באר ה'פנים יפות': במסכת סנהדרין (סא ע"א) מקשה הגמרא סתירה בין שתי ברייתות, בביתא אחת נאמר שרק מי שעבד בפעל עבודה זרה חנב, ובשניה

"ואלה שמותם למטה ראובן שמוע בן זכור" (יג, ד)

אם נתבונן בפסוקים שבהם מזכרים שמות המרגלים, נראה כי בעוד אצל שבט ראובן ואצל רוב השבטים שאחריו המלים 'למטה ראובן' מטעמות בטעם מפסיק [זקף קטן] ובכך מנתקות הם משם הנשיא שבא לאחריהן, אצל מטה אפרים חברה התורה את המלים 'למטה אפרים' [המטעמות ב'מרכא טפחא'] לשמו של הנשיא 'יהושע בן נון'.

ויש להבין מדוע אצל כל השבטים כביכול הקפידה התורה - כביכול - 'לנתק' את הנשיא משבטו, ובמטה אפרים העדיפה דוקא לחבר ביניהם?

לבאור הענין הביא בספר 'קרא דאורייתא' בשם רבי צבי רוטנברג את דברי המסלת יש"ר (סוף פרק יא), שתאנות הכבוד היא זו שגרמה למרגלים להוציא את דבת הארץ רעה ובכך לגרם מיתה להם ולדורם, וכדברי הזמר שהששו הנשיאים שאם יכנסו ישראל לארץ ימנה משה נשיאים אחרים תחתיהם, ועל כן העדיפו לגרם לכך שבני ישראל ישארו במדבר.

יוצא, איפוא, שאף שכל המרגלים נשלחו לתור את הארץ למען טובת שבטם, העדיפו רבם לפעל לטובת עצמם, ומוכן מדוע נתקה אותם התורה משבטם.

ברם, מעתה עלינו להבין, הרי אף כלב לא השתתף בעצת המרגלים, ומדוע נתקה אותו התורה משבטו?

את התשובה לכך נוכל להבין ע"פ דברי החפץ חיים בספרו 'שמירת הלשון', שההבדל בין התנהלותו של כלב במעשה המרגלים להתנהלותו של יהושע הנה, שיהושע בחר לנהל מערכה כנגד המרגלים ולהביע את דעתו בכל במה אפשרית כנגד מזימתם, אך כלב רוח אחרת הייתה עמו - כל זמן שהיה ביניהם נתן להם את ההרגשה שהוא עמם בעצה ולא נהל נגדם כל מערכה, וברגע המכריע הביע את דעתו האמתית בקול גדול ובכך הפר את מזימתם.

אם כן נוכל לומר, שכיון שבכל מהלך מעשה המרגלים ובכלל זאת בשעה שנשלחו לרגל את הארץ עשה עצמו כלב כשתף למזימתם של המרגלים, כל זמן שכלפי חוץ הנה נראה הוא כשתף להם העדיפה התורה שלא חלקה בינו לביןם.

ומענין לראות שאצל משה מנשה הקפידה התורה להפריד בין המלים 'למטה יוסף' [מרכא טפחא] לבין המלים 'למטה מנשה' [מנח אתנחתא] וסבת הדבר היא כאמור, משום שלא כל בני יוסף בחרו באותה הדרך, אלא יהושע בן נון שהיה נשיא אפרים בחר בדרך הטובה וחבר עצמו לשבטו, ונשיא מנשה בחר בדרך השניה ונתק עצמו משבטו.

הכל מגיע ממנו. אבל, כשהוא התחיל את הפעילות הוא היה הכי ארוך מפלס, והיום הוא הכי קצר מכלם..."
 יותר לא היה צריך להוסיף.

זמירות שבת

מתוך הספר "מתוק האור" על שבת

"ולשדך הבנות"

צער רב עלול להגרם להורים בשל התעכבות מציאת שדוך לבניהם ולבנותיהם. אין אנו יודעים חשבונות שמים, ולא תמיד נתן להניח את האצבע על הנקודה המסימת שבעבורה נגרם הצער הזה. אולם פעמים רבות מנעצים גדולי ישראל לבחון את העניינים שבין אדם לחברו, ולהתבונן אם לא פגעו או פגמו בתחום זה בין ביוזעין ובין בלא יוזעין. כמובן, כח מיוחד יש לותר ולתנהג של לפני משורת הדין, ובכחה לבטל גזרות קשות ולקרע את ה"ים".

ספר רבי בן ציון סנה שליט"א: אל רבי אליעזר טורק שליט"א מבית שמש הגיע יהודי בבין המצרים תשע"ג ותנה את צערו. הוא ספר שבגנה שעשה עוררה את התנגדות השכנים, וכעת התאגדו כלם נגדו, והוא נותר מנדה ומשפל, כשאף אחד אינו מוכן אפילו לשמוע את הצד שלו.

הרב טורק נחלץ לעזרתו. הוא התקשר לשכן המרכזי האחראי על ההתנגדות הכללית, ובקש לשוחח עמו. הלה לא היה בבית, ורעייתו שעמה נסה לדבר, התנגדה נמרצות, ולא הסכימה לשמוע על שום פשרה.

"מותור לא מפסידים" - נסה הרב טורק להשפיע עליה - "האם אתם זקוקים לישועה בנושא כלשהו?"
 "אנחנו זקוקים מאד" - השיבה - "בביתנו בן מבגר שעדין לא מצא את זוגו".
 אמר לה הרב טורק: "אם כן, נסו לותר ובזכות הותר ותושעו".

האשה בקשה שניבטיח, והרב טורק אמר שהוא אינו בעל מופת, ואין הדבר תלוי בכת ברכותיו, אך הותר מחולל פלאות, וכבר ראה בעיניו נסים וישועות כתוצאה ממנו. האשה ארגנה את השכנים לאספה בענין, דברה, שכנעה והפצירה לותר. השכנים שראו כי מארגני המריבה חוזרים בהם, נרגעו לאטם, והשלום והשלוה שבו לשרר בבנין.

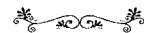
לא חלפו יותר משלשה ימים מאז האספה - והבן גמר שדוך למזל טוב!
 כמובן, אחד המזמנים לחתונה היה הרב טורק. "זה השדוך שלך!" - אמרו לו - "רק בזכות הותר שהפצרת בנו לותר נגמר השדוך!"

נאמר שאף אם רק אמר 'אלך ואעבד עבודה זרה' חייב ותצרה הגמרא שהברייתא הראשונה מדברת בצבור והשניה בנחיד, שכאשר הנחיד מצהיר שילך לעבד עבודה זרה אין מי שיוכל לעצרו מלעשות זאת, ולכן מתחסיים לאמירתו כאלו כבר עבד, אך כשרבים מצהירים שיעבדו ע"ז אין מתחסיים לזה כאלו כבר עבדו, כיון שבודאי כשהגוי גייע למעשה' כל אחד יעצר את השני.

הסבה לענינם של בני ישראל בחטא המרגלים היתה משום שאמרו 'נתנה ראש ונשובה מצרימה' ובאר רש"י שנתנה ראשי הינו שנגד לעבד עבודה זרה. לכן כאשר הפך הקב"ה להענישם על כך תמה משה: 'והמתה את כל העם הזה כאיש אחד?' הרי אף אם חטאו ישראל בכך שאמרו 'נתנה ראש' והתכוונו לעבד ע"ז אין להענישם על כך, שהרי צבור אינם נענשים אלא על עבודה זרה בפעל.

באפו אחר באר רבי רפאל בלום מקאשוי בספרו 'טל השמים': בגמרא (רי"ה יז ע"ב) מבאר שצעקה היא אחד מן הדברים המקרעים את הגזירה, וזוקא קדם שנתתמה הגזירה, אך לאחר שנתתמה יכולה היא להועיל רק לצבור. שונה הדבר במקרה שלגזר הדין נוספה שבועה, שאז גם לצבור לא מועילה צעקה אחר גמר דין.

כשהודיע הקב"ה למשה שעומד הוא לכלות את בני ישראל, טען משה: והמתה את העם הזה כאיש אחד - אף שכבר נגזר הדין, מפל מקום הרי הם צבור ולצבור יכולה הצעקה לכפר גם לאחר גזר דין. לכן אמר לו הקב"ה 'ואולם חי אני, שכיון שנוסף לגזר הדין שבועה אין הוא יכול לקרע את הדין וכלם ומותו במדבר במשך ארבעים שנה.

"ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת" (טו, לח)

ספר מו"ר רבי ראובן קרלנשטיין שליט"א אודות מסר נפלא מן הציצית שלמד הסטייפלר זצ"ל בחור ישיבה שהגיע אליו ובקש ממנו רשות לצאת לפעילות תורנית של רשום בחורים לשיבות.

"שב ותלמד", פסק הסטייפלר ושלל מכל וכל את ההצעה. "אני מדבר על 'בין הזמנים'" - בקש החור להסביר את כוונתו - "לא במשך הימיו חלילה".

"ביני הזמנים" זה משהו אחר, הסכים הסטייפלר. קם החור ופנה לכת, אך הסטייפלר רמו לו לגשת אליו. הוא לקח בידו את הציצית שלו ואמר: "אתה רואה את הציצית הזאת?", החור הנהן בראשו והסטייפלר תפס את אחד החוטים והמשיך: "זה השמש המאגד והקושר את כל החוטים, הוא אחראי לכל מה שאתה רואה פה, אלמלא הוא - לא היתה פה ציצית בכלל, כל הפעילות -

